

DE ZWARTE

nr.

146

16 februari 1990

f1 2,50

histories nummer

dit nummer o.a.:

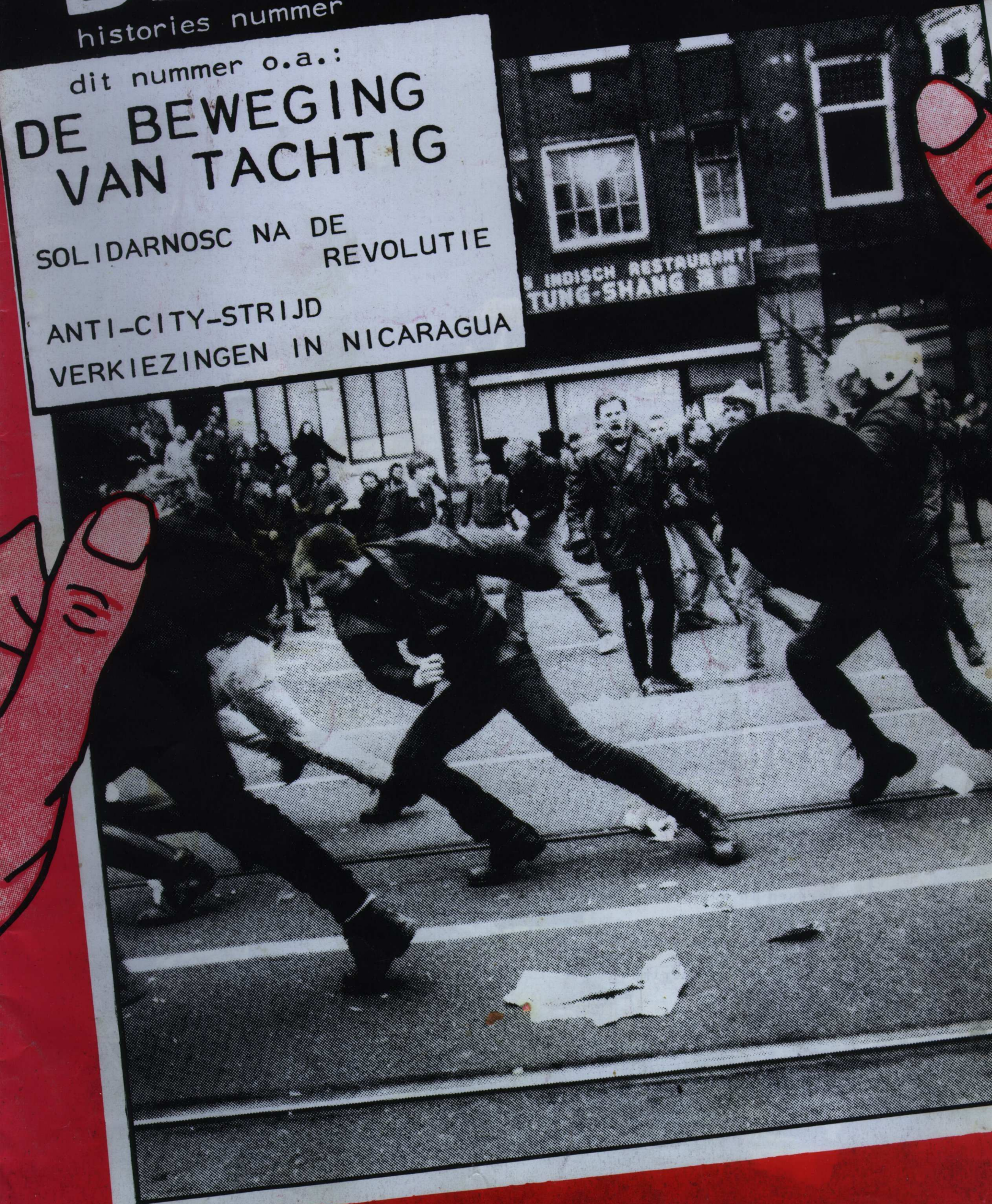
**DE BEWEGING
VAN TACHTIG**

SOLIDARNOSC NA DE
REVOLUTIE

ANTI-CITY-STRIJD

VERKIEZINGEN IN NICARAGUA

INDISCH RESTAURANT
TUNG-SHANG

You've come a long way, baby.

kolofon

voor een wisselende prijs
(afhankelijk van de dikte)
is De Zwarte te koop op de
volgende verkooppunten:
Delft: wereldwinkel/kraakkroeg,
R'dam:

kraakkroeg, Dordrecht: bot-
te bijl, Nijmegen: de klinker/
de oude mol, Den Haag: de rode
hond/ruward/brullend breek-
ijzer/koffiehuis blau, Weert:
kollektieve boekhandel, Arnhem:
infokafee, Eindhoven: vredes-
winkel, Venlo: infocentrum/ea,
Den Bosch: den duvel/ea, Maas-
tricht: de tribune/ea, Utrecht:
de rooie rat/aku/daar/ea,
Wageningen: de uitbuyt/ea,
Groningen: 689/vredeswinkel/ea,
A'dam: fort van sjakoo/slager-
zicht/athenaeum/kraakkroegen,
Leiden: manifest/wereldwinkel,
Alkmaar: portaal, Haarlem: agora/
athenaeum/ea.

verder nog op een aantal pun-
ten in Duitsland, België en
Frankrijk.

ABONNEMENTEN

Een abonnement op De Zwarte
(400 pagina's lang, 10 Zwartes)
kost Hfl.25,- zowel voor postabon-
als voor abo's die we zelf be-
bezorgen. Instellingen betalen
dubbel tarief. Politie en ge-
vangenen krijgen De Zwarte
gratis. Betalen doe je vóóraf,
kontant bij je bezorger of op
giro 3442401 t.n.v. De Zwarte
in Leiden.

WANBETALEERS WORDEN AFGEWEERD.

De Zwarte wordt eens in de twee
weken gemaakt op dinsdag en
woensdag. Kopy kan je sturen
naar postbus 10233 in Den Haag.
Als je zelf een stuk typt doe dat
dan op een kolombreedte van
7,3 cm. Kopy moet uiterlijk bin-
nen zijn op de dinsdagochtend
dat de Zwarte gemaakt wordt.
De mensen die De Zwarte samen-
stellen zijn op betreffende dins-
dag en woensdag te bereiken via
telefoonnummer 070-892098.

inhoud

- pag. 3: Verslag demonstratie
tegen Cityvorming
- pag. 4: proces Elisabeth
- pag. 5: 8 maart
- pag. 6: hongerstaking GRAPO
- pag. 7: ontruimingen Kopen-
hagen
- pag. 8/9: kraken in Rotterdam
en Utrecht
- pag. 10: Borselle
- pag. 12: campagne tegen werk-
plicht
- pag. 13: Shell en Zuid Afrika
- pag. 20: Koerdistan
- pag. 22: Polen
- pag. 24: de beweging van
tachtig

DEMONSTRATIE TEGEN CITYVORMING

Zaterdagmiddag 10 februari, The Seven Kevins maken leuke muziek op het plein van het centraal station in amsterdam. Intussen verzamelen steeds meer mensen zich voor de demonstratie, uiteindelijk worden het er zo'n 500. Ikzelf had zo'n groot aantal eigenlijk niet verwacht. Komt het niet een beetje uit de lucht vallen, een landelijke demonstratie tegen cityvorming? Is het eigenlijk niet veel te 'vroeg' om nu, in dit tijdstip, een demonstratie te organiseren? Sinds de ontruiming van de Tesselschadestraat in november vorig jaar is er weer een 'opleving' in de kraakstrijd, vooral in amsterdam leeft het kraken weer (de stadhouderskade, de wielingen) en komt het cityvormingsverhaal, in de eigen media vooral, weer naar buiten. Kraken is natuurlijk nauw verbonden met cityvorming en tegelijkertijd ook los te zien daarvan. Een kraakpand is uiteindelijk nog altijd een plek van waaruit strijd gevoerd kan worden en wat mogelijkheden biedt om vanuit gekraakte ruimtes diverse initiatieven op- en uit te bouwen. De laatste jaren hebben we, vanwege ondermeer de leeghaalwet, veel panden verloren en zijn er te weinig nieuwe panden voor in de plaats gekomen. Veranderd de kraakbeweging in een anti-cityvormingsbeweging? Kunnen we, door ons meer te richten op de cityvorming, uit het door onszelf opgelegde isolement kruipen? En meer samenwerking vinden met andere groe-

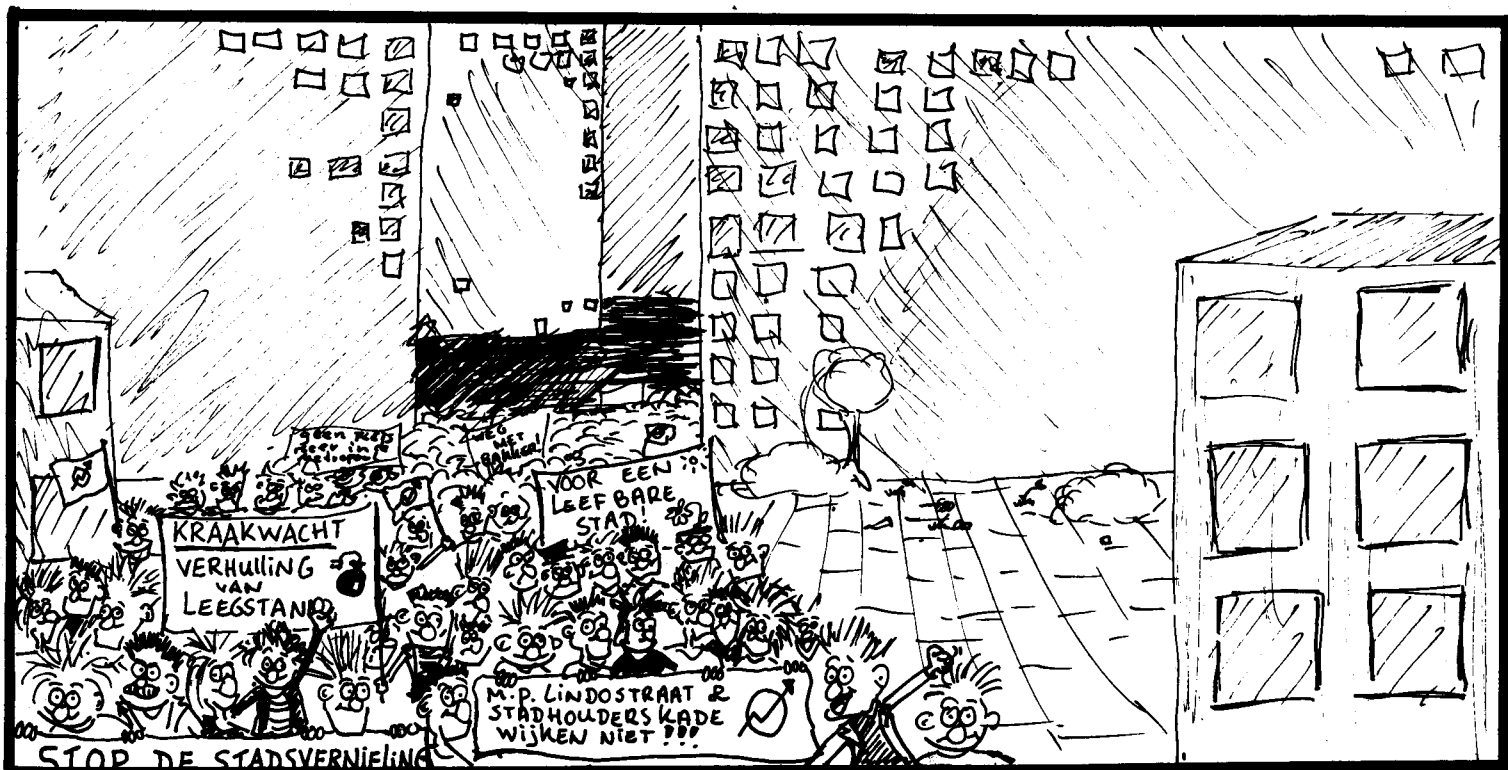
pen, die ook actief zijn tegen cityvormingsprojecten?

Er zijn plannen om een landelijke demonstratie tegen Shell, op de dag dat Shell 100 jaar bestaat, 16 juni. In de strijd tegen Shell is er in de loop der jaren een dusdanige basis ontstaan, dat er zeker veel mensen zullen komen. Het is dan ook uiteindelijk de vraag of er ook een zekere basis bestaat in de strijd tegen cityvorming. Misschien zal er eerder gewerkt moeten worden aan die basis, door contacten te leggen met andere groepen, als je daar tenminste voor kiest, en door in eerste instantie vooral plaatselijk actief te zijn. Ikzelf had nogal het idee dat het wel weer een 'traditionele' wandeltocht van 300 mensen uit de scene zou worden. Hoe verkeerd kan deze scepsis, die nog wel eens tevoorschijn komt, toch zijn. Het waren dan vnl. mensen uit de kraakscene die op waren komen draven, geen 300 maar 500, maar het was allerminst een saaie wandeltocht! Er waren veel spandoeken, bakfietsen met ijzeren vaten erop waar op getrommeld werd, de sfeer en dus ook de uitstraling was goed en creatief. Bij de stopera werd een kant en klaar krottenkampje van een paar bakfietsen gehaald en neergezet en werd op een ludieke wijze getracht met een stormram de stopera open te breken. De politie wisten niet hoe ze het hadden en er verscheen al gauw een peleton mobiele eenheid, terwijl er niets gebeurde. Die gingen

dan ook goed af.

En zo waren er nog veel meer leuke 'details' georganiseerd, theeverkoop op een bakfiets, enzovoorts. een foutje van de organisatie was dat de route veel te lang was, bij het leidse plein aangekomen voor een tussenstop bleek dat veel mensen afgehaakt hadden. Iedereen begon het een beetje zat te worden om zo lang door de stromende regen te lopen. Ikzelf heb het einde ook niet meegemaakt.

Naderhand stond er weinig in de pers over de demonstratie, kleine stukjes in de volkskrant en het NRC en een wat uitgebreider stukje in het Parool en dat was het wel zo'n beetje. Maar ondanks de geringe publiciteit was de demo wel degelijk een succes. Duidelijk is geworden dat wanneer mensen niet alleen op komen draven, maar ook een actieve bijdrage leveren door trommels mee te nemen, zelf spandoeken te maken en leuke (ludieke) acties te verzinnen, een demonstratie een goed, tevreden gevoel op kan leveren en andere mensen daarvoor duidelijk gemaakt kan worden, dat er nog steeds verzet is, dat verzet nog steeds mogelijk is. Men kan dan wel zeggen, wellicht niet onterecht, dat de kraakstrijd/strijd tegen cityvorming marginaal is, dat neemt niet weg dat we niet alleen door het voeren van de nodige discussies, maar juist ook door de praktijk we ons verzet verder uit kunnen bouwen.

Elisabeth McCalister!

Op 13 februari wordt in Amsterdam in een rechtszaak beslist over de uitwijzing van Elisabeth Mc Callister naar de Verenigde Staten. Tegen Elisabeth loopt een arrestatiebevel wegens 'child stealing', de ontvoering van haar eigen dochtertje.

Wij willen voor Elisabeth en de strijd die zij al jaren in haar eentje voert bij zoveel mogelijk groepen en mensen solidariteit vragen, om te voorkomen dat zij het land uitgewezen wordt, om er voor te zorgen dat zij het voogdijschap terug krijgt over haar kind.

DE GESCHIEDENIS

Elisabeth Mc Callister is in 1985 gescheiden van haar man. De rechter wijst aan hem een omgangsregeling met hun driejarig dochtertje Stephanie toe. Tijdens de omgangsregeling constateert Elisabeth meerdere malen dat het gebied rond de vagina van haar dochtertje ruw en rood is. De eerste keren wil Stephanie er niets over zeggen, maar als zij vertelt: "Daddy touched me", schakelt Elisabeth een arts en een psycholoog in. Zij bevestigen de konklusie dat het kind seksueel misbruikt is. De arts trekt later zijn verklaring in, 'wegens onvoldoende bewijs'; de psycholoog blijft aan de konklusies van zijn rapport vasthouden, Elisabeth klaagt haar ex-man aan.

De rechter stelt een 'onafhankelijk' psycholoog aan. Al konkludeert deze ook seksueel misbruik, hij geeft een advies dat alleen voor de dader gunstig is (en voor moeder en kind funest zal worden): de bezoekenregeling kan doorgaan, mits het meisje een half jaar lang door hem (de psycholoog) gecontroleerd wordt en de vader niet drinkt tijdens het bezoek. De rechter volgt het advies. Tijdens de supervisie gaat het redelijk. Daarna breekt weer een periode aan waarin Stephanie banger wordt, nachtmerries krijgt, gewicht verliest.

De vader laat Stephanie weer bij hem in bed slapen. Via zijn advocaat belooft hij dat hij dat niet meer zal doen, maar het kind geeft aan dat het niet ophoudt.

Omdat Stephanie geestelijk en lichamelijk steeds verder achteruit gaat (ze wordt agressief en de huilbuien en nachtmerries nemen toe) besluit Elisabeth naar Hawaï te vertrekken. (Hawaï is een van de staten binnen de VS, haar verhuizing is dus legaal.)

Haar ex-man pikt dit niet en begint een proces tegen haar omdat ze de bezoekenregeling belemmert. Zonder tijdens het proces te zijn ingelicht, hoort Elisabeth dat haar de voogdijschap over haar dochter is ontnomen. De rechter die deze uitspraak doet, is niet bevoegd, omdat hij niet dezelfde is die de echtscheidingszaak behandelde. Voor Stephanie wordt een Emergency Pick-Up Order uitgevaardigd, wat betekent dat de politie naar haar op zoek kan gaan en haar direkt bij haar moeder weg kan halen. Deze order wordt normaal alleen uitgevaardigd als een kind in gevaar is. Elisabeth had tegen de uitspraak in beroep kunnen gaan maar dat zou betekenen dat Stephanie tijdens de duur

van het proces bij de vader had moeten blijven. Ze kiest ervoor te vluchten. Via Florida gaat ze met haar dochtertje naar Costa Rica, waar ze een huis vindt en een school voor Stephanie.

Door de Federale regering worden 'Federal Kidnapping Charges' tegen haar uitgevaardigd: ze vlucht naar Europa...

Op 3 november 1989 wordt Elisabeth in Nederland bij een verkeersovertreding aangehouden en gearresteerd als blijkt dat er in de VS een arrestatiebevel tegen haar uitgevaardigd is wegens 'child stealing'. Aan haar en haar toegevoegde advocaat wordt verzekerd dat haar kind niet wordt uitgeleverd voordat de zaken echt duidelijk zijn, maar binnen een paar dagen wordt Stephanie door de Amsterdamse kinderpolitie aan de vader overgedragen.

Elisabeth is hierna 6 weken in hongerstaking gegaan, maar ze heeft dit vrijwel alleen, zonder ondersteuning moeten volhouden. Ze is er inmiddels mee opgehouden, omdat ze te ziek en zwak werd.

Ze is slecht behandeld, werd bij haar arrestatie op haar hoofd geslagen, waarvan ze bewusteloos raakte en nog steeds klachten heeft. Ze heeft hiervoor geen arts toegewezen gekregen.

Elisabeth probeert samen met haar advocaat, Willem van Bennekom, de uitleveringsprocedure (voor haarzelf) stop te zetten, om Amerikaanse advocaten de tijd te geven het arrestatiebevel te kunnen laten intrekken. Zolang dat loopt kan ze in de VS niet aanvechten dat haar het voogdijschap is ontnomen.

De mogelijkheden die het rechtssysteem de vader heeft geboden laat weer voor de zoveelste keer zien dat het overal voor en door mannen uitgevoerd wordt. Want hoe is het anders mogelijk dat een moeder die alles opgeeft om haar kind te beschermen, niet alleen tegengewerkt wordt, maar ook tot dader gemaakt wordt ten gunste van de echte dader, de vader. Wij roepen met name vrouwen op om hun solidariteit met E-

lisabeth te tonen. Het proces tegen haar is al erg snel. Houd jezelf en anderen op de hoogte van de verdere ontwikkelingen en activiteiten of neem zelf initiatief door dingen te verzinnen of brieven en kaartjes naar haar te sturen! Lobby binnen politieke partijen, diplomatiek en justitieel apparaat kan ondersteunend werken. Heb je daar ideeën over, wil je er wat mee doen, geef dat dan door aan de steungroep.

GEEN UITLEVERING VAN ELISABETH MCCALISTER!

INTREKKING VAN HET ARRESTATIEBEVEL IN DE VS!

VOOGDIJSCHAP TERUG AAN ELISABETH!

Geen omgangsrecht en voogdijschap voor kindermisbruikers!

Voor een rechtvaardig rechtssysteem voor vrouwen en andere onderdrukte groepen!

Groeten van de Steungroep van Elisabeth

Voor ideeën of initiatieven kun je bellen naar Gabbi: 073 - 122459 of Jodie: 070 - 802659.

Het proces is op 13 februari, 10 uur in de rechtbank, Prinsengracht 436 in Amsterdam.

Post voor Elisabeth McCalister kan naar Huis van Bewaring Het Spoor, Gansstraat 164, 3582 EP, Utrecht. Geld storten mag op rekeningnummer 394545389, Rabobank 's Hertogenbosch, van A. Wieringa, onder vermelding van

Steungroep Elisabeth. (Elisabeth is zelf helemaal door haar geld heen, zelfs om naar buiten te bellen is ze van giften afhankelijk).

Na het proces volgt nog een korte demo! Daarna is er waarschijnlijk een bijeenkomst in Vrankrijk, Spuistraat 216, Amsterdam.

INTERNATIONALE VROUWENDAG

Den Haag, 29 jan 1990

In 1910 wordt op een internationale conferentie van socialistische vrouwen in Kopenhagen het voorstel van Klara Zetkin aangenomen om ieder jaar 8 maart als internationale vrouwendag te vieren als symbool van de strijd voor vrouwen voor haar rechten en voor de vrede.

Waarom op 8 maart?

Het was op 8 maart 1908 dat de naaisters in New York de straat op gingen om te protesteren tegen de 10-urige werkdag, de lage lonen en slechte werkomstandigheden, maar ook voor afschaffing van de kinderarbeid en voor vrouwenkiesrecht.

In 1912 werd de internationale vrouwendag voor het eerst in Nederland gehouden. Het is nu 1990 en internationale vrouwendag wordt nog steeds gevierd in Nederland. Maar het is verworden tot een feest achter gesloten deuren, met veel politieke partijpropaganda en weinig internationale solidariteit. Dat willen wij anders. Wij willen de straat op en vrouwendag weer een dag van strijd maken.

We zien voor ons dat we met een groep vrouwen een feest maken bij de ingang van het werkpaleis van Trix, het paleis Noordeinde in Den Haag. Dat ligt aan een mooi pleintje in het midden van een drukke winkelstraat; een goed punt om de aandacht te trek-

ken. We willen Trix daar voorstellen waar te maken waar ze in haar nieuwjaarsrede toe heeft aangedrongen: dat de (haar) rijkdom beter verdeeld wordt. Zij is immers een van de rijkste vrouwen ter wereld. We willen daarbij de aandacht richten op de volgende punten, die in de persverklaring, op muurkranten, spandoeken, enz. verder uitgewerkt worden:

-Trix heeft 5% van de aandelen in Shell, een multinational die over de hele wereld mensen uitbuit, waarbij zij (Shell) gebruik maakt van seksisme, racisme, heteroseksisme, klassisme, enz. om te verdelen en te beheersen. We willen de aandacht vestigen op het voordeel dat Shell heeft bij het bestaan van het gezin en op hoe het bedrijf dat actief bevordert.

- Vrouwen in Nederland worden als "slimme meid op haar toekomst voorbereid," weer in het (betaalde) arbeidsproces gelokt om het (multinationale) bedrijfsleven -voor zolang nodig- hun arbeid aan te bieden.

- Het emancipatiebeleid van de regering is (dus) niet gericht op de bevrijding van de vrouw, maar op een bijdetijdse inkapseling binnen het systeem.

Wij stellen voor die dag de aandacht te trekken door een fleurige aankleding van onszelf en het plein, met ballonnen, aangepaste versnaperingen,

spandoeken, tekstborden, enz.

Er zijn ideeën over muziek, spel, dans, akrobatiek, theater, enz. We hopen dat allerlei verschillende vrouwen(groepen) zich door dit initiatief aangesproken voelen om daadwerkelijk een gezamenlijke strijd van vrouwen tegen seksisme, racisme, heteroseksisme, klassisme en andere vormen van onderdrukking te kunnen voeren.

Hierbij realiseren we ons dat in onze voorstellen en formuleringen dingen kunnen ontbreken. Daarom hebben we twee landelijke vergaderingen gepland om dit initiatief een verdere invulling te geven: 11 en 25 februari om 13.00 uur, buitenom 214, Den Haag. Als je niet direkt mee kunt doen, kun je schriftelijk laten blijken dat je dit initiatief ondersteunt. Zowel individuele vrouwen als vrouwengroepen worden hiervoor benaderd. De solidariteitsverklaringen worden verwerkt in onze verklaringen en voorgelezen tijdens de actie.

Voor meer informatie, tel: 070-805061
070-802659
010-4652628

Uiteraard zorgen wij voor kinderopvang tijdens de vergaderingen. Over kinderopvang tijdens de actie willen we op de vergaderingen verder praten.

Strijdbare groeten van de vrouwen uit Rotterdam en Den Haag. P.S. Zouden jullie dit door willen geven aan andere vrouwen?

HONGERSTAKING GRAPO/PCE(r)

Op 30.11.89 zijn de politieke gevangenen uit de GRAPO (Grupos de Resistencia Antifascista 1. de Octubre) en de PCE(r) (Partido Comunista de España Reconstituido) in hongerstaking gegaan.

D.m.v. een hongerstaking van 90 dagen in 1981 wisten de gevangenen te bereiken dat de vrouwen en de mannen werden samengevoegd in twee grote groepen. In Soria ontstond het gevangenenkollektief "de Karl Marx Kommune" en in Carabancel het vrouwengevangenenkollektief. In 1987 begon de PSOE (sociaal-democraten) de door de gevangenen bevochten verbeterde hechtenisomstandigheden terug te draaien. Sinds '87 strijden de gevangenen tegen de gedwongen overplaatsingen verspreid over 20 bajessen, tegen de gebrekkige mediese voorzieningen, tegen de afranselingen door cipers en tegen het reduceren van de contacten met buiten. Om deze redenen gingen de gevangenen op 21.8.89 in hongerstaking. Na 30 dagen, toen twee gevangenen in levensgevaar waren, deed de staat de toezegging dat de gevangenen weer in groepen zouden worden samengevoegd. Na twee maanden echter werden deze door de PSOE-regering opnieuw uit elkaar gehaald. Op 30.11.89 gingen de gevangenen daarom opnieuw in hongerstaking. De gevangenen hebben in hun hongerstakingsverklaring van 30.11 gezegd "Overwinning of dood!".

Veel gevangenen bevinden zich momenteel (1.2.90) in een toestand van pré-koma. Ze worden daar d.m.v. dwangvoeding steeds weer uitgehaald. D.w.z. de gevangenen verliezen het bewustzijn, worden daar d.m.v. dwangvoeding steeds weer uit gehaald en zetten de hongerstaking vervolgens weer voort etc. etc. Artsen (zo noemen ze zichzelf dan) in de BRD noemen dat "ping-pongen". Francisco Cela Seoane bevindt zich nu en dan in koma. Josefina García Aramburu en Carmen López Anguita hebben in het ziekenhuis hun dwangvoedings-slangen er uit getrokken. Ze werden daarna weer naar de bajes gebracht en zetten de hongerstaking daar voort. Op een deel van de gevangenen wordt dwangvoeding toegepast, op een ander deel niet. Familieleden en verwanten van de gevangenen hebben gebouwen van het Rode Kruis in Madrid, Vigo en Bilbao bezet. 30 Artsen hebben zich uit protest tegen de dwangvoeding in een ziekenhuis in Vitoria opgesloten. Demonstraties waren er in Valencia, La Coruna, Vigo en Madrid.

Gebeurtenissen vanaf 18.1.90:

18-1: Een familielid heeft een proces aangespannen tegen de staat omdat deze zich niet aan de overeenkomst heeft gehouden die tijdens de vorige hongerstaking was bereikt.

20-1: Volgens de Asociación contra la Tortura wordt op 11 gevangenen dwangvoeding toegepast. Familieleden en verwanten demonstreren bij

het ministerie van justitie in Madrid. Uit een brief van de gevangenen Olegario Sánchez Corrales, Francisco Cela Seoane en José Balmón Castell met wie het alle drie heel slecht gaat:

"De hongerstaking is de enige vorm van protest en politiek verzet die ons overblijft. (...) Ons doel is niet zelfmoord of zelfvernietiging. Wij zijn militanten van het leven; van dat leven houden wij veel. Echter niet van iedere manier van leven, maar van een leven van mensen, waardig en zo vrij als mogelijk. Wij zijn politieke gevangenen die wegens ideeën en daden, die de staat voor misdadig houdt, zijn veroordeeld. Wij zijn tot een vrijheidsstraf veroordeeld en niet tot voortdurende folter."

26-1: Josefina García Aramburu en Carmen López Anguita trekken hun dwangvoedings-slangen er uit. Er is een brede discussie gaande onder spaanse artsen over dwangvoeding. Familieleden en verwanten ketenen zich vast aan het gerechtshof in Bilbao.

27-1: Artsen die Olegario Sánchez Corrales en José Balmón Castell behandelen verklaren dat beide aan een hartstilstand kunnen overlijden zonder eerst het bewustzijn te verliezen. In Soria sluiten twee gevangenen zich bij de hongerstaking aan.

28-1: Francisco Cela raakt in koma en wordt intraveneus voeding toegediend, d.w.z. via een ader. Benjamin Grande en Jaime Simón worden in het ziekenhuis van Vitoria aan het bed vastgebonden zodat ze hun maagsondes er niet uit kunnen trekken.

29-1: De toestand van Olegario Sánchez, Francisco Cela en José Balmón is kritiek. De hongerstaking duurt nu 60 dagen. De behandelende artsen zeggen dat ze vanaf nu blijvende lichamelijke schade oplopen en dat ieder moment de dood kan intreden.

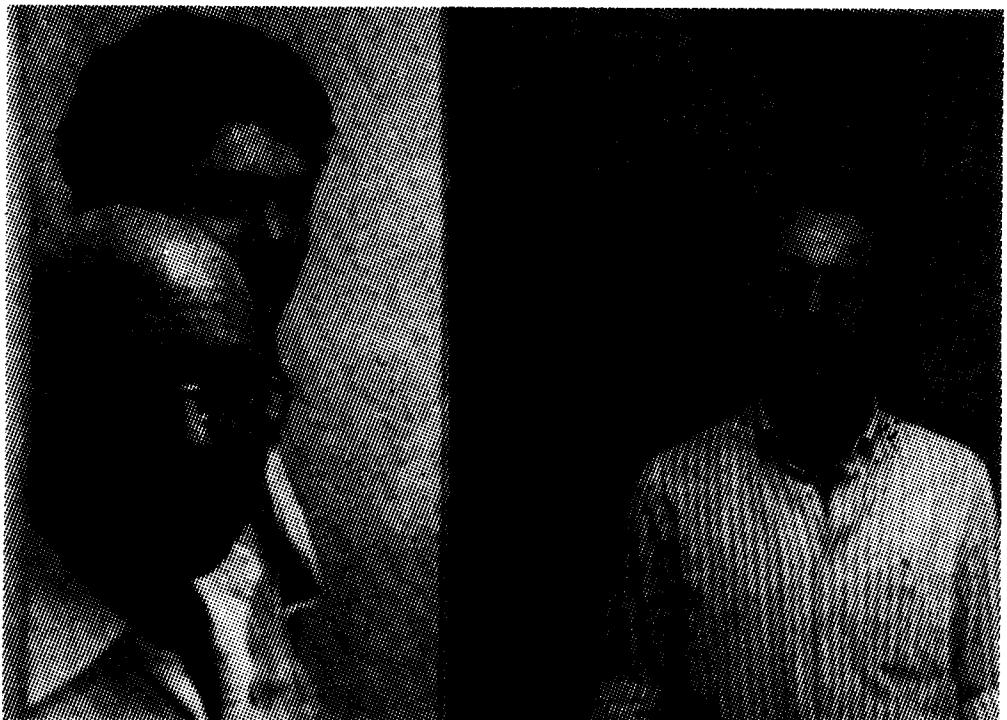

Grupos de Resistencia Antifascista 1º de Octubre (GRAPO)

Een groot aantal gevangenen in de BRD, vnl. uit de RAF en het verzet, zijn uit solidariteit met de gevangenen uit de GRAPO/PCE(r) een beperkte hongerstaking begonnen. De meesten een week, sommigen langer. Familie en verwanten van de politieke gevangenen in de BRD hebben op 26.1 gedemonstreerd bij het spaanse konsulaat in Frankfurt. In Hamburg werd een drukke winkelstraat d.m.v. brandende barrikades geblokkeerd. In meerdere steden in de BRD werd gedemonstreerd. Op 7.2 werd uit solidariteit een info-buro van de EG in Bonn bezet. De gevangenen uit Action Directe zijn ook een beperkte solidariteitshongerstaking begonnen.

Zowel de baskiese gevangenen als de gevangenen uit FUP en FP25 in Portugal hebben hun hongerstaking beëindigd. Waarom is nog onbekend.

Uit Angehörigen Info 33 en Arbeiterkampf 315)

Joaquín Calero, Francisco Cela en José Pedrero. Francisco Cela ligt in koma..

KOPENHAGEN

2-4-80

Afgelopen vrijdag zijn er heftige rellen uitgebroken in Kopenhagen als gevolg van de plotselinge ontruiming van 'Sorte Hest'. Sorte Hest bestaat uit 3 panden waar zo'n 50 mensen wonen en waar verbruistoes, een kroeg en een info-winkel zijn.

Donderdagavond was daar een feest, waar de hele avond problemen waren met een vent die er op een moment uit werd gooid. Buiten ontstond een vechtpartij waarbij opeens de smeris verscheen. Dit is des te opvallender omdat de smeris nooit in de buurt van kraakpanden in Kopenhagen komt omdat ze altijd worden aangevallen.

Hierop volgde een vechtpartij met de smeris waarbij een smerisauto werd vernield en één smeris een fles op z'n kop kreeg. Die avond werden echter ook enkele mensen opgepakt en de smeris vertrok weer.

De volgende ochtend werden de mensen die binnen waren door een overkill aan smeris verrast (de meeste sliepen nog van het feest) en iedereen werd gemept en toen opgepakt. De zwijnen waren nog niet tevreden: alle voor de smeris interessante spullen werden meegenomen en de huizen werden compleet uitgesloopt. Alle overige spullen en bezittingen werden vernield.

Buiten had zich ondertussen een grote menigte verzameld die protesteerde tegen wat er gebeurde. Hiervan werden ook enkele tientallen mensen opgepakt en een fotograaf die te dichtbij kwam werd in elkaar geslagen.

's Avonds gingen honderden mensen de straat op en werden winkels en banken aangepakt. Van één bank werd het hele interieur op straat in de fik gezet. Hierna werden de krakers naar een ander kraakpand, Balderagade, gedreven waarbij de smeris met veel traangas optrad maar de mensen verdedigden zich met stenen en molliës. Niemand werd gearresteerd. De vechtpartij duurde tot 5 uur in de ochtend.

Zaterdagmiddag was er een demo vanuit het centrum naar de panden, waarbij de smeris niet optrad. Alle buurtbewoners waren geschokt door het smerisoptreden en ook advocaten hebben al geprotesteerd.

Zondag werden de panden met veel steun van mensen van buitenaf weer in bezit genomen en werd begonnen de panden weer bewoonbaar te maken. Er was veel steun van mensen uit de buurt.

Om 7 uur die avond kwam de smeris echter weer terug en zij verdreven de mensen met traangas en knuppelslagen. Nu wordt het complex nog steeds door de smeris bewaakt om een herkraak te voorkomen en de andere kraakpanden worden in de gaten gehouden. De meeste mensen zijn wel vrijgelaten maar enkelen zitten nog steeds op verdenking van het beschadigen van de schedel van een smeris...

Komende vrijdag is een solidariteitsdemo gepland in Kopenhagen. Ondertussen is in Hamburg het deense konsulaat al aangevallen en in Oslo is de deense ambassade zelfs al 3 keer aangepakt. In Bielefeld werden alle sloten van winkels in de hoofdstraat dichtgeplakt en in Amsterdam zijn bij enkele deense bedrijven de ruiten ingegooid en leuzen gekalkt.

Meer nieuws uit Kopenhagen:

afgelopen vrijdag werd een demo gehouden uit protest tegen het botte smerisoptreden, om te tonen dat de krakers niet zomaar uit het veld geslagen zijn. Maar liefst drieduizend mensen deden mee aan deze demonstratie en hieruit blijkt dat de kriminaliseringspogingen van de smeris/jusitie/staat niet zomaar zullen slaagen, de krakers hebben brede ondersteuning uit de buurten. Voorlopig hebben de mensen op andere plekken woonruimte gevonden, hun kroeg hebben ze op een open plek in de stad voortgezet, waar de smeris, na enkele ontruiming, hen voorlopig met rust lijkt te laten. De BZ-ersters zeggen hun kroeg nodig te hebben, waar dan ook, dus zetten ze hun activiteiten op straat voort. De smeris bewaakt de panden nog steeds, die worden vanuit de BZ-scene nog even met rust gelaten, maar ze zijn zeker vastbesloten ze weer terug te pakken zo gauw als dat weer mogelijk is.

Hier bij de grkr hebben we een briefje binnen gekregen wat we niemand willen onthouden en dus maar even hebben overgetypt:

Verslag van een aktie bij het Deense konsulaat in Amsterdam:

Het was vrijdag 2 februari dat onze vriendinnen en vrienden in Kopenhagen in hun huizen werden overvallen door de deense smeris. Zij werden allen gearresteerd, hun huizen -het gekraakte complex Sorte Hest- geheel en al vernield.

Wij zijn hier laaiend over en hebben op vrijdag 9 februari het Deense konsulaat in Amsterdam aangevallen. We zijn naar binnen gestormd, hebben daar met verf en stank gegooid, een ruit vernield, toen weer naar buiten gegaan waar we vanaf de straat de ruiten op de 1e verdieping met stenen hebben bekogeld. Enkele ruiten gingen kapot, waarna we stenen en verf naar binnen hebben gegooid. Ook hebben we enkele pamfletten achtergelaten waarin we onze woede uiten over de overval op de panden.

We hebben onze aktie bewust overdag en op deze manier uitgevoerd om aan de deense -en nederlandse- staat te laten zien dat zij niet zonder gevolgen panden kunnen overvallen en vernielen en mensen kunnen arresteren.

Op de dag van onze aktie werd in Kopenhagen een demonstratie gehouden tegen de smeris-aanval waar 3000 (!) mensen aan meededen.

We weten dat onze aktie ertoe bijdraagt dat onze vriendinnen en vrienden hun strijd voor een zelfbepaald leven met nog meer energie en kracht zullen voeren. Wij zijn hier hetzelfde van plan!

Sorte Hest BZ!

Hafenstrasse bleibt!

Kraak de orde, breek de staat!"

Nog even een kort nieuwtje: de bij de sloop betrokken bedrijven en aannemers zijn in de afgelopen dagen aangepakt, dus ook zij weten nu de konsekwenties van hun medewerking aan de smerige praktijken van de vieze gore kapitalisten en hun smerissen!

HERKRAAK NIEUWGRACHT UTRECHT

Donderdag 5 februari hebben we opnieuw de panden Nieuwegracht 4, 6 & 8 gekraakt. Dit als protest tegen het politie-optreden bij de vorige kraak op 5 januari.

Bij de vorige kraak sloeg de politie flink door, heeft een inval in het ACU gedaan, spullen in beslag genomen en in totaal 38 mensen gearresteerd. Maar dat zullen jullie inmiddels wel weten. Verder was het een protest tegen het feit dat er 3 kraakwachten in het pand zitten en tegen de cityvorming.

Een week na de eerste kraak zijn de panden aan de Nieuwegracht verkocht. Ze gaan verbouwd worden tot luxe-appartementen en kantoren. Zo gaat er weer een pand verloren voor betaalbare woon- en werkruimtes.

s'Ochtends zijn we met een groep van 30 mensen de panden binnen gegaan. Er zijn spandoeken aan de ramen gehangen en stencils uitgedeeld waarin we de toestanden rond de vorige kraak uitleggen.

Toen we binnen kwamen zaten de meeste barrikades van de vorige kraak er nog, alleen op de eerste verdieping woonden nu drie kraakwachten. We hadden afgesproken ze er niet uit te zetten, omdat het om een aktiekraak ging. In afwachting van de politie, hadden we de zure bommen al klaarstaan (we zouden de vorige kraak immers met zuren gegooid hebben). Maar helaas, ze bleven buiten gooi afstand. Na een kwartier wilde de politie naar binnen om (jawel...) een kraakrapport op te maken. We lieten ze binnen. Tijdens het gesprek wat toen volgde gaven ze toe dat ze de vorige keer fouten gemaakt hadden. De hulp-officier van justitie had niet meteen mogen ontruimen. Daarom wilden ze nu wel de normale procedure volgen. Hadden ze dat nu maar op 5

januari gedaan, dan waren wij nu de panden niet kwijt geweest. Het is voor de wouten wel erg gemakkelijk om daar achteraf de goede sier mee te maken. We hadden toch geen schijn van kans, de panden waren immers net verkocht, er lag een bouwvergunning en er waren kraakwachten.

De utregse politie liet weer eens

haar 'sociale' gezicht zien, maar wel als het haar uitkomt. Naar de 'negatieve' uitspraak zijn we weer naar het ACU gegaan.

WE BLIJVEN VECHTEN VOOR EIGEN WOON- EN WERKRUIMTES IN EEN LEEFBARE STAD!

de krakersters

ARNHEM 4-2-'90

In de nacht van 29 op 30 januari zijn hier in Arnhem, 4 aaneengesloten panden aan de Wielakkerstraat gekraakt. De 2 buitenste panden, nr 12 en nr 18 gaan dienst doen als woonruimte, waar ongeveer 6 mensen gaan wonen. De 2 binnenste panden, nr 14 en nr 16 bestaan uit 2 winkels. In één van de 2 panden zal een voedselcoöperatie gestart worden, in het andere komt Rie-Zijkel, een mooi woord voor een rommelwinkeltje.

De staat van de uit 3 verdiepingen bestaande panden is op het zolderdak en enkele vloeren na redelijk. Vooral het zolderdak is erg slecht. Het konstateren van leegstand was geen probleem.

Dat de communicatie bij de Arnhemse cops niet je van het is bleek enkele uren later. Met veel opgefokt gedoe kwamen 4 wouten het pand binnenvallen. De ontruimingszin droop eraf.

Dat er al leegstand gekonstateerd was, was hun niet bekend, geloofden ze ook niet en zelfs het hoofdburo wist het niet.. Gelukkig wist de minst domme de 3 andere te overtuigen dat er waarschijnlijk toch leegstand gekonstateerd was en ze dropen af. Prachtig zo'n afgang. De volgende ochtend kregen we bezoek van iemand van de Centrale Woning Stichting (C.W.S.) beheerder van het pand. De gemeente is eigenaar. Deze persoon wilde persé naar binnen voor een gesprek, maar was dus wel vergezeld van een sportschool-spijbonk. De deur bleef dus dicht en het gesprek vond later plaats in het gebouw van de C.W.S. Dit "gesprek" bestond uit twee vragen. "Wie zijn jullie" en "met hoeveel zijn jullie". Antwoord op deze vragen bleef uiteraard uit, dus konden we oprotten met de mededeling dat anoniem dagvaardden ook mogelijk is. Hoe dit afloopt zal maandag 5-2-'90 wel duidelijk worden.

Dan vind er een gesprek plaats met de plaatselijke wethouder van volkshuisvesting. Over de uitkomst en verdere ontwikkelingen rond de panden houden we jullie op de hoogte

KRAKEN GAAT DOOR!

Groetjes van bewoners en gebruikers Wielakkerstraat 12 t/m 18.

ROTTERDAM ORANJEBOOMSTRAAT

Yo!!!

Nooit gedacht dat we het zouden halen maar het is dus echt waar. Oranjeboomstraat 74 is op 22 feb. precies een jaar gekraakt. En daarom geven wij op 24 feb. een groot feest. (Zie uitnodiging) Even een korte samenvatting van het afgelopen jaar:

Op 22 feb.'89 werd het voormalige leger des heils pand gekraakt door een groepje mensen die niet wilden dat het monumentale huis werd afgebroken. Het pand stond krap twee maanden leeg, maar was van binnen flink gesloopt door de eigenaresse "het Grondbedrijf Rotterdam". Er is in die eerste maanden hard gewerkt aan het huis, maar na een open dag op 1 april stond het pand feitelijk leeg omdat de bewonersgroep uit elkaar gevallen was. Onze woongroep zocht op dat moment een groter pand dan de etages waar we op dat moment woonden. En ondanks de dreigende sloop (toen we in het pand trokken verwachtten we die na de zomer) zijn we begin mei begonnen met opknappen. Er was niks aanwezig en het heeft tot augustus geduurd voordat we water hadden, gas & licht hadden we daarna snel. Iedereen die een smeebede heeft gekocht alsnog bedankt. We hebben het afgelopen jaar duizenden pamfletten in de buurt verspreid, posters geplakt, gepraat, vergaderd en nog een keer gepraat met ambtenaren, raadsleden, wethouders en de bewonersorganisatie. Nadat de sloopaanvraag was ingediend hebben we een brug bezet, een geslaagde aktiedag georganiseerd. Er zijn in verschillende steden solidariteitsakties geweest (bedankt!). Maar daarna werd het toch wat stiller. We zaten eigenlijk te wachten op de volgende stap van de gemeente en die kwam maar niet. De uiterste datum om ons pand te slopen was voor het eind van het vorig jaar. En wat bleek? De Dienst Onderwijs had ruzie gekregen met de naast

ons gelegen school de dukdalf (wiens uitbreiding de direkte aanleiding is voor de sloop van ons huis.) over de kosten van de uitbreiding. Dat terwijl de Dienst Onderwijs degene is geweest die het hele plan had verzonnen. Volgens ambtenaren uit de buurt wilde de gemeente geen nieuwe school bouwen omdat ze dan geen geld hadden voor een dure school op de kop van zuid (Rotterdams eigen city-vormingsproject). Een vreemde situatie,

die ruzie, die ons gelukkig een tijdelijke rust bezorgd. Zodra de verschillende instanties het met elkaar eens zijn zal het voor ons wel hard gaan. Ondertussen gaan we gewoon door met wonen en opknappen. We blijven ijveren voor het behoud van de PAREL VAN ZUID en de nieuwbouw van een basisschool op Feyenoord. Weg met de bureaucratie & de city-vormings machinerie!!!! Lang leve de strijdende panden!!! Alles wat zich weert is waardevol.

p.s. Tot op het feest.

DE PAREL VAN ZUID

1 JAAR GEKRAAKT!!!!

ORANJEBOOMSTRAAT 74

ROTTERDAM

ZAT. 24 FEBRUARI

VERKLARING

In de nacht van 5 op 6 februari hebben wij, een aantal jongeren uit verschillende organisaties en groeperingen, overal in het centrum leuzen gekalkt. Deze leuzen waren gericht tegen de aanmelding van partijen voor de komende gemeenteraadsverkiezingen, met name tegen de aanmelding van de centrumdemocraten CD. Deze partij heeft zich de afgelopen jaren geprofileerd als een racistiese organisatie, met als hoofddoel het aanwakken van de haat van witte men-

sen tegenover mensen met een andere huidskleur, waarbij deze haat door de leden vaak daadwerkelijk ten uitvoer wordt gebracht. Het is dan ook niet verwonderlijk dat veel mensen van fascistiese en racistiese organisaties als het Jongeren Front Nederland op de kieslijst van de CD staan. De aanmelding van partijen moet op het gemeentehuis plaatsvinden. Daarom hebben wij ons specifiek hierop gericht, waarbij we ook de trap een zwart-wit kleurtje hebben gegeven, om de harmonie tussen wit en niet-wit aan te tonen.

Racisme en fascisme staan recht tegenover onze idealen van gelijkheid. Daarom zullen wij strijden voor de vernietiging van deze stromingen en organisaties.

STOP RACISME!!!
STOP CD!!!

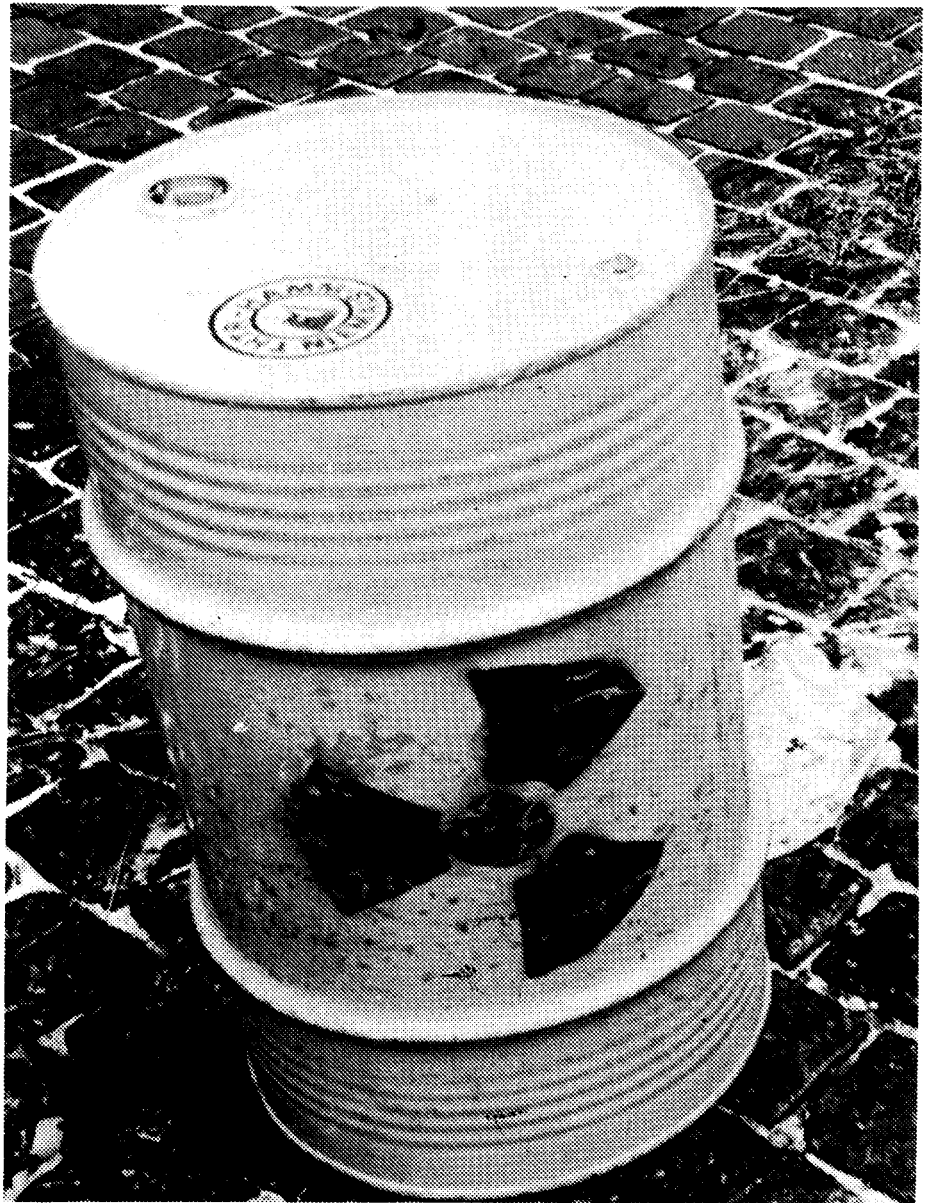
Jongeren tegen racisme
Rebel anti-racisme Groep
Revoleg

p.s. Bij de aktie werd ook iemand opgepakt die na 12 uur vrij kwam.

AKTIES TEGEN DE OPSLAG VAN KERNAFVAL

Enkele weken geleden stond er in NN al een artikeltje over de plannen die er zijn om actie te voeren rond het begin van de bouw van de kernafval opslagfaciliteit in het Zeeuwse Borssele. Nu een terugblik op wat er al gebeurt is, wat de plannen zijn, hoe de voorbereidingen lopen, wat jullie rol kan zijn, etc.

Het nederlandse kernafval wordt sinds 1983 opgeslagen bij de ECN in Petten. Daartoe werd besloten na hevige protesten tegen het dumpen in zee van het afval. De gemeente Zijpe (waar Petten onder valt) heeft een aantal tegenprestaties bedongen (o.a. minder militaire oefeningen in de buurt van recreatie gebieden) en heeft kontraktueel vast laten leggen dat de opslag maar voor een periode van 5 jaar toegestaan is, met de mogelijkheid om die periode één keer te verlengen met 5 jaar. Onder aanvoering van Molly 'Griesmeel is gevaarlijker dan kernafval' Geertsema (ook bekend van; 'De Anti Kernenergie Beweging krijgt haar geld door bankovervallen') is men op zoek gegaan naar een plek waar het afval opgeslagen kan worden tot er een definitieve opslag-faciliteit klaar is (in hun ogen de zoutkoepels in Noord-Nederland). Het gaat dus op papier om tijdelijke ('interim') opslag voor een periode van 50 tot 100 jaar. Hoezo tijdelijk? Het gevaar bestaat echter dat tijdelijk definitief zal worden als het met de definitieve opslag niet wil lukken. Enkele 10-tallen plaatsen kwamen in eerste instantie in aanmerking, en na een 'afvalrace' bleef Borssele over. Ondertussen was er een organisatie opgericht die voor de opslag van al het nederlandse kernafval moet zorgen, de COVRA: de Centrale Organisatie Voor Radioactief afval. Dit privé-bedrijf (aandeelhouders zijn de exploitanten van de kerncentrales en bedrijfsleven/laboratoria) heeft sinds begin '89 een vestiging in Middelburg. Zij verzorgt ook de inzameling van het afval, heeft daar vrachtwagens voor. Behalve het afval wat nu al in Petten ligt en komt te liggen, komt vanaf midden jaren '90 ook het hoogradioactief afval terug uit La Hague (Frankrijk) en Sellafield (Engeland) waar 'onze' splijtstofelementen zijn opgewerkt. Vooral dit afval is zeer gevaarlijk. Belangrijke technische bezwaren tegen de opslag zijn: de stralingsbelasting voor de omgeving; er is nog heel weinig tot geen erva-

ring met de manier van opslag (luchtgekoeld), en de transporten die honderden keren per jaar door de omgeving denderen. Verder is er nog een specifiek argument wat geldt voor de lokatie in Borssele: het is buitendijks. Met de zeer recente geschiedenis in het achterhoofd vinden veel mensen in Zeeland dat niet bepaald gerust stellend. Het belangrijkste argument voor ons, de tegenstanders van kernenergie, is echter dat geen enkele opslag aanvaardbaar is zolang er nog radioactief-afval geproduceerd wordt, dus: eerst stoppen met kernenergie en dan kijken we wel wat de beste oplossing voor het afval is. Voor mensen die nog in kernenergie geloven is het van levensbelang om een opslag-methode/lokatie aanvaardbaar te krijgen. Het anti-kernenergie standpunt van veel groepen/partijen/maatschappelijke organisaties hangt samen met het afval-probleem: als dat 'opgelost' is is er ook geen reden meer om tegen kernenergie en dus tegen nieuwe kerncentrales

te zijn. En dat is dan ook precies het belang van de strijd tegen de COVRA-plannen in Borssele. Opslag van kernafval is onaanvaardbaar, altijd en overal, zolang kernenergie gewoon door gaat!

JURIDIESE PROCEDURES.

Op dit moment zijn alle vergunningen voor de bouw van de afval-opslag afgegeven. Wat nog loopt zijn 2 procedures (op planologische en milieu-technische gronden) bij de Raad van State om schorsing van de bouwvergunning. In principe hoeft de COVRA niet op de uitslag van de procedures te wachten, maar we hebben sterke aanwijzingen dat ze dat wel doen. De uitspraak van de Raad van State wordt eind januari verwacht. Als de Raad van State de eisers gelijk geeft en er vooralsnog niet gebouwd mag worden (waar advocaten en eisers stellig op rekenen) levert dat enorm veel vertraging voor de COVRA op. Mag er toch gebouwd worden, dan zal het ongeveer een maand duren voordat ze daar daadwer-

kelijk mee beginnen, zo is onze inschatting op dit moment. Naar het toekomstig opslagterrein is door het Havenschap Vlissingen in december een ontsluitingsweg aangelegd. Later komt er nog een grote(re) weg voor de nucleaire transporten. De route daarvan hangt af van het tracé voor de vaste oeververbinding tussen Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen, maar zeker is wel dat daar nog grond voor onteigend moet worden. Ook dat is weer een mogelijkheid om te vertragen. De 5 boeren in de directe omgeving willen overigens, als de uitslag van de Raad van State onverhoopt toch ongunstig is, door procederen. Daar zijn dan nog wel mogelijkheden voor die het begin van de bouw echter niet in de weg staan.

VERZET.

Bij de keuze voor Borssele als de lokatie heeft vrijwel zeker meegespeeld dat daar weinig verzet te verwachten viel. Toch zal dat de COVRA tegen gevallen zijn. Protesten uit de buurt hebben al voor veel vertraging gezorgd doordat er een andere lokatie gekozen moest worden, verder van de bebouwde kom van het dorp Borssele (92,3% was tegen die lokatie). Natuurlijk heeft veel van de tegenstand minder te maken met een anti-kernenergie standpunt, dan wel met de wil om het eigen tuintje schoon te houden. Toch zijn er ook tekenen die er op wijzen dat kernenergie niet meer zo geaccepteerd is als enkele jaren geleden. Een nieuwe kerncentrale zou door het overgrote deel van de bevolking niet meer geaccepteerd worden. Ook dat zal een belangrijk argument moeten zijn: door de grote van de opslagplaats zijn nieuwe kerncentrales in feite voorgeprogrammeerd. Centralisatie van die reactoren in Borssele is dan een logiese ontwikkeling. Het laatste jaar zijn er al redelijk veel akties gevoerd tegen de COVRA plannen. Om te beginnen natuurlijk de ruim 3600 bezwaarschriften die ingediend zijn, maar ook blokkades, het verstoren van gemeenteraadsvergaderingen, het persoonlijk onder druk zetten van raadsleden en de burgermeester, het maken en plakken van affiches, etc. Akties die de landelijke media niet of nauwelijks hebben gehaald, maar die regionaal toch wel wat los hebben gemaakt. Veel van die akties werden geïnitieerd door Stp Borssele, maar ook de bewonersgroepen uit de dorpskernen zijn zeer actief geweest. Veel mensen/groepen zitten ook een beetje te wachten op landelijke aandacht en ondersteuning voor hun strijd en zullen praktische hulp geven bij het reali-

seren van de aktieplannen die er nu zijn.

PLANNEN.

Het aktieplan dat er nu ligt en op 2 landelijke overleggen (3 dec & 7 jan) besproken is, behelst een terreinbezetting van de bouwplaats vanaf 10 dagen voor dat de bouw begint. In die tijd zullen veel initiatieven naar de bevolking toe ontplooid moeten worden, zal er publiciteit gemaakt moeten worden waarom verzet tegen de COVRA-plannen van groot belang is en zal er gemobiliseerd moeten worden. Het is de bedoeling dat het aantal deelnemers aan de bezetting oploopt en culmineert in een massale aanwezigheid op de dag dat de bouw daadwerkelijk begint. Zoals het er nu naar uitziet zal dat omstreeks eind februari zijn, maar de preciese datum zal pas relatief kort van tevoren bekend zijn. Voor de mobilisatie brengt dat grote problemen met zich mee, daarom is het van belang dat je zelf alert bent op berichten daarover, dat je regelmatig contact opneemt voor laatste nieuws, etc. Vanaf 17 januari is er een sekretariaat dat telefonies bereikbaar is; voortsnog alleen op woensdagmiddag. Verder zullen we jullie regelmatig op de hoogte houden via de 'eigen' pers. Affiches zijn er pas als de datum bekend is, het is aan te bevelen om ze nu al vast te bestellen, dan gaat de verspreiding een stuk sneller. Er is al wel een stencil met de belangrijkste argumenten

tegen de bouw. Wat we van jullie verwachten is minimaal je lijfelijke aanwezigheid op Dag X (begin bouw) en liefst al een dag/paar dagen eerder. Natuurlijk ben je ook al die dagen welkom. Als je komt is het belangrijk dat je geen geheel verzorgde camping verwacht aan te treffen. Neem zelf de noodzakelijke en liefst goedkope benodigdheden mee. Goedkoop omdat we geen idee hebben of, en zo ja hoe, er opgetreden wordt door 'het gezag'. Mocht blijken dat we absoluut niet op het terrein kunnen blijven, dan zal geprobeerd worden in de directe omgeving een wat veiligere plek te vinden. Als je komt neem dan je eigen bandje, poppenkast, zangkoor, akrobatiegroepje, etc. mee. Duidelijk moet zijn dat er door ons geen geweld zal worden gebruikt bij ontruiming. Belangrijk is ook dat er open gestaan wordt voor de plaatselijke bevolking: er zijn duidelijke verschillen (vooral in kultuur, in traditie, maar ook over inhoudelijke argumentatie, geweldsvraag, etc), maar op de minimale gemeenschappelijke eis (Geen opslag kernafval in Borssele) zal de strijd samen gevoerd moeten en kunnen worden. En om die eis te bereiken zullen we nog heel wat samen moeten werken in de toekomst!

Geen opslag kernafval in Borssele

p/a Sweers de Landastraat 73
6814 DB Arnhem
085-514957 (woensdag 14-17 uur)

KAMPAGNE TEGEN WERKPLICHT

Met ingang van februari worden schoolverlaters van 18 tot 21 jaar maandelijks bij de Sociale Dienst verwacht*. Zij moeten daar verantwoorden waarom zij nog geen werk hebben of nog niet aan een omscholing begonnen zijn. De uitspraak 'Er is werk genoeg voor iedereen' is nu weer aanleiding om uitkeringen voor jongeren (tot 21) af te schaffen. Als je bij het derde gesprek nog geen werk gevonden is, dreigen ze met een korting op je uitkering. Geen werk bij het vierde gesprek betekent dat je als 'niet werkwillige' wordt beschouwd. Je uitkering wordt enkele maanden stopgezet.

'Voor de betreffende jongeren is er werk voorhanden'. De vraag is niet of het werk is dat je graag zou willen doen. Het 'feit' dat er werk is verplicht je om het aan te nemen. Eigen keuzes of belangen zijn ondergeschikt gemaakt aan de maatschappelijke norm. De norm dat betaald werk de essentie is om je bestaan in de maatschappij te rechtvaardigen. Je wordt gedwongen je aan te passen, persoonlijke inbreng wordt niet meer geaccepteerd.

Het is de zoveelste stap naar een maatschappij waarin het er niet toe doet of je met plezier naar je werk gaat. Het ontwikkelen van je eigen persoonlijkheid is niet meer van belang. Zelfs wanneer je vrijwilligerswerk doet, wordt je gedwongen daarmee te stoppen. Alle jongeren moeten als loonslaven aan de slag om de leugens van werkgevers en politici geloofwaardig te maken. Arbeidsburo en sociale dienst krijgen het recht het leven van individuele mensen te gaan bepalen. Het recht op het zelf inrichten van je leven, op vrijheid van keuzes wordt door deze maatregel met voeten getreden.

BELEID

De maatregel is onderdeel van gericht beleid. Langzaam wordt de druk op de mensen zonder betaalde baan verder opgevoerd. Nieuwe manieren om de werkloosheidscijfers te verlagen, heroriënteringsgesprekken, verlaging van het minimumjeugdloon, forse kortingen op de jongerenuitkeringen, arbeidspools, maatregelen tegen ziekteverzuim, verplichte herkeuringen voor arbeidsongeschikten

Jongeren tot 21 worden verplicht te werken of zich om te scholen. Het Arbeidsburo wil dat in 1994 uitgebreid hebben tot 24 jarigen.** Ex-minister de Koning en ander tuig pleitten al eerder voor werkplicht tot 27 jaar. Hoofd studiefinanciering In 't Veld wil de uitkeringen afschaffen tot 35 jaar. Deetman volgde zijn standpunt. De werkgeversorganisaties staan te juichen langs de zijlijn. Hun woordvoerders spelen volop mee in de hetzewedstrijd tegen de werklozen. Lonen omlaag, verplicht werken of scholen en flexibele kontrakten. Binnen 5 jaar worden de uitkeringen verlaagd naar het nivo van de basisbeurs. Wie iets er bij wil gaat maar bedelen om een baantje.

De ene stap moet de volgende rechtvaardigen, acceptabel maken. Op weg naar het beangstigend beeld van een samenleving waar elk individueel belang ondergeschikt is aan het zo goedkoop mogelijk produceren van consumptie-goederen.

Aan het probleem van werkloosheid wordt niets gedaan. Stuk voor stuk worden verschillende groepen tot zinloos, geestdodend werk gedwongen. Een verschuiving van problemen door ze te ontkennen en niet op te lossen. Het camoufleren van problemen door mensen essentiële rechten te ontnemen.

De pers besteedt nauwelijks aandacht aan de sociale gevolgen. De verkondiging 'er is werk voor iedereen' wordt blindelings overgenomen. De groep werklozen krijgt een steeds zwartere stempel opgedrukt als 'niet werkwilligen' of als 'mislukkelingen binnen de samenleving'.

AKTIEDAG

Zoals gezegd staan de maatregelen niet op zichzelf. Ze vormen onderdeel van een proces, waarvan het eindpunt te voorzien valt. Tenminste, als wij slechts toekijken en niets ondernemen. Wij geloven niet dat we machteloos zijn. Veel teveel laten mensen over zich heen lopen omdat ze denken dat ze er toch niets aan kunnen doen.

Wij gaan wel wat doen. In eerste instantie willen we ons beeld van de werkverschaffing naar buiten brengen. We willen mensen de zinloosheid tonen. Daarom hebben we 20 februari uitgeroepen tot start van een campagne tegen werkplicht.

Die dag gaan in verschillende plaatsen mensen de straat op om de onzin van gedwongen werk aan iedereen te laten zien. Stapels stenen versjouwden van a naar b en weer terug, water naar de zee dragen, uitlaatgassen vangen en meer van die zinnige werkzaamheden.

Gezamenlijk geven we een verklaring uit, aangevuld met een stuk over de plaatselijke situatie. Doe ook mee! Bedenk een actie voor 20 februari en laat ons die dag weten hoe het ging. Bel tussen 12.00u - 18.00u naar tel.: 023-313428 (stichting Release in Haarlem).

Ook met een paar mensen of zelfs in je eentje kan je een bijdrage leveren. Je bent nooit alleen, want ergens anders zijn mensen op dezelfde tijd met iets soortgelijks bezig.

Na de 20e gaat de campagne verder met plaatselijke acties, op een zelfde dag. Ideeën zijn van harte welkom. Je kunt ze sturen naar:

NU, Postbus 703, 5201 AS, Den Bosch.

Ook zullen we gezamenlijk van ons laten horen met een landelijke actie. Je hoort nog van ons.

* In eerste instantie is dit in Amsterdam doorgevoerd. Andere steden zullen volgen.

** Dit betreft een uitspraak van het arbeidsburo in Amsterdam

Netwerk Uitkeringsgerechtigden

Mogen wij ons even voorstellen: wij zijn

Het Netwerk Uitkeringsgerechtigden

Het Netwerk is ontstaan uit ontevredenheid over de manier waarop uitkeringsacties gevoerd werden. Acties verliepen zonder overleg met andere plaatsen en zonder lange termijnstrategie. De acties kwamen pas op gang als er een concreet en uitgewerkt voorstel voor een bezuinigingsmaatregel op tafel lag.

Maatregelen verdwenen niet van tafel ondanks vele verschillende aktievormen met af en toe grote opkomst. Mensen keerden teleurgesteld de uitkeringsacties de rug toe. Dat dreigt ook te gebeuren bij de jongerenkortingen en de arbeidsplicht.

De omstandigheden waaronder de grote groep laagst betaalden moet leven zijn de afgelopen jaren enorm verslechterd. Toch is er nog steeds geen goed gestructureerd verzet op gang gekomen. In plaats van werken aan kollektief verzet zoeken mensen naar individuele oplossingen als ontduiking van maatregelen en zwart werken.

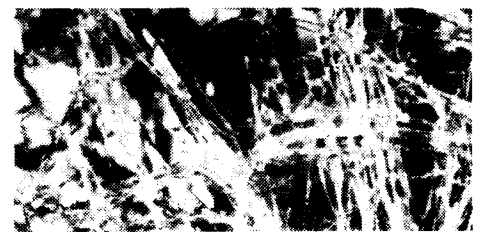
Door op de juiste momenten spektakulaire acties te voeren willen we duidelijk maken dat met samenwerking in inventiviteit de nodige kracht te ont-wikkelen valt. Door op verschillende plaatsen op dezelfde dag kleinere acties te voeren bereiken we veel mensen. Naast het voeren van acties is uitwisseling van informatie van groot belang.

Mensen moeten zich bewust worden dat ze niet machteloos zijn.

We willen duidelijk maken dat er een aantal dingen behoorlijk fout zitten in deze maatschappij. Met een enkele actie lukt dat zeker niet. We willen een soort wisselwerking krijgen tussen regelmatig terugkerende acties en op andere manieren naar buiten treden om onze ideeën uit te leggen.

De actie op 20 februari is dan ook slechts de start van een langere campagne tegen de invoering van de arbeidsplicht. Met hulp van alle uitkeringsgerechtigden moeten we de werkgevers en politici duidelijk maken dat ze te ver gaan, dat we niet over ons laten lopen.

Het Netwerk is te bereiken via: NU, Postbus 703, 5201 AS, Den Bosch.

SHELL EN ZUID-AFRIKA

Nelson Mandela is vrij!

Zondag, 11 januari. Vanaf half twee zit ik aan de TV gekluisterd. Dan, eindelijk, om kwart voor drie, komt Nelson Mandela naar buiten gewandeld. Ik zal een sentimele dwaas zijn, maar ik voel m'n ogen branden; een brok in m'n keel.

Om half zes beginnen in het centrum van Amsterdam de kerkklokken te luiden en om zes uur verzamelen een paar duizend mensen op de Dam. Vooraan in de demonstratie loopt van Thijn met nog een paar kopstukken, met een smoel alsof Mandela zijn vrijheid aan Edje persoonlijk heeft te danken. Dat de menigte daar andere ideeën over heeft zal later blijken tijdens de toespraak. Langzaam groeit de stoet aan tot zo'n 15.000 mensen, maar echt veel geschreeuw of gezongen wordt er niet. Wel zijn er de koren met hun Zuid-Afrikaanse liederen en de bandjes. Tijdens de demonstratie is er weinig te merken van de feestvreugde, maar eenmaal op het Leidseplein (pardon, Mandelaplein) aangekomen lijkt iedereen los te komen.

Er worden leuzen geroepen en rondom de verschillende bandjes wordt geswingd en gezongen. Vanaf de wagen van "Theaterstraat" worden we op een aantal sprekers getraakteerd. De meeste bijval is voor Kumar Sanjay (vertegenwoordiger van het ANC). Eigenlijk bestaat z'n hele toespraak uit het schreeuwen van leuzen tegen apartheid en tegen Thatcher die wil stoppen met sancties tegen het regime van Zuid-Afrika. Duidelijk is dat het publiek daar heel wat meer booschap aan heeft dan aan de verschijning van Ed van Thijn. Nog voor hij zijn mond open kan doen wordt hij al uitgefloten en z'n verhaal over "Amsterdam Anti-Apartheidsstad" wordt overstemd door boe-geroep en leuzen als: "Shell uit Zuid-Afrika! Sancties nu". Vanaf een bakfiets wordt door een megafoon onophoudelijk "BLA BLA BLA" geroepen, wat grote hilariteit teweeg brengt. Voor de zoveelste keer al, trouwens: de 5 mensen die tijdens de demo met deze bakfiets rondreden, droegen mutsen met daarop teksten als "Shell blij", "Philips blij", "Makro blij" en hadden een toepasselijke

skeptische act. Zo was de demo voor hen, als vertegenwoordigers van Makro, Shell en Philips, te radikaal en kondigden ze aan dat ze aan dat ze maar liever vooraan, bij Ed van Thijn gingen lopen.

Toen tegen half negen de wind en de regen wel héél erg werden, gingen de meeste mensen weg. Een kleine klub van zo'n 100 mensen bleef staan zingen en dansen rondom zes mannen met drums. Iedereen zeiknat, maar de stemming zat er goed in. Zo goed zelfs dat omstreeks half tien de groep alweer was uitgegroeid tot zo'1000 mensen, die zingend en dansend door de straten van het centrum trok. Mensen in de trams zwaaiden terug of stapten spontaan uit om mee te gaan doen, hetzelfde geldt voor de kroegen waar we langs kwamen.

De drummers besloten om half elf, na drie en een half uur aan één stuk door te hebben gespeeld, dat 't weer mooi was geweest en stapten op, helaas. De verkleumde menigte zocht z'n heil in de warme trams en zong door tot aan het station, waar we dan toch maar ieder onze eigen weg kozen. (overgenomen uit de Springstof)

SHELL UIT ZUID-AFRIKA, SANCTIES NU, JUIST NU

Het is alweer een paar maanden geleden dat het kommittee Shell uit Zuid Afrika (SUZA) een aantal aktievoorstellen lanceerde onder het motto "Shell uit Zuid Afrika, Sancties Nu". De bedoeling was om dit jaar een aantal middelgrote regionale akties van de grond te krijgen, waarna gekeken zou worden of het haalbaar is een landelijke aktie te organiseren op 16 juni, de dag dat Shell 100 jaar bestaat en de dag van de Soweto herdenking.

Op de voorstellen van de Suza zijn een groot aantal regionale groepen afgekomen. Deels waren die al aktief rond de blokkade van het Shell-lab in Amsterdam vorige jaar en deels een aantal nieuwe groepen.

In de discussies op de landelijke vergaderingen over de aktievoorstellen kwamen ook de inhoudelijke verschillen tussen de verschillende groepen boven tafel. Een aantal groepen wilde zich voornamelijk beperken tot de rol van Shell in Zuid Afrika, terwijl een aantal andere groepen Shell's rol in Zuid Afrika willen aangrijpen om de positie van deze multinational wereldwijd aan de kaak te stellen. In de praktijk komt het erop neer dat deze verschillen ook terug te vinden zijn in de verschillende aktievoorstellen.

Uit diverse steden komen nu regelmatig mensen naar de landelijke vergaderingen, waar de aktievoorstellen besproken worden.

Er wordt nu door diverse groepen gewerkt aan zo'n zes middelgrote akties en op de komende landelijke vergadering zal er een voorstel worden gedaan over een grote landelijke aktie op 15 en 16 juni.

De middelgrote akties zullen vooral plaats vinden in maart, april en mei. Zo wordt er op dit moment hard gewerkt aan een waterblokkade van een Shell-kolenboot uit Zuid Afrika in de Rotterdamse haven. De bedoeling is om een Shell boot vanaf het moment van vertrek uit Zuid Afrika "in the picture" te zetten door middel van wat kleinere aktietjes en het verspreiden van informatie over de handel en wandel van Shell en de kolen uit Zuid Afrika. Op het moment dat de desbetreffende boot dan de haven van Rotterdam binnenvaart is het de bedoeling daar massaal met boten die boot te blokkeren. De plannen zijn nog in voorbereiding, maar de komende tijd zal duidelijk worden wanneer deze aktie plaats gaat vinden.

Zo worden er nog twee akties voorbereid waarvan nog niet duidelijk is hoe, waar en wanneer die worden gehouden: een blokkade van bruggen tegen het kerosinetransport van Shell naar Schiphol en een aktie tegen het luchtvaartverdrag met Zuid Afrika. In Groningen wordt in mei een estafetteblokkade georganiseerd langs alles wat er maar met Shell te maken heeft aldaar: de Gasunie, de benzinstations, de beide oliedistributiecentra, een veredelingsbedrijf, etc. Verder worden er de komende tijd door een aantal steden akties voorbereid rondom de kontrakten van gemeentelijke diensten met Shell en rondom de sponsering van kulturele instellingen door Shell.

Van twee andere akties zijn al wat uitgewerktere voorstellen: een blokkade van het Bilitonterrein in Arnhem en een landelijke pompendag.

BILLITON STINKT

Blokkade Billiton in Arnhem op vrijdag 11 mei

Een aantal mensen uit de regio Arnhem zijn vast van plan een grote blokkade te organiseren van Billiton in Arnhem. We denken hiervoor enkele honderden mensen uit de regio op de been te kunnen krijgen. Door landelijk op te roepen voor de aktie zal dat aantal zeker hoger worden. Het feit dat de aktie in een landelijk kader plaatsvindt lijkt ons extra stimulerend. Daarnaast vinden wij het erg belangrijk dat er ook buiten de randstad een grote aktie plaatsvindt in deze periode.

In het regionale aktieblad "Lekker Fris" van februari zal het plan gepresenteerd worden voor een blokkade van één dag van Biliton op vrijdag 11 mei.

Voor een grote aktie in de regio Gelderland ligt Biliton nogal voor de hand. Het is de grootste Shellvestiging in de regio en het bedrijf behelst de gehele metaaldivisie van Shell. Op het Biliton terrein is tevens één van de grootste Shell-laboratoria in Nederland gevestigd. Daarnaast heeft Biliton een eigen dochter in Zuid Afrika die zich bezig houdt met de winning van metalen. Verder is Biliton zeer berucht in Arnhem vanwege jarenlange milieuschandalen waarin het bedrijf werkelijk alles aan haar laars lapt.

Doel van de blokkade is het scoren van zoveel mogelijk negatieve publiciteit rond de activiteiten van Biliton. Daarom zullen we al onze grieven tegen Biliton uit de kast halen. Apartheid; Biliton is onderdeel van de Shell-groep en heeft eigen activiteiten in Zuid Afrika.

Uitbuiting derde wereld; Biliton doet in verschillende derde wereldlanden aan metaalwinning. Met deze goedkoop verkregen grondstoffen kan vet geld gemaakt worden in het Westen, geld dat de betrokken derde wereldlanden nooit te zien zullen krijgen.

Milieuvervuiling; Zowel bij de winning in andere landen als bij de verwerking in Arnhem vind een enorme milieuvervuiling plaats.

We kiezen voor een omsingeling van het Biliton-terrein waardoor er vanzelf een blokkade van de poorten ontstaat gezien de beperkte ruimte rondom het bedrijf. We gaan dan ook niet oproepen tot een effectieve blokkade van het bedrijf, het lijkt ons spannender voor iedereen als in de loop van de dag vanzelf blijkt dat door het aantal deelnemers er geen doorkomen meer aan is bij de poorten. We vinden het vermijden van schermutselingen met de politie belangrijker dan de effectiviteit van de blokkade. Ons plan is om tijdens de blokkade van elke poort een thema-poort te maken, zoals hierboven genoemd.

Verder kunnen mensen aan de gang met verf, affiche's, muurkranten, op de muren rondom Biliton. De hele dag zal er een aktieradio in de lucht zijn met interviews en nieuwtjes. Aan het eind van de dag is er een groot feest in het centrum van Arnhem.

Voor mensen van buiten de regio zullen er slaapplaatsen geregeld worden. Het plan dat in "Lekker Fris" wordt gepresenteerd zal besproken worden op een regionale vergadering op 15 feb, in het Katshuis, de Sweerts de Landastr. 73 om 20.00,

28 april 1990: Pompen tegen apartheid; Shell uit Zuid-Afrika, Sankties Nu!

Zaterdag 28 APRIL 1990 is door een aantal groepen uit het hele land uitgeroepen tot een landelijke aktiedag bij Shell-pompen tegen de aanwezigheid van het bedrijf in Zuid-Afrika.

Vorig jaar was er de grote Spektakel-blokkade bij het Shell-laboratorium in Amsterdam. Nu roepen we iedereen op om in het hele land soortgelijke akties -in het klein- bij Shell-pompen te organiseren.

In West-Duitsland organiseren anti-apartheidsgroepen op 28 april eveneens akties bij Shellpompen. Geprobeerd zal worden de aktiedag een nog internationaler karakter te geven.

Er zijn al een aantal ideeën over hoe de pompenakties vorm kunnen krijgen; er is van alles mogelijk. Groepen kunnen zelf kijken welke vorm ze kiezen. Wij denken in de eerste plaats aan allerlei vormen van blokkades, maar op picket-lines kan je natuurlijk ook eindeloos doorfantaseren. Om een klein beetje een indruk te geven wat we ons bij de akties voorstellen:

- Het uitzetten van estafette-routes. Dat werkt als volgt: verschillende groepen spreken met elkaar af om een aantal Shell-pompen voor hun rekening te nemen en daar zelf iets te organiseren, de pomp op hun eigen manier in te richten. Als dat gebeurd is, kunnen we bij elkaar op visite gaan en de blokkade of de picket van elkaar overnemen tot het weer tijd wordt om bij de volgende pomp te gaan kijken wat daar allemaal aan de hand is. Zo kunnen groene, gele, zwarte routes uitgezet worden die misschien elkaar ook nog eens kruisen. Op de fiets, met de auto, tussen dorpjes, in een stad. Of bijvoorbeeld demonstraties van een paar groepen motorrijders die een groot aantal snelwegpompen afgaan.
- De pomp gebruiken als drive-in-bioscoop, om in ons eigen auto's naar een film over de strijd in Zuid-Afrika te kijken.
- Of de boel eens goed vastzetten door te kijken hoelang we erover kunnen doen om voor een dubbelteje te tanken (voor deze ene keer dan).
- Een pomp kan gebruikt worden als openbare repetitieuwte voor een nog op te richten fanfare of olie-drum-formatie.
- Op de oprijlaan van de pomp een schelpenpad aanleggen
- Borden plaatsen dat alleen witte auto's mogen tanken.
- Natuurlijk veel tamtam, theater en muziek

Op 28 april zal duidelijk worden dat het verzet tegen Shells aanwezigheid in Zuid-Afrika wijd verspreid en diep verankerd is. Bij zoveel mogelijk pompen in het hele land zullen akties gevoerd worden. En deze akties zullen georganiseerd en uitgevoerd door een heel bont gezelschap van zeer diverse groepen.

We vragen groepen en mensen in het hele land op om op 28 april een Shellpomp (of meerdere) voor hun rekening te nemen en met de pomp als podium expressie te geven aan hun verzet tegen Shells kollaboratie met het apartheidsbewind.

Aan de akties willen we zoveel mogelijk landelijke publiciteit geven. Er zal veel gemeenschappelijk materiaal komen; affiches, stickers, e.d.

Postbus: 6452, 1005 EL Amsterdam Komitee Shell uit Zuid-Afrika

Tel: 020-849115 (je krijg vaak een antwoordapparaat, maar we bellen zo snel mogelijk terug).

Giro:5914299 trv 'Shell uit Zuid-Afrika' (aktievoeren kost geld, vandaar)

BILL-BOARDS GEEN SHELL-BOARDS

Reklame wordt doorgaans door bedrijven gebruikt om hun naamsbekendheid te vergroten, of om een bepaald produkt aan te prijzen. Shell gebruikt reclame echter voor andere doeleinden.....

En dat is niet zo vreemd, want over naamsbekendheid heeft het bedrijf nou echt niet te klagen! Maar er moet tegen elke prijs geprobeerd worden de mensen weer wat onschuldige associaties bij de naam Shell te geven.

Er moet een zonnig, vriendelijk en behulpzaam imago gekreëerd worden en dat valt niet mee voor een bedrijf dat elke week door de feiten aangewezen wordt als schaamteloze vervuiler, verzuurder nummer één en gewetenloze uitbuiters. Shell staat in toenemende mate onder druk.

In de HP van 11/11/'89 zegt de manager marketing communicatie van Shell nog: "Nergens beter dan bij Shell weet men dat een gratis handdoek belangrijker is dan rassendiskriminatie in een ver land". Toch blijkt er wel zoveel protest te zijn dat het niet meer met een handdoekje te smoren valt. Zo zet bv. de milieubeweging Shell onder druk met de campagne tegen PVC, waarin Shell-dochter ROVIN wordt aangeklaagd als op één na grootste PVC-producent, met nota bene nog uitbreidingsplannen ook.... Tevens is Shell-Pernis de grootste verzuurder, en dan is zo'n handdoek wel een erg schrale troost voor het verpesten van ons leefmilieu! En dan de leveranties aan het leger en politie in Zuid Afrika...

Het beeld van een glimmende schein verbleekt zo langzamerhand. Op zo'n moment gaat de zorgvuldig opgebouwde PR scheuren vertonen.

Kwaad gemaakt door gemeenten die niet langer sponsorgeld aan willen nemen of een zaal willen verhuren, laten de Shell-funktionarissen hun ijzige glimlach uit de plooi vallen. Er wordt met de vuist op tafel geslagen en woedend wordt er geschreeuwd dat ze wel eens zullen laten zien wie hier de baas is!

Dat ziet het publiek niet graag. En dat past niet in de zorgvuldig opgebouwde en duur betaalde "low profile" campagne zoals die voor de westerse landen is uitgestippeld om de boycot te breken. Eventjes gaat het gordijn open en daar zie je hoe pres. dir. Hooijkaas de arm van Ien Dales omdraait. Waarna zij haar vriendelijke glimlach oprispt en tegen van der Broek slijmt: "Dat heb je goed gezegd, collega". Het gordijn gaat vervolgens weer dicht. Shell telt weer wat extra miljoenen uit voor nog zo'n serie affiche's met sneeuwmannen en Zeeuwse vrouwtjes die ons moeten verleiden om kilometerslange zoektochten te gaan maken door Nederland. De anti-apartheidsbeweging heeft geen miljoenen, maar wel creativiteit. De publex-borden zijn niet weggelegd voor ideële reclamersters, laat staan voor die gigantische kleurendrukken. Dat maakt echter niet dat we uitgeteld zijn. Dat lettertje van Shell is overal verkrijgbaar en al die figuren op die affiche's willen ook wel eens wat zinnigs zeggen.

Dit is de eerste low-budget reclame campagne met tekstballonnen in Nederland. Straks zie je overal Malboro-heren of Pall Mall-dames zeggen: "Do the right thing; Rij Shell voorbij" of.....

Reklame maken kan iedereen is ons motto. En dit is de eerste serie. Do the right thing: Rij Shell voorbij. Zoals Spike in zijn film laat zien is de werkelijkheid ingewikkeld en zien de dingen er niet altijd uit zoals ze blijken te zijn, maar uiteindelijk moet je een keuze maken waar je staat.

De muur is weg, nu Shell nog om. Shell uit Zuid Afrika. Terwijl de westerse regeringsleiders over elkaar heen struikelen om de ontwikkelingen in het oostblok toe te juichen en het proces van destalinisatie te versnellen mag het in Zuid Afrika niet te snel gaan en moet de Klerk tijd gegund worden. Veranderingen kunnen in een week, óók in Zuid Afrika. Shell helpt....ook al ben je een diktator of fascist.

Velen die de oorlog hebben meegeemaakt weten wat hier bedoeld wordt.

De toenmalige pres. dir. van Shell, Deterding, gaf vele miljoenen aan de nazi's en was vol lof over Franco en Mussolini. Zijn sympathie ging zelfs zover dat hij in nazi-Duisland ging wonen. De Duitse vliegtuigen die Rotterdam platbombardeerden vlogen op Shell brandstof.

Shell en Zuid Afrika: Living Apart Together.

Shell profiteert dagelijks van de apartheid in Zuid Afrika. De lonen van de zwarte arbeiders zijn laag en worden door Shell laag gehouden. De antivakbondswetten in Zuid Afrika maken het vakbondswerk gevaarlijk en moeilijk. Shell ontslaat actieve vakbondsmensen. De thuislandpolitiek maakt dat mannen en vrouwen apart wonen. De vrouwen krijgen de volledige taak van de opvoeding van de kinderen en de verzorging van alle "niet-productieve" gezinsleden op zich geschoven. Zonder een werkvergunning is een vrouw illegaal in eigen land. Heeft zij wel een werkvergunning dan is ze meestal werkzaam als "maid" in de blanke gezinnen, waar ze substitueert moeder moet zijn voor het blanke kroost. Shell en Zuid Afrika: Living Together en zwart en Zuid Afrika: Living Apart!

TUSSEN REVOLUTIE EN

de verkiezingen in Nicaragua worden tot graadmeter van de machtsverhoudingen in de samenleving

Op 25 februari worden er in Nicaragua verkiezingen gehouden - voor het presidentschap, voor het parlement en voor de gemeenteraden. Een tot nu toe voor welk land ter wereld ook ongekend grote schaar (internationale) waarnemersters zullen ter plekke aanwezig zijn: genodigde en ongenodigde, officiële en alternatieve waarnemersters zullen de Nicaraguanse bevolking bij deze verkiezingen op de vingers kijken. Duizende journalisten zullen verslag doen van de gebeurtenissen. Er staat ook heel veel op het spel. Uiteindelijk draait alles om de vraag: FSLN of het UNO (Union National Opositora). Kan een revolutie worden weggestemd??

Het tijdstip van de verkiezingen werd mogelijk gemaakt, toen de regering van Nicaragua tijdens de onderhandelingen van Esquipulas verklaarde bereid te zijn om de voor november uitgeschreven verkiezingen vóór te verschuiven naar februari. De verkiezingen hebben plaats op 'n moment, waarop de VS met de grootste militaire interventie sinds de Vietnam-oorlog, namelijk de Panama-oorlog weer eens heel duidelijk heeft laten zien, wie er in Midden-Amerika de dienst uitmaakt. Nog steeds voeren de contra's terreurakties uit - in de eerste weken van dit jaar zelfs in versterkte mate -, terwijl ze eigenlijk helemaal niet meer zouden mogen bestaan volgens het demobilisatieplan van de presidenten van de Midden-amerikaanse landen, dat op de Tela-konferentie van vorig jaar augustus door alle partijen werd overeengekomen.

Nicaragua is het enige midden-amerikaanse land dat serieus de verplichtingen uit het Esquipulas-verdrag nakomt:

- direkte onderhandelingen met de Contra's
- een nieuwe pers- en media-wet
- opheffing van de noodtoestand
- verregeande amnestie voor "politieke" gevangenen
- voorwaarden scheppen voor "vrije," geheime en eerlijke verkiezingen.

Als gevolg van de amnestieverlening hebben de vrijgelaten en de naar het land teruggekeerde Contra's samen met de legale oppositie, die nauwe vriendschappelijke betrekkingen met de VS onderhoudt, nieuwe politieke speelruimtes kunnen overerven. De FSLN heeft in de voorafgaande jaren al heel wat moeten wegslikken, de massa-organisaties en de bevolking waren er lang niet

altijd mee eens. De netelige situatie en het tegenstrijdige proces van de afgelopen jaren was de reden voor menig akrobatiese toer: bijv. de direkte onderhandelingen met de Contra's in Sapoa in februari en maart '88 en de vrijlating van de laatste Somoza-beulen. Het doel was vooral, om eindelijk eens af te zijn van die Contra's, die jaren geleden al militair-strategies verslagen werden. Ze waren al lang niet meer in staat om grote operaties te voeren, maar hun voortdurende terroristiese activiteiten veroorzaakten inbreuken op de economiese ontwikkeling van het land en maakten talrijke slachtoffers onder de bevolking.

Met verregeande tegemoetkoming aan de eisen van de oppositie/Contra's wilden de Sandinisten de VS en hun bloedige lakeien in het defensief dringen en de ontmanteling van de grote bases in het buurland Honduras afdwingen. Dit is slechts gedeeltelijk gelukt: de Contra's zijn door de terugkeer van een groot aantal van hun leiders behoorlijk verzwakt, maar ze worden door de "humanitaire hulp" van de VS nog steeds op de been gehouden. In oktober '89 keurde het Amerikaanse kongres de zogenaamde tweepartijenovereenkomst tussen Republieken en Demokraten goed. Dit houdt enerzijds in, dat de overeenkomst van de Midden-amerikaanse presidenten, gesloten in februari '89 in El Salvador ("Costa del Sol") met goedkeuring werd begroet. terwijl anderzijds tegelijkertijd een bedrag van 66 miljoen VS-dollars voor humanitaire hulp aan de Contra's tot minstens ná de verkiezingen wordt toegekend.

Dit betekent dus met andere woorden, dat de VS naast de nieuwe, politieke weg door middel van verkiezingen tóch nog steeds de militaire optie open houdt om de sandinistiese revolutie te bestrijden.

Het demobilisatieplan voor de Contra's werd vorig jaar augustus overeengekomen in de Honduraanse havenstad Pela. Het regelde de ontbinding van de Contra-troepen en de repatriëring naar Nicaragua of een ander land tot het datum van 5-12-'89. Dat plan werd bij lange na niet gerealiseerd. De internationale controle-organen in dat gebied zowel van de VN, als van de OAS en van de gezamenlijke internationale controlekommissie van toezicht (CIAV) laten maar heel sporadies iets over de uitvoering horen. Op de jongste Middenamerikaanse topkonferentie

van afgelopen december in Costa Rica stond de stabilisering van de benarde positie van de salvadoraanse regering Christiani boven aan de agenda. Het verloop van de demobilisatie van de Contra's verdween op de achtergrond (1).

Eerdere pogingen van de Sandinistiese regering om ment de Contra's weer direkt in gesprek te komen (vorig jaar oktober in Washington) waren stukgelopen. Toen in antwoord hierop eind oktober grote groepen Contra's weer het land binnendrongen om de voorbereidingen voor de verkiezingen te saboteren en om aan de controle van de internationale commissies te ontkomen, verklaarde Daniel Ortega de wapenstilstand met de Contra's voor beëindigd. Tot die wapenstilstand met de Contra's was op 24-3-'88 in Sapoa besloten voor de periode van 60 dagen. De Nicaraguanse regering had als bewijs van goede wil deze wapenstilstand steeds weer eenzijdig verlengd. Het feit dat Ortega uitgerekend op de zo prachtig in scène gezette idylle van de topkonferentie van amerikaanse presidenten ter gelegenheid van honderdste verjaardag van de "democratie" in Costa Rica de opzegging van het bestand aankondigde, veroorzaakte nog al wat kommotie. Niet de Contra's, maar de Sandinisten die niet langer meer alles pikken, werden voor agressoren uitgemaakt. VS-president Bush liet zich zelfs zóver gaan, dat hij Ortega persoonlijk ging beledigen. Hij schold hem uit voor "ongewenst beest op dit costaricaans tuinfeest" en voor "geuniformeerde kleuter die geen benul heeft van de werkelijkheid op dit kontinent". Hierop reageerde Ortega in een artikel in de New York Times van 2-11-'89: "Het leven in mijn land is alles behalve een tuinfeestje. Oorzaak hiervoor is een nu al 8 jaar durende oorlog, die gefinancierd en geïnstrueerd wordt door de Reagan-Bush regering. En zelfs nu iedereen vol lof is over ons verkiezingsproces, heeft VS-president Bush maatregelen genomen, die het leed van het Nicaraguanse volk alleen maar groter maken. In de afgelopen week heeft hij het handelsembargo, dat alle goederenexport tussen de VS en Nicaragua al sinds mei 1985 volledig blokkeert, opnieuw voor zes maanden verlengd. En wat nog erger is, diezelfde president Bush heeft alle pogingen tot demobilisatie en ontwapening, zoals vastgelegd in het Tela-verdrag,

KONTRA-REVOLUTIE

gefrustreerd. Hij houdt namelijk de Contra's militair in het leven door hulp, die niet uitdrukkelijk voor het moorden is bestemd..(2). En dat alles gaat door tot op de dag van vandaag, ook al fag de VS-regering half januari te kennen, dat ze heel misschien wel een bedrag van 3 miljoen VS-dollars voor demobilisatie zou willen reserveren (3).

De konkrete verkiezings-voorbereidingen.

Ondertussen lopen de verkiezingsvoorbereidingen in Nicaragua op volle toeren. Lijstverbindingen worden gesloten; kandidaten worden benoemd; afgelopen oktober begon de campagne voor inschrijving in de kiesregisters. Met een enorme organisatorische krachttoer heeft de pluralistische samengestelde algemene kiesraad (CSE) voor de kiesregisters en de verkiezingen door het hele land 4.393 stemlokalen ingericht (4). Meer dan 1,75 miljoen stemgerechtigden (dwz. ruim 90% van het aantal geschatte stemgerechtigden in Nicaragua) hebben zich laten inschrijven in de kiesregisters. Dit is een eerste sukses in de verkiezingscampagne en geeft aan, hoe ge politiseerd de stemming in het land is.

In tegenstelling met de verkiezingen van '84, die met de Coordinadora Democratica Nicaraguense (CDN: een sinds 1981 bestaand samenwerkingsverband van rechtse partijen en het ondernemersverbond COSEP) door invloedrijke delen van de rechtse oppositie geboycot werden, zulden op 25 februari alle 21 geregistreerde partijen aan de verkiezingen deelnemen.

Wie hebben zich verkiesbaar gesteld?

Uit de 21 partijen zijn in het laatste kwartaal van vorig jaar al zo'n 4-blokken te voorschijn gekomen; ze worden hieronder in het kort beschreven.

Als de grootste konkurrent van de FSLN wordt de Unie van Nationale Oppositie (UNO) beschouwd. Op dit moment is zij na een aantal afsplitsingen een bundeling van 11 partijen, bestaande uit rechtse en extreem-rechtse VS-vriendjes (2 van deze partijen zijn niet officieel erkend), het ondernemersverbond en twee "linkse" groepen, de Socialistiese Partij van Nicaragua (PSN - de traditionele KP) en de Kommunistiese Partij van Nicaragua (PcDN - in 1966 afgesplitst van de PSN).

Daarnaast probeert 'n deel van de uiteengevallen Christelijk Sociale Partij (PSC) onder leiding van de gematigde Eric Ramirez en in samenwerking met de Christelijk Sociale Volks Partij (PPSC) van Mario Diaz die pas op het laatste ogenblik uit het UNO is gestapt, een derde machtspositie tussen het FSLN en het UNO op te bouwen. Daarbij komt voor de PSC de steun

van de Miskito-indianen organisatie Yatama van Brooklyn Rivera wel erg goed uit. Rivera keerde te laat (oktober '89) terug naar Nicaragua, om zich nog als partij te kunnen laten inschrijven. Ook de legendariese en inmiddels teruggekeerde Eden Pastora ondersteunt de PSC bij de verkiezingen. Tot het centrum partijenblok kan eveneens de Demokraties Konservatieve Partij van Nicaragua worden gerekend (PCD); zij vertegenwoordigt een deel van de belangen van kleine en midden-grote ondernemers. Bij de verkiezingen in '84 kwam deze partij met 14.04% op de tweede plaats achter de FSLN. Tenslotte meot ook tot het middenblok worden gerekend de Liberale Partij van Nationale Eenheid (PLiun), een afsplitsing van de grote Onafhankelijk Liberale Partij (PLI) van de UNO-vicepresident Virgilio Gordoy.

Links van de FSLN is er een blok van drie partijen, die formeel echter geen blok vormen: De Marxisties Leninistiese Beweging van Volksaktie (MAP-ML), die de FSLN uitmaakt voor "kleinburgerlijk en sociaal-demokraties"; de Revolutionaire Arbeiders Partij (PRT), lid van de Trotskistiese 4e Internationale, en de Beweging van Revolutionaire Eenheid (MUR), die in '88 werd opgericht door ontevreden FSLN-leden. Exponent en kandidaat boor het presidentschap vanuit deze partij is Moises Hassan, de voormalige burgermeester van Managua en vroeger lid van de eerste regeringsjunta. De MUR is tegenwoordig de vergaarbak voor dissidenten van alle linkse partijen; zij verwijt de FSLN vooral haar zelftevreedenheid, haar gebrek aan flexibiliteit en de korruptie.

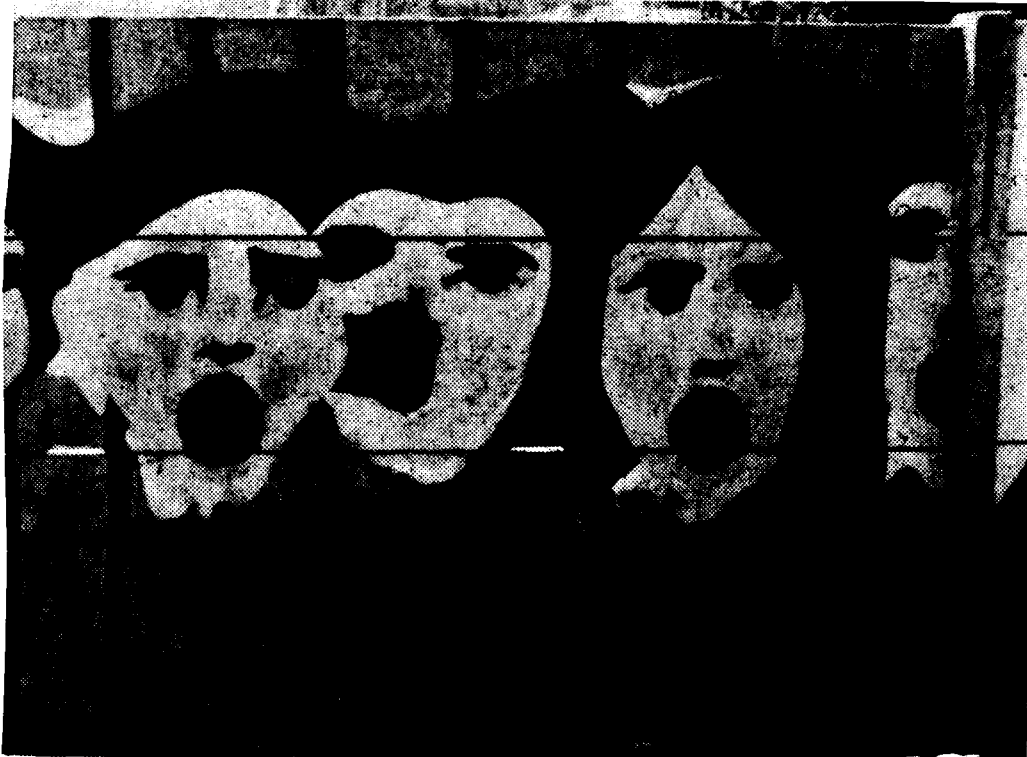
De diverse partijen links van de FSLN zullen nauwlijks veel kans

maken bij de verkiezingen; hun kandidatuur dient vooral om kritiek te leveren op de regering en op de FSLN en om zich heel duidelijk te distantiëren van de VS-horige rechter vleugel (&).

Hieronder willen we iets nader ingaan op de verkiezingscampagne van de twee grote rivalen, het UNO en de FSLN.

De joker van het VS-imperialisme/het UNO.

Het moeizame verloop van de fusiebesprekingen van het UNO geeft aan, hoe traditioneel zwak en versplinterd de Nicaraguaanse bourgeoisie is. Het is een indicatie voor het gebrek aan politieke wil. Aan de totstandkoming heeft de druk van de VS en de hoeveelheid VS-dollars behoorlijk meegeholpen. De kern van het UNO bestaat uit de reaktionaire partijen, die in '81 met de steun van het Ondernemersverbond COSEP het zogeheten Coordinadora Democratica vormden, die weer in '84 op advies van de VS de verkiezingen geboycot hebben. Vele Contra-leiders die dit jaar naar Nicaragua zijn teruggekeerd, sloten zich zonder veel omhaal bij het UNO aan. Het opstellen van de gezamenlijke kandidatenlijst voor deze oorspronkelijk 14 partijen leverde het afgelopen half jaar nogal wat moeilijkheden op; de voorkeur van de Coordinadora-partijen voor de presidentschapskandidatuur ging uit naar de voorzitter van het ondernemersverbond, Bolanos; maar tenslotte lukte het de VS toch nog om hun voorkeurskandidate, de uitgefster van de rechtse krant "la Prensa", Violetta Barrios de Chamorr bovenaan de lijst te krijgen. Als kandidaat voor de post van vicepresident werd de voorzitter van de afgeslankte Onafhankelijke Liberale Partij (PLI) naar voren geschoven; die was tot

1984 minister van arbeidszaken in de Junta voor Wederopbouw geweest. Zijn kandidatuur stootte op groot verzet van de kant van het ondernemers verbond. Aan dit hele touwtrekken om de verkiezingslijsten is het UNO nog bijna kapot gegaan, ware het niet zo, dat er VS-dollars als bindmiddel in de VS gereed lagen.

Nog een ander vooraanstaand figuur van het UNO verdient te worden vermeld: Alfredo Cesar, ex-lid van de Contra-leiding, die pas in juni van het afgelopen jaar naar Nicaragua terugkeerde. Hij kreeg toen onmiddellijk bij aankomst het baantje van zaakgevolmachtigde van de SPD aangeboden; en op het ogenblik behoort hij tot de kleine kring van adviseurs van Violetta Barrios de Chamorra en beheert de UNO-financiën. Centraal thema van de UNO-propaganda is natuurlijk het anti-sandinisme, dat in hun taalgebruik synoniem is met anti-kommunisme. De Sandinisten zijn natuurlijk voor alles verantwoordelijk, dat in Nicaragua mis is: onderontwikkeling en economische malaise, oorlog en corruptie. In plaats van de "sandinistische diktatuur" belooft het UNO de "enige echte democratische revolutie van de natie" en gooit het op z'n goeie betrekkingen met de VS.

Het verkiezingsprogramma van het UNO ziet op hoofdpunten als volgt uit (uittreksel):

- afschaffing van de dienstplicht
- afschaffing van het geleide loonsysteem
- volledige garanties voor privé-eigendom
- heronderzoek van de onteigeningsgevallen, "die het verdienen"
- realisering van een landbouwhervorming, waarbij al het land van de overheid aan particulieren wordt verdeeld
- afschaffing van de overheidsplanning van de nationale economie
- afschaffing van het overheidsmonopolie op de export
- het gezin als morele en sociale hoeksteen van de samenleving
- respekt voor het ouderschap
- verbod op passief kiesrecht van militairen en familieleden van de president
- algehele amnestie (7).

Het laatste programmapunt is inmiddels al door de Sandinisten vervuld, en de realisering van de meeste andere programmapunten zou de nekslag betekenen voor dat, wat er nog is overgebleven van de Sandinistische revolutie.

Centraal in de verkiezingskampagne van het UNO staat niet zo zeer het politieke programma, maar vooral de persoon van de presidentskandidate. Ze heeft met haar strijdblad "La Prensa" tot nu toe met redelijk succes de indruk kunnen wekken, dat zij het enige echte alternatief voor de Sandinisten is, ook al zijn er nog wel meer burgerlijke kandidaten verkiesbaar. Het midden-blok heeft inmiddels al bezwaar ingediend tegen het feit, dat 't geen enkele verkiezingsreklame in La Prensa geplaatst kan krijgen. Ook weet Dona Violetta in haar verkiezingskampagne

ne handig gebruik te maken van het anti-Somoza image van haar man, die in 1978 door de Somoza-garde werd vermoord; ze beweert nu de nalatenschap van haar man uit te voeren.

De economische situatie van Nicaragua

Het belangrijkste middel in de agitatie van de oppositie is de precarie verzorgings situatie en de economische situatie in het algemeen.

Toen de Sandinisten ein '87 de katastrofale economische balans opmaakten, moest er wel wat gebeuren. Dat jaar was de hyperinflatie tot 36000% opgelopen en de buitenlandse schuld bedroeg 6,2 miljard VS-dollars. Hiermee had Nicaragua per kop van de bevolking de hoogste schuld van heel Latijns-Amerika. De inkomsten uit de export waren sterk gedaald en daarmee samenhangend de hele levensstandaard (10).

In februari '88 werd een monetaire hervorming afgekondigd, die al in september weer moest worden bijgesteld. Hiermee kon de crisis dus niet overwonnen worden. En daarom kondigde Ortega onder het kopje "geconcentreerde actie" een omvangrijk pakket economische maatregelen aan. Er werd een begroting goedgekeurd, die de meest omvangrijke bezuinigingsmaatregelen sinds de revolutie bevatte. Het begrotingstekort moet van 52% naar 4% teruggebracht worden. Alles bij elkaar wordt er voor zo'n 42% gesnoeid: 40% op binnenlandse zaken, 29% op defensie en 19% op onderwijs. Hele arbeidsterreinen en ministeries worden samengevoegd om op nog meer arbeidsplaatsen te bezuinigen (er zijn ca. 30.000 mensen in overheidsdienst (dwz. 10%) ontslagen, subsidies op vervoer en levensmiddelen zijn komen te vervallen en op goederen die niet tot de primaire levensbehoeften behoren, zoals tabak en alcohol, wordt belasting geheven (11).

Deze drastiese maatregelen betekenden natuurlijk een zware aanslag op het dagelijks leven van de arbeiders en loonafhankelijken. Kwa uitwerking verschilden deze maatregelen nauwelijks met die van een aanpassingsprogramma van het IMF - maar wel moeten ze op lange termijn uitzicht bieden op het verdere overleven van de economie en moeten ze de voorziening in de eerste levensbehoeften garanderen.

De hoge inzet en de harde maatregelen van het afgelopen jaar lijken gerechtvaardigd. De voornaamste doelstellingen van het aanpassingsprogramma, radikale inflatievermindering, produktiviteitsprikkels voor zowel agrarische exportgoederen als ook voor binnenlandse consumptiegoederen en bevrizing van de lonen lijken geslaagd - op z'n minst gedeeltelijk.

Door de drastiese vermindering van de overheidsuitgaven, kontinue geldontwaarding, kredietbeperkingen en scherpe inperking van de vraag kon de maandelijkse inflatie al op de helft van het afgelopen jaar aanzienlijk worden verminderd. De inflatie, die in december '88 nog 126% bedroeg, was in

de maand juli vorig jaar al terug gebracht naar 9%. Dat de offers die van de bevolking worden verlangd niet tot grote onrust in het land hebben geleid, verbaast nog steeds de talrijke buitenlandse "deskundigen". Toch blijft het te bezien, hoe de gespannen economische situatie voor de bevolking zich zal vertalen in de verkiezingsuitslagen en in hoeverre het de oppositie zal lukken, hieruit demagogie haar voordeel te trekken. Van het begin af aan was het duidelijk dat de verkiezingen voor het VS-imperialisme en z'n bongenoten slechts een ander nivo van voortgezette strijd tegen de regerende Sandinisten zou zijn.

Al in juni '89 hadden de VS 3,5 miljoen VS-dollars vrijgemaakt voor de opbouw en inrichting van het UNO; daarbovenop komen volgens schattingen nog eens zo'n 5 miljoen VS-dollars, die via CIA-kanalen bij de rechtse oppositie in Nicaragua terecht zijn gekomen. In oktober werden nog eens 9 miljoen VS-dollars door het kongres van de

VS bepaald voor officiële "verkiezingshulp". Hiervan zou zo'n 5 miljoen door het met de CIA verbonden NED-fonds (National Endowment for Democracy - in 1982 door Reagan opgericht ter bevordering van "burgerlijke democratische bewegingen") worden verdeeld aan een fijnmazig netwerk van UNO-supporters. Direkte ondersteuning is volgens de statuten van het NED verboden. Het resterende deel, namelijk 4 miljoen VS-dollars gaan voor de ene helft naar het UNO, voor de andere helft naar de CSE (algemene + kiesraad) voor de technische realisering van de verkiezingen. Hiertoe was het VS-kongres wel verplicht omdat artike: 124 van de Nicaraguaanse kieswet bepaalt, dat 50% van buitenlandse verkiezingsteun moet worden afgedragen aan een "democratie-fonds, dat door de kiesraad (CSE) wordt beheert (12).

Op de tweede plaats van buitenlandse sponsoring van de oppositiepartijen staat de BRD; met name de door de CSU gecontroleerde KAS (=Konrad Adenauer Stiftung) doet vreselijk z'n best. Al sinds jaar en dag krijgen allerlei instellingen, stichtingen, opleidingsinstututen en media van rechtse partijen (met name de PSC), kerkelijke instellingen, bedrijfsinterne vakbonden, het ondernemers verbond (COSEP) en de dubieuze mensenrechtorganisatie CPDH financiële en politieke steun. Er bestaat een arbeidsdeling met de VS-regering: die zouden voor militaire steun aan de Contra's zorgen, de BRD zou aan de infrastructuur en opleiding van verkiezingsmedewerkersters van de legale oppositie civiele steun verlenen; hiermee zou dan de ontbrekende sociale basis van de rechtse partijen gekamouflerd kunnen worden.

De KAS/CDU kan er prat op gaan, belangrijk voorwerk te hebben verricht voor de vorming van het rechtse partijenblok UNO. Wel betekende de splitsing begin '89 binnen de

PSC, die de meeste hulp van de KAS kreeg, een forse teleurstelling voor de CSU-strategen. De officiële opvolger van de PSC onder leiding van de gematigde Erick Ramirez maakt nu deel uit van het middenblok, samen met de Konservatieve Partij. Dit in tegenstelling tot de rechtse opvolgerpartij PDC (Demokratiese Partij van Nationaal Vertrouwen) o.l.v. de rechtse politikus en voormalige sekretaris-generaal van de PSC, Augustin Jarquin. De PDC is lid van het UNO. Na aanvankelijk wat irritaties gaat het KAS nu gewoon door met steun en hulp aan de instellingen, die nu samenwerken met het UNO (13). Ook het strijdorgaan van de bondsduitse bourgeoisie, de Frankfurter Allgemeine Zeitung,, wil zich niet onbetuigd laten en mengt zich in de politieke discussie van Nicaragua. Op 4 januari '90 wist het blad op basis van rapporten van geheime diensten te berichten, dat nagenoeg de hele Sandinistische leiding in een gigantiese corruptie-affaire zou zijn verwickeld en dat de betrokkenen intussen al een bedrag van zo'n 10 à 20 miljoen VS-dollars op Zwitserse bankrekeningen zouden hebben weten over te hevelen. Daags daarna spookte dit bericht door de hele duitse pers. In Nicaragua werd het artikel in z'n geheel maar al te graag door het UNO-lijfblad La Prensa overgenomen en ter documentatie wer later nog eens het artikel in faksimile afgedrukt. De Sandinisten moesten zich in hun blad La Barricada te weer zetten en hebben met een aanklacht tegen de FAZ gedreigd. Op zo'n moment helpt zelfs een verklaring van de ambassadeur van de BRD in Managua niets meer, dat hij niets uit het FAZ-artikel zou kunnen bevestigen. Ter

verontschuldiging schrijft hij: "Het is algemeen bekend, dat dit soort informatie al enige tijd geleden door Amerikaanse bronnen werd verspreid. Het zou kunnen zijn, dat het artikel in de FAZ daarop berust"(14). In La Prensa was deze stellingname natuurlijk niet terug te vinden.

Wat betekenen nu de verkiezingen?

Voor de regerende Sandinisten is de verkiezingskampagne nu het belangrijkste politieke gebeuren. De verkiezingen zijn tekenend voor een behoorlijk tegenstrijdig proces. Aan de ene kant wordt ermee inderdaad toegegeven aan de voorstelling van een burgerlijke democratie; in het kielzog hiervan zijn er tendenzen waarneembaar van een verparlementarisering en gedeeltelijke depolitiserings van maatschappelijke terreinen. Aan de andere kant probeert de FSLN de verkiezingen te gebruiken voor politieke vorming en voorlichting (zoals in '84 ook al gebeurde met hun "plan de luchar"). Hierbij worden de bestaande afhankelijkheid, de economische problemen en hun bestrijding en de volgende etappe van de revolutie breed onder de bevolking bediscussieerd. De FSLN moet werkelijk voor elke stem vechten en kan zich niet beperken tot het beheren van de revolutie. De speelruimte is erg klein en de (internationale)reactie weet de bestaande tegenstrijdigheden handig uit te buiten om zo aan de macht te komen. Daarom komt menige discussie binnen de solidariteitsbeweging in de BRD zo wereldvreemd over. Bijv. wanneer aan de hand van de verkiezingen in Nicaragua twijfel opkomt over het karakter van (burgerlijke) verkie-

zingen; daarmee wordt dan de vraag naar een eventuele kritiese ondersteuning van de FSLN bij de verkiezingen als irrelevant van tafel geveegd (15).

De verkiezingen in hun huidige vorm zijn de Nicaraguanen simpelweg opgedrongen en worden als onderdeel van de ideologische oorlogsvoering tegen de FSLN gebruikt. Daarom is het niet voldoende om in de duitse opniebladen alleen maat te blijven hameren op het "eerlijke en democratische verloop" van de verkiezingen; tegelijkertijd zijn er zat lakeien aan te pakken van de "gewapende propaganda voor het UNO", waardoor dagelijks nog steeds mensen in Nicaragua worden vermoord.

Voetnoten:

- 1)Verdrag van 'San Isidro de Cronado', uit Lateinamerika Nachrichten, 188, jan.'90
 - 2)zie TAZ, 6-11-89
 - 3)zie SZ, 8-1-90
 - 4)Envio, uitgeg. Instituto Historico Centroamericano, okt.89
 - 5)ANN (Agencia Nueva Nic.),24-11-89
 - 6)een volledig overzicht en korte beschrijving van de partijscène in Nicaragua is te vinden in "Barricada Internacional"-15, okt.89
 - 7)Barricada Intern.-16/17, pag.22
 - 8)idem, p.23
 - 9)idem, p.7
 - 10)"Die neue Etappe des Krieges gegen Nicaragua, CoCo Piranhas
 - 11)idem
 - 12)Mesoamerica, nov.'89, Institute for Central American Studies, San Jose, Costa Rica
 - 13)zie "Der Krieg wird fortgesetzt", Gottwald/leonard, Konkret 10/89
 - 14)ANN, 17-1-90, p.7
 - 15)IDES, Informationsdienst El Salvador, 27-10-89
- Vertaald uit AK.315

Opnieuw heeft zich een rampzalige gebeurtenis voltrokken in één van de drie vluchtelingenkampen in Turks Koerdistan. In het vluchtelingenkamp van Dyarbakir, waar zich 13.000 Iraaks-Koerdische vluchtelingen bevinden, is op 1 februari het brood vergiftigd. Volgens Turkse kranten zijn er 9.000 mensen met vergiftigingsverschijnselen in het ziekenhuis van Dyarbakir opgenomen. Het persbureau Reuter (1-2-90) maakt melding van minstens 500 ernstig zieken, waaronder vrouwen en kinderen. Het Eindhovens Dagblad (3-2-90) spreekt van 1500 slachtoffers en beroept zich op eigen bronnen in Dyarbakir.

Dit is de tweede keer dat Iraakse Koerden in Turkse vluchtelingenkampen op grote schaal worden vergiftigd. Vorig jaar juni gebeurde hetzelfde in het vluchtelingenkamp van Mardin, waar 15.000 vluchtelingen zijn ondergebracht. Daar werden toen tussen de 2.000 en de 4.000 mensen door middel van het brood vergiftigd. De slachtoffers kregen last van acute buikkrampen, verlamingsverschijnselen, braakneigingen en diarree. Volgens de Turkse krant Milliyet raakten 200 mensen in coma met als mogelijk gevolg blijvende invaliditeit.

Britse wetenschappers publiceerden donderdag 1 februari een artikel in de Lancet Medical Journal, waarin zij de resultaten van hun onderzoek naar de oorzaak van de vergiftiging in het vluchtelingenkamp van Mardin (juni

1988) bekend maakten. Zij onderzochten bloedmonsters en broden die uit het kamp gesmokkeld waren. Zij verklaarden dat de Koerden opzettelijk vergiftigd waren met zenuwgas. In hun artikel zeiden de wetenschappers dat het voorhanden zijnde bewijsmateriaal iets sinisters suggereerde. "Het is zeer onwaarschijnlijk dat we hier over een alledaags chemisch preparaat praten, waardoor de kans op een toevallige vergiftiging uitgesloten lijkt".

De wetenschappers beëindigen hun artikel met de opmerk-

ing: "Als het hier gaat om opzettelijke vergiftiging, wat wij ten zeerste vermoeden, heeft dit verstreckende gevolgen voor de internationale gemeenschap". De wetenschappers spreken eveneens het vermoeden uit dat ook bij de recente vergiftiging in het vluchtelingenkamp van Dyarbakir van opzet sprake is.

In de systematische vernietiging van het Koerdische volk schuwen Turkije en Irak de chemische oorlogsvoering allerminst. De Iraakse gifgasaanvallen op de Koer-

dische stad Halabja, 17 maart 1988, hebben minstens 5.000 doden tot gevolg gehad. Eind augustus 1988 heeft Irak een grootscheeps offensief ingezet tegen de Koerdische bevolking in het noordoosten van het land. Tientallen Koerdische dorpen zijn toen met chemische wapens bestookt. De Iraaks-Koerdische bevolking vluchtte voor het gifgas met honderdduizenden tegelijk naar Turkije en Iran.

In Turkije werden 100.000 vluchtelingen aanvankelijk ondergebracht in 5 vluchte-

lingenkampen. Vandaag de dag rekent men in Turkije met 36.000 Iraaks-Koerdische vluchtelingen die zijn ondergebracht in de kampen van Mardin, Dyarbakir en Mus. Deze vluchtelingenkampen zijn volledig van de buitenwereld afgesloten; er worden geen internationale (hulp)organisaties toegelaten. De medische verzorging, alsmede de verstrekking van kleding en voedsel, is volgens de berichten zeer gebrekkig. Honderden Koerdische vluchtelingen hebben de barre winter van het vorige jaar

niet overleefd.

Turkije is het enige land ter wereld waar tot twee keer toe vluchtelingen zijn vergiftigd en het lijkt zich niet te storen aan de internationale afspraken op het gebied van de mensenrechten. Ik richt mij in dit artikel dan ook niet tot Turkije maar tot de landen, organisaties en individuen die opkomen voor de mensenrechten. Wat er in Turkije gebeurt is geen incidentele maar een systematische vernietiging van mijn volk. Waarom wordt er door het Westen zo weinig aandacht besteed aan deze mensonterende situatie? Waarom protesteert de internationale gemeenschap niet bij de Turkse regering? Hoe is het mogelijk dat Turkije wordt behandeld als een volwaardige NAVO-bondgenoot? Waarom erkent men een regering die een systematische terreur uitoefent ten aanzien van 14 miljoen mensen? Waarom worden Koerden zelfs in de Bondsrepubliek Duitsland vervolgd?

Dat de internationale gemeenschap eerder warm loopt voor twee walvissen in Alaska dan dat men zich iets aantrekt van een volk dat wordt onderdrukt en uitgemeord, kan ik, zelfs met het grootst mogelijke cynisme van een Koerd die al 9 jaar in Europa woont, niet begrijpen! Het wordt hoog tijd dat de internationale gemeenschap daadkrachtig actie onderneemt om een einde te maken aan de uitzichtloze situatie waarin het Koerdische volk zich bevindt.

POLEN: KRONIEK VAN EEN KLANDESTIENE SAMENLEVING

(Spartacus - dec.1989)

In augustus 1984 Leszek Nowak: "Het Meerpartijstelsel van de parlementaire democratie is zeker een paradijs, maar dan wel alleen voor beroepspolitici en niet voor de gewone mensen, die er altijd van vervreemd zullen zijn. De vervreemding is minder groot dan bij een één-partijstelsel, dat is zeker waar. Maar vergeleken met het establishment van de partijen is de invloed van een enkele verkiezing om de 4 jaar van zó weinig betekenis en invloed op de werkelijke sociale processen, dat het de moeite waard is, om eens na te denken over politieke vormen die beter aansluiten op de realisering van de sociale behoeftes van de gewone mens." Op het moment dat de totalitaire overheersing in elkaar stort en de heersende klassen van het Oosten het uitbuitingssysteem trachten te moderniseren door een verbond met het westerse kapitalisme, onstaat er in

Polen een nieuwe oppositie. Zij is op zoek naar een nieuw revolutionair alternatief, dat z'n wortels heeft in het experiment van de directe democratie van de augustusstakingen van 1980 en in het projekt, een leven op te bouwen "vrij van armoede, uitbuiting, angst en leugen", zoals de vertegenwoordigers op het eerste nationale kongres van Solidariteit in september '81 het uitdrukten. De "Kroniek van een klandestiene samenleving" is vooral samengesteld uit de pers van Strijdende Solidariteit, van '82 tot '85. De Kroniek doet verslag van het ontstaan van deze oppositie: demonstraties, en straatgevechten, stakingen, verhalen van het dagelijks leven, discussies over het verleden en de toekomst. Ze geven een beeld van de subversieve rijkdom van een ondergrondse samenleving, die zich de mond niet laat snoeren, noch door de militair-

re diktatuur, noch door het "histories kompromis" tussen de burocratie van de partij en de vroegere leiding van Solidariteit, en die zich niet laat reduceren, zoals hier maar al te vaak gebeurd, tot een anti-totalitair, nationaal of religieus randverschijnsel.

De Kroniek wordt ingeleid met een voorwoord, dat de dokumenten plaatst in de historische kontekst van de afgelopen 10 jaar in Polen. Verder met een gesprek met verschillende leden van Strijdende Solidariteit; en met een interview met Jozef Piniór, leider van de Poolse Socialistiese Partij - Demokratiese Revolutie (PSP-DR), een van de grootste groepen, samen met Strijdende Solidariteit, die de nieuwe Poolse oppositie vormt.. Hieronder een gedeelte uit het interview.

(Hoe zou jij de ontwikkeling van Solidariteit willen uitleggen?)

Ik denk niet dat je kan spreken over een ontwikkeling van Solidariteit als geheel, bijeen gehouden door een enkel programma. In tegendeel, Solidariteit is vandaag de dag nogal behoorlijk verdeeld.

Aan de ene kant hebben we te maken met een nieuw-burokraties apparaat, verzameld rond Lech Walesa, die probeert van Solidariteit een klassieke hervormingsvakbond te maken.

Aan de andere kant staat de basis van Solidariteit, die voor eigen rekening probeert antwoorden te vinden voor de problemen waarmee de meerderheid van de Poolse samenleving te kampen heeft; vragen die opkomen bij de strijd tegen bijv. de verpaupering etc.

Als de leiding van Solidariteit zich blijft verzetten tegen de strijd aan de basis, tegen de stakingen en eisen, komen we vroeg of laat een giganties konflikt tussen deze 2 groepen tegen.

(Denk je dat een revolutionair alternatief in Polen mogelijk is, en dat Solidariteit daar nog het organisatories kader van kan vormen?)

Wat betreft een dergelijk alternatief heb ik geen enkele twijfel; dat wil zeggen, wat me helemaal onwaarschijnlijk lijkt, is dat dit niet tevoorschijn zou komen. Waarom? Het systeem van het Oostblok kan zichzelf niet meer voortplanten/reproduceren. Gorbatsjov weet dat heel goed; en dit systeem wordt vandaag gekonfronteerd met een keerpunt. De leiding van de oppositie droomt van een "Kapitalisme met een menselijk gezicht". Dit terwijl de voorstellen van het IMF voor Polen bekend zijn: zoals in de

rest van de wereld moet eerst de riem flink worden aangehaald, want iemand moet toch de prijs betalen van de economiese hervormingen. Ik ben er zeker van dat de meerderheid van de werknemers de verpaupering niet zullen aksepteren. We kunnen ons een dergelijk "eksperiment" niet veroorloven. De Polen zullen dus vechten. We kunnen niet uit de crisis komen door de sociale verschillen te verscherpen. De mensen die door de economiese hervormingen op straat worden gezet, zullen vechten. Ze zullen zich verdedigen met stakingen, demonstraties, en dit verzet zal ontstaan door de basisstructuren van Solidariteit. Solidariteit aan de basis, dat is de arbeidersbeweging zelf, die zich ook organiseert door alle tegenbewegingen, die op dit moment ontstaan. Ik denk dat in deze stakingen, in deze akties vanzelf een revolutionair bewustzijn zal ontstaan, het zoeken naar een alternatief in termen van opbouw van een sociale organisatie.

Hiermee wordt dan ook definitief afgerekend met de face-lifts en de overblijfselen van het stalinisme. De vragen die gesteld moeten worden, zijn die van de kontrole van de arbeiders over de produktie en de instelling van democratie aan de basis. Dit nieuwe socialistiese alternatief draagt door de konfrontaties met stalinistiese experimenten vanzelfsprekend anarchistiese elementen in zich. Het zal noodgedrongen een eigen-beheer alternatief zijn. Het zal op een of andere manier deze anarchistiese traditie oppikken. Welke? Dat weet ik niet, dit is een interview, geen wetenschappelijk be-

toog; maar het lijkt me zeker, dat het zal worden opgepikt.

(Kan je in het kort een overzicht geven van de verschillende stromingen binnen de Poolse oppositie?)
Je moet uitgaan van Solidariteit aan de basis, van de ondernemingsraden, waar op dit moment een her-evaluatie-proces op gang is gebracht, waar keuzes worden gemaakt t.o.v.vragen die bij de arbeidersbeweging gesteld worden. Dit nieuwe bewustzijn drukt zich uit in nieuwe rechtstreekse politieke structuren en in uitdrukkelijk links gedachtengoed. De PSP-DR is een uitdrukking van dit nieuwe bewustzijn binnen de arbeidersbeweging. Hetzelfde geldt voor de anarchistiese groepen die zich organiseren en een steeds belangrijker faktor in de Poolse politiek vormen. En dan is er tenslotte nog de richting van dit radikalisme, dat op politiek nivo nog niet volledig is ingevuld, dat is Strijdende Solidariteit. (.....)

Het is een groep die op een typiese manier bij Solidariteit is begonnen door heel verschillende elementen in haar programma op te nemen, van zelf-beheer en sociale solidariteit tot vrije markt ekonomie en parlementaire democratie. Ik denk dat op dit moment Strijdende Solidariteit op een keerpunt staat en haar programma zal moeten verduidelijken om aan te sluiten op de ontwikkelingen van de huidige situatie. Desondanks vind ik het moeilijk te zeggen, in welke richting deze verduidelijking zal gaan.

(Het lijkt erop, dat de laatste jaren de jongeren de traditionele waarden, zowel nationale als religieuzen waarden van de Poolse arbeidersbeweging ter diskussie stellen. Wat kan je

zeggen over het verschijnsel van deze anti-autoritaire stroming?) Ik zou dit verschijnsel op dezelfde manier willen definiëren. De nieuwe generatie is een heel belangrijk element op het politiek toneel van Polen. De ervaring van deze jongeren zijn die van de periode na de staat van beleg. Ze zijn geschoold met ondergrondse pamfletten, tanks in de straten en traangas. Ze hebben vandaag de dag geen enkel perspectief. Ze kunnen geen woning vinden, geen goed betaalde baan, ze hebben geen ander vooruitzicht dan honger. Deze generatie verzet zich duidelijk tegen de leiding van Solidariteit, tegen de kerk en natuurlijk tegen de overheid. Ze zien dat al deze machten hun uiterste best doen het systeem in een nieuw jasje te steken, maar het hele systeem van onderdrukking en beheersing uiteindelijk toch staande houden. Door dit verschijnsel van spontane verwerping van de bestaande machten neemt de

jeugd deel aan de nieuwe oppositie-organisaties.. De PSP-DR, de anarchistiese groepen en Strijdende Solidariteit bestaan voor 80 tot 90% uit mensen die niet ouder zijn dan 30 jaar. Wat hierbij opvalt, is dat de kerk vóór augustus 1980 'n grote invloed had op de jeugd, terwijl de jonge oppositie nu volledig buiten en zelfs tegen de kerk is ontstaan. Je ziet zelfs zoals bijv. bij "Alternatief Oranje" de eerste symptomen van anti-klerikalisme opdoemen. En ik denk dat dit zal worden uitgediept. Dit fenomeen is duidelijk zichtbaar geworden in de campagne, die in het afgelopen voorjaar is gevoerd tegen het wetsvoorstel dat abortus verbiedt. De kerk probeerde het wetsvoorstel door het parlement te krijgen. Jongeren en groepen feministes begonnen zich te vormen in verzet tegen dit wetsvoorstel. Er onstond een links alternatief in dit gevecht, een alternatief van PSP-DR, anarchistiese en feministiese groeperingen.

(Zou je meer kunnen vertellen over die anarchistiese groepen in Polen?) Deze groepen duiken in verschillende steden in heel Polen op. Wat ons, de PSP-DR, betreft, wij werken heel nauw met hen samen. De belangrijkste groepen bestaan in Gdansk en Warschau, waar we hen onze ruimtes ter beschikking stellen. Hier zitten de anarchisten in de arbeidersbeweging. Gekeerd tegen Walesa en het hele compromis tussen de partij en de leiding van Solidariteit, staan de anarchisten samen met ons in de voorste rijen van de stakingen en demonstraties. Het is nog maar net het begin van deze beweging en we zullen zien, hoe het zich verder ontwikkelt, maar in ieder geval getuigt deze libertaire stroming mijns inziens van een vernieuwing binnen de hele Poolse arbeidersbeweging.

uit Monde Libertaire, nr.772

HET RITME VAN

de rituelen van een beweging,
die zichzelf buitenspel zette.

Op dinsdag 20 november 1979 werd in Boskoop een groot leegstaand kantoor gekraakt: recht tegenover het gemeentehuis. Die dag zou staatssecretaris Brokx de 'eerste steen' komen leggen voor een aantal HAT-eenheden. Uit protest tegen de grote woningnood kraken zo'n 30 mensen het kantoor. 's Middags, tijdens de steenlegging is er een demonstratie van 150 mensen. Het pand wordt 's avonds ontruimd met hulp van een haags arrestatie-team (op dat moment zijn deze teams in Nederland nog een nieuw fenomeen), er worden 20 mensen gearresteerd. De kraak en de demonstratie worden ondersteund, met een gezamenlijke verklaring door 14 organisaties, waaronder de progressieve combinatie in de gemeenteraad, de Industriebond FNV, de Bouwbond FNV, en een plaatselijke studentenvakbond van de Tuinbouwschool. Bij de akties zijn alleen maar mensen uit Boskoop betrokken!!

INLEIDING

Eind jaren '70 is kraken in Nederland een fenomeen, dat onder de bevolking op een brede steun kan rekenen. Het hierboven beschreven voorbeeld spreekt voor zich. Niet alleen in Amsterdam (de Groote Keyzer, de Vondelstraat, de Grote Wetering, etc.) of in andere grote steden wordt gekraakt, ook in de "polder". Bij de grote landelijke kraakakties en ontruimingen komen eind '70 regelmatig duizenden mensen op de been. Bij de ontruiming van bijv. de Grote Wetering is er 's avonds een demo met meer dan 8000 mensen! In het stuk van Adriaan Bontebal, in de vorige Zwarte, worden wat herinneringen opgehaald aan de grote "glorieuze" akties van die tijd: de Kroningsrellen, Doodewaard, de PH-kade, etc. In Den Haag wordt met steun van de buurt de Blauwe Aanslag gekraakt.

Wat is er in die tien jaar allemaal gebeurd? Waarom wordt in '79 een kraakactie in een dorpje als Boskoop (14.000 inw.) nog gedragen door zo'n 150 mensen en allerlei groepen en waarom is het nu zo, dat als er voor een aktie wordt gemobiliseerd, en er komen 150 mensen, dat dan de meerderheid uit het hele land moet worden opgetrommeld?

De jaren '80 worden voor ons gekenmerkt door de opkomst en de ondergang van een autonome beweging, die blijft teren op rituelen uit een (niet eens zo ver) verleden, een

autonome beweging, die voor een groot deel z'n oorsprong had in de kraakbeweging.

Eind '89, enkele weken voor de wisseling van het decennium wordt in Amsterdam de Tesselschadestraat ontruimd: barricades, brandende auto's, helmen en bivakmutsen: WE ZIJN ER WEER! ; wordt er juichend gekonstateerd. De politie heeft de ontruiming keurig op maandagmorgen vroeg kunnen uitvoeren en ging tevreden naar huis. Het gezamenlijke ritueel is weer opgevoerd: schijngevechten met een staatsapparaat, dat ondertussen bezig is met de grootste economische herstructurering sinds de oorlog. WAAR ZIJN WE EIGENLIJK?

Het volgende stuk gaat over de beweging in de jaren '80 en geeft een overzicht van de discussies die er de afgelopen tien jaar zijn gevoerd. Discussies, die langzaam laten zien hoe de beweging veranderde en steeds dieper in een isolement zakte.

Het was ondoenlijk om een overzicht te geven van alle discussies. Wat geprobeerd is, is om de rode draad uit de ontwikkelingen en discussies te halen, die met name op de ontwikkeling van de beweging slaan. In komende Zwartes zullen andere mensen ingaan op een aantal andere facetten van de Beweging: o.a. op de ontwikkeling van de vrouwenbeweging "binnen de beweging", op de geweldsdiskussie en onze verhoudingen aanzien van de "gematigde groepen" en over de ontwikkeling van

de Midden-Amerika groepen.

DE AANLOOP

Halverwege de jaren '70 zien we in Nederland, maar ook elders in West-Europa, de opkomst van de "Nieuwe Sociale Bewegingen", de opkomst van de anti-kernenergie-beweging, de tweede golf van de vrouwenbeweging, de vredesbeweging (die zich op dat moment bezig houdt met de neutronenbom) en de kraakbeweging.

De nieuwe sociale bewegingen volgen op de studentenbeweging van eind jaren '60, de democratiseringsbeweging van begin '70 en de Vietnambeweging. En waar deze bewegingen zich nog kenmerken door een redelijke nauwe betrokkenheid met de linkse politieke partijen en de vakbonden, is het kenmerkend voor de nieuwe sociale bewegingen, dat ze veel sterker buiten-parlementair gericht zijn, soms anti-parlementair zijn. De Nieuwe Sociale Bewegingen hebben de volgende kenmerken:

- er is geen duidelijk aanwezige ideologie;
- ze hebben een heel lage organisatiegraad en zijn meestal anti-autoritair gestructureerd;
- ze bestaan uit een netwerk van kleinere autonome groepen;
- en kennen een veelvoud aan aktiemensen en sluiten direkte aktie niet uit;
- en de betrokkenheid bij thema's is vaak zeer kortstondig.

DE JAREN '80

Deze bewegingen bereiken eind '70 - begin '80 hun hoogtepunt in massaliteit en politieke invloed. Successen worden voor een deel met "militante" akties of dreigementen binnengehaald. De kraakbeweging kent z'n successen rond de grote symbolen en in vele steden (en dorpen) worden duizenden panden gekraakt. Naast de vredesbeweging ontwikkelt zich een radikale anti-militaristische beweging, waarbij vooral Onkruid in de media furore maakt. En in de strijd tegen de kerncentrales wordt over een bredere lijn een radikaliserende beweging gestelligd: in okt '80 wordt Doodewaard door tienduizenden mensen belegerd.

De radikaliserende van de beweging vindt z'n oorsprong met name in de akties rond de Grote Keyzer en de Vondelstraat. Het dreigen met geweld en een rel blijkt te werken, de ontruiming van de Keyzer wordt steeds uitgesteld. De Vondelstraat wordt in eerste instantie bij de kraak ontruimd, maar bij de herkraak wordt de ME weggejaagd en komen er barrikades op straat. Die blijven drie dagen liggen, gevolgd door de overbekende tanks van Polak. De verzuchtingen die ook nu nog te horen zijn ("weet je nog wel, toen bij de Vondelstraat..."), dromerige blik, grote verhalen - zie de vorige Zwarte) refereren vooral aan het grote onderlinge solidariteitsgevoel van toen, de eenheid die er naar binnen was, de brede steun uit de stad en het land en de overwinning die er op de ME werd behaald. Bij deze akties maakten velen een radikaliseringsproces door ten aanzien van het gebruik van geweld en groeiende bereidheid tot steeds hardere akties. Dreiging met geweld werd een strategie, die soms wel, maar vaak ook niet, bleek te werken. Uit deze tijd stamt ook de ideologie van eenheid door solidariteit en autonomie.

Het fenomeen AKTIE=BEWEGING is ontstaan. In de jaren '80 zullen er jaarlijks vele honderden akties gevoerd worden, demonstraties gelopen worden en de Staat gaat op zoek naar middelen om die akties deels te kanaliseren binnen het systeem en gaat hardere middelen zoeken om de radikale groepen te onderdrukken en te kriminaliseren.

De "Beweging" ontwikkelt zich op z'n eigen manier: "het ritme van de jaren tachtig". Nadat in '81 de rij nederlagen groter begon te worden, mensen steeds meer klappen kregen van de kit, begonnen mensen af te haken.

1981

Het jaar begint ermee dat de Tweede Kamer een ontwerp voor een "leegstandswet" aanneemt, waarmee uiteraard kraken moeilijker gemaakt moet worden.

In februari groeit de kraakbeweging toe naar wat misschien wel het "hoogtepunt" van de beweging geweest is:

de Piersonstraat in Nijmegen. 14 panden moeten worden ontruimd voor een nieuwe parkeergarage. Het verzet hiertegen wordt zeer breed gesteund, de panden worden zwaar verdedigd. Een week voor de ontruiming zijn er al barricades. Tegen de ontruiming demonstreren 7000 mensen. Bij de ontruiming zet de politie weer leopard-tanks in. Na de zeer harde ontruiming demonstreren er 10.000 mensen. Een week later is er een raadsvergadering over de parkeergarage: er is een demo van 20.000 mensen (!). Heel links, tot aan de PvdA toe voelt zich genoodzaakt om te protesteren tegen de ontruiming.

In maart wordt in Rotterdam het RDM-kantoor bezet door Onkruid - in april wordt in A'dam het gebouw van Intourist, een russiese reisorganisatie gekraakt 'de rooie Hont', maar na dagen diplomatieke druk weer hardhandig ontruimd - in april wordt de Lucky Luyk gekraakt en wordt bij Doodewaard een tentenkamp verboden. In Den Haag slaat de politie met grof geweld een demonstratie uit elkaar van 1000 vrouwen. Ze demonstreerden tegen de abortuswet, die in de Tweede Kamer werd behandeld: 54 arrestaties.

Het aantal knokploegdreigingen rond kraakpanden neemt sterk toe, in oktober wordt de Luyk door een knokploeg leeggeslagen en de Telegraaf schrijft juichend dat huiseigenaren op grote schaal van plan zijn om knokploegen in te gaan zetten. De blokkade van Doodewaard wordt dat jaar beëindigd onder druk van rechtse knokploegen. Er moet wat gebeuren. Diskussies barsten los: de "harde" lijn wint. Een week na de knokploeg ontruiming van de Luyk, wordt het pand herkraakt, op 20 okt. De militant, bijna militair uitgevoerde herkraak (door overwegend mannen), veroorzaakt grote scheuren in de kraakbeweging.

En vanaf dat moment begint er een discussie, die in de loop van de jaren '80 continue terug zal keren: de "bewegingsdiskussie over verbreding". De beweging verloor de interne eenheid, door het uitblijven van grote symbolische suksessen. De media veroordelen het gebruik van geweld

steeds harder, de politiek roert zich, de staat zoekt naar antwoorden: apv's worden aangepast, de leegstandswet, de Huidenstraattruc, en als dat niet helpt worden steeds grotere hoeveelheden politie (en evt. tanks) ingezet. Het kraken is beheersbaar geworden, niet omdat wij zwakker werden, maar omdat de staat z'n strategie aanpaste. Het politieke succes van de kraakbeweging is omgeslagen in kriminalisering en isolement. En als reactie hierop ontstaan er discussies over de strategie. De herkraak van de Luyk is in deze discussies een belangrijk breekpunt. De discussies gingen enerzijds over de midde-

len die nodig waren om het doel te bereiken - over hoe ver je moest gaan in het overnemen van knokploegmethodes bij het bestrijden ervan - anderzijds over de gevolgen van de akties voor de beweging, over de manier waarop het georganiseerd was. De autoritaire houding van enkelen, de militaristische inslag bij sommigen en het gebrek aan informatie naar anderen toe. Over machtsverschillen tussen mensen en hoe seksverschillen daarin een rol spelen. Bonzen die aansturen op een rel en mensen laten opdraven als aktie-vee. Mensen die kritiek hebben "zijn niet solidair en bedreigen de eenheid". De crisis in de beweging is in 1981 al in ruime mate aanwezig.....

1982

Het jaar 1982 begint goed: er zijn ontruimingsdreigingen bij o.a. de Blaaskop, Vondelstr.14, Tetterode, de Gelderse Kade, de Bloemstraat, Wijers, de Luyk, PH Kade 150, etc.

In mei overvallen zo'n 100 anti-militaristen het Provinciaal Militair Commando: de buit is 3 m' papier, die later zullen worden gepubliceerd in de PMC-papers.

In juli blaast het MAF de voordeur van de PvdA op vanwege de Lucky Luyk en in Zeeland en A'dam worden weer akties gevoerd tegen PMC-bunkers.

In aug zijn er blokkade-akties tegen transport van radioactief afval. In Beverwijk wordt een aanslag gepleegd op vrachtwagens.

In sept zijn de akties tegen de sloop van Amelisseweerd en wordt Janmaat gekozen in de Tweede kamer: op het Binnenhof demonstrenen 1000 mensen. En bij Wagenborg in Delfzijl wordt een aanslag gepleegd, tegen de betrokkenheid bij transporten van radio-actief afval.

En in okt wordt de Lucky Luyk ontruimd. Polak kondigt in A'dam de 'noodtoestand' af, lijn 10 brandt, en bij de demo tegen de ontruiming komen 1000 mensen.

In de pers wordt de kraakbeweging steeds harder veroordeeld vanwege het gebruik van geweld. Het isolement wordt steeds groter en na de ontruiming van de Luyk barstten in de eigen media de discussies los: "Om zoveel mogelijk mensen te bereiken is het nodig dat de kraakbeweging ook toegankelijk is voor veel mensen. Dat er in kraakkafées vaak voor het merendeel studenten en "werkelozen" zitten - en in het algemeen blanken - tekent hoe ze niet toegankelijk zijn. Ook de vrouwenavonden in de kraakkafées trekken een klein en select gezelschap. Daarnaast zijn er binnen de kraakbeweging subkultuurtjes, waar-

binnen slechts een bepaald soort gedrag of kledij wordt geaccepteerd. Het gevaar van deze beslotenheid is dat er inderdaad een isolement van de kraakbeweging ontstaat. We houden stevig vast aan wat we hebben en zijn bang en argwanend voor alles wat anders is dan wat we hebben. Daarom willen wij pleitten voor meer openheid". (1)

"De belangrijkste reden waarom mensen zich hebben georganiseerd in een kraakbeweging, is de noodzaak en de wil om bedreigde panden te verdedigen tegen knokploegen en ontruiming. Er ontstonden allerlei manieren van verdedigen, waarbij ook geweld gebruikt werd. Nu vragen mensen zich af of dat in de nu gangbare vormen (rellen) nog wel zin is. Er wordt gezocht naar andere aktievormen, verbreding naar andere aktiegroepen op het gebied van wonen en andere aktie-terreinen, zoals anti-fascisme. Sommigen vinden dat het nu gaat om de strijd tegen de staat als vertegenwoordiger van het heersende politieke-ekonomiese systeem." (2)

Maar waar we aan de ene kant zien dat er wordt gezocht naar meer open aktiemiddelen, zien we tegelijkertijd de verharding opkomen. In '82 worden de eerste aanslagen gepleegd door het MAF en door de groep "Stop Dumping '83". Over deze vorm van aktie wordt door de groep Stop Dumping het volgende gezegd:

"Je demonstreert voor Jan Lul, je argumenten worden niet serieus genomen, als je op de weg gaat zitten hakken ze op je hoofd, als je stenen gooit vangen ze ze op, je kan klappen krijgen en traangas happen. Het zijn die ervaringen die ten grondslag liggen voor elkaars vormen van verzet. En van daaruit is toch het idee van sabotage geboren, bij verschillende groepen, juist als verdere ontwikkeling van onze tegenmacht." En tegelijk worden ook de gevolgen van dit soort akties al ingeschat: "Het politiek isolement is ook erger dan we dachten. Het is ook niet zo gemakkelijk als we gedacht hadden om schriftelijk uit te leggen hoe we in dingen staan, omdat er bij de CRI ook agenten werken die kunnen lezen". (3)

Over het geweld dat de kraakbeweging gebruikte zei de delftse filosoof Sierksema in '82: "Het militaire aspekt binnen de kraakbeweging overheerst, omdat de kraakbeweging zich alleen op het nivo van de verdediging ("via de tam-tam van de jungle") als eenheid presenteert." Hieruit werd een aarzelende konklusie getrokken door enkelen: "Misschien wordt het tijd de Luyk in de diskussies te verlaten en pijnlijke konklusies te trekken uit de manier waarop we de laatste 2 jaar zijn bezig geweest. Nog langer leven met de illusie dat we met 't dicht lassen alleen onze woon- en leefmanier kunnen verdedigen, leidt tot verstening van onszelf." (4)

1983

Basisgroepen bezetten in febr. een opslagterrein van radioaktief afval

DE ZWARTE 26

in Velzen - in maart worden militaire vrachtwagens overvallen door vrouwen, omdat er pornofilms mee vervoerd worden voor kazernes en in Capelle is een aktie bij het MTMC - in april worden twee bunkers overvallen en leeggehaald in Noordwijk en Katwijk: later verschijnt het boek "Bunkerbuit" - in mei wordt een aanslag gepleegd op het gemaal bij het Lauwersmeer tegen de aanleg van oefenterrèinen, in juni wordt het terrein bezet door 10.000 mensen - in aug is er een aktie bij het ABP in Halfweg tegen de ontruiming van Wijers, er wordt brand gesticht en er worden 50 mensen gearresteerd - in aug wordt Kerwin Duinmeyer vermoord - In sept wordt in Woensdrecht begonnen met het VAK en zijn er akties tegen Reforger in Rotterdam en Eindhoven - in okt is in Den Haag de grote vredesdemo: 500.000 mensen - In A'dam demonstreren in nov. ong. 10.000 mensen tegen het beleid van de regering i.v.m. de bezuinigingen en in Woensdrecht voeren 5000 mensen aktie - De Zwarte verschijnt! - en in dec wordt Singel 114 voor de 4e keer ontruimd en voor de 5e keer gekraakt.....

1983 zal vooral het jaar van Wijers worden. Rond het kompleks hangt al jaren een ontruimingsdreiging. De vele ontruiming van de jaren ervoor en de diskussies rond de strategie bij de Luyk, leidden tot een nieuwe taktiek: er wordt weer onderhandeld en Wijers presenteert zich als één van de bolwerken van de "woon-werk-kultuur". Hiermee wordt ingehaakt op de problemen rond de massale werkeloosheid: de kraakbeweging zoekt z'n eigen alternatieven: "Ik voel me ook thuis in de kraakbeweging, omdat het echt een soort thuis is: een eigen doe-het-zelf-subkultuurtje, waarin mensen elkaar vinden op een gemeenschappelijke instelling tegenover de maatschappij. Een soort eigen werkelijkheid, voor een deel "echt", voor een deel zorgvuldig gekoesterde "illusie". Vanaf juni zijn er veel prikakties in het land uit protest tegen de dreigende ontruiming. In juli valt het raadsbesluit over Wijers: de

ABP en Holiday Inn mogen bouwen. Tot dan is er redelijk veel steun geweest voor Wijers (van vakbonden tot de raad van Kerken) en de pers schrijft redelijk positief. Na het besluit komen de diskussies over hoe er verder moet worden gegaan. Een deel van de kraakbeweging wil weer overgaan op de "harde lijn". vanuit Wijers komen andere geluiden: "Hiervoor ging het over verbreding, die op dit moment nogal problematies is en dan vooral de praktische vorm waarin je solidariteit giet. Toch zal het door moeten zetten. Voor mij althans is al dan niet doorzetten van verbreding erop of eronder. Ik heb geen trek geïsoleerd te staan in wat ik doe. Als de beweging - Wijers - er niet in slaagt de buitenwacht duidelijk te maken waarom het moet blijven, waarom daar, op deze plek in de stad, dat de plannen goed zijn en in een behoefte voorzien; lukt dat ons niet dan klopt er iets niet. Openheid, indien mogelijk ook in de axesfeer, zijn daar m.i. voorwaarden voor." (5)

"De diskussie na de Luyk eindigde met de roep om meer openheid naar de wereld aan de andere kant van de staalplaten, om verbreding, om meer naar buiten te komen met de ideeën vanwaaruit we leven en kraken. Bij Wijers liggen de mogelijkheden voor het opscheppen. Hoe is het mogelijk dat de manier waarop we werken tot nu toe zo weinig enthousiasme oproept bij de beweging? Terwijl de verbreding zich voor ieders ogen heeft afgespeeld? Moeten dan eerst de klinkers uit de straat?" (6)

In sept wordt het "Paard van Amstel" herkraakt. Een stedelijke herkraak tegen de golf justitiële ontruiming. Bij de herkraak gaan mensen bijna elkaar te lijf. De splitsing in de kraakbeweging wordt als volgt omschreven: "Volgens ons kun je de kraakbeweging - als het om ideeën over organisatie gaat - indelen in twee stromingen. Natuurlijk zijn er oneindig veel nuances, maar die vergeten we voor het gemak maar even. 1. de stroming, die vooral wil werken op de traditionele manier: de kraakbeweging hoeft zich pas echt te organiseren als er ontruiming dreigen. De structuur die er bestaat is puur en alleen gericht op het kra-

ken en het behoud van panden. De basis waarop je je organiseert is de buurt, evt. kunnen vertegenwoordigers worden afgevaardigd naar een stedelijk overleg.

2. De stroming van de "scenes" of "clubs". Deze stroming hanteert vaak de leus "kraken-is-meer-dan-wonen-alleen". Ze zijn niet alleen georganiseerd op kraken, maar bv. ook op anti-militarisme of anti-fascisme. De "alternatieve manier van leven" is voor deze groepen belangrijk. Er wordt veel gepraat over woongroepen, vrouw-zijn, man-zijn, sexismen, enz. De "structuur" is permanent en bestaat uit vrienden en vriendinnen, verenigd rond politieke ideeën. Van de buurtstructuren wordt slechts sporadisch gebruik gemaakt. Het is duidelijk, we zijn allang geen eenheid meer." (7)

Rond Woensdrecht ontwikkelen zich eind '83 discussies over de vredesbeweging, en de vraag staat centraal of er links naast de "officiële" vredesbeweging, een nieuwe organisatie moet komen, hoe breed die dan moet zijn en wat voor soort acties er gevoerd moeten worden:

"Het zou kunnen ontstaan in de eerste plaats als samenwerkingsverband uit de brede "resten" van de buitenparlementaire bewegingen die Nederland nog rijk is. Bestaande vredesgroepen, anti-militaristische groepen, kraakgroepen, milieugroepen, anti-kernenergiegroepen en steungroepen van het VAK. Deze zouden de eerste aanzet kunnen geven, zij hebben de ervaringen daarvoor. Daarnaast is vanuit deze kernen een nieuwe aanhang essentieel. Alleen door middel van openheid is deze aanhang te verwezelijken".

1984

In januari worden in Rhenen de 9 panden aan de Cuneralaan ontruimd en in Capelle verzetten Molukkers zich zeer fel tegen ontruiming vanwege huurachterstanden. In A'dam wordt door 150 mensen de bibliotheek van de Ned. Zuid Afr. Ver. in het water gedumpt - op 14 febr wordt Wijers ontruimd. In het pand zijn 2000 mensen aanwezig en zoals de Bluf! het zei: "Woon- en werkruimte, talloze ideeën werden ontruimd. Zonder argumenten, voor het grote geld en hun belangen. Geweldloos van onze kant." - In dezelfde maand proberen 300 mensen een gebouw te bezetten op Woensdrecht en demonstreren in A'dam 2500 mensen tegen de vrijlating van een verkrachter wegens 'cellentekort' (!) - in maart wordt er ingebroken door Onkruid in een MIBO-loods en veel mediese apparatuur gestolen - april: in R'dam wordt de "fietsenfabriek" ontruimd (het R'damse Wijers), er wordt bij geschoten - 10.000 scholieren demonstreren tegen de kruisraketten - mei: in Boekel verstoren anti-fascisten een CP-kongres - In juli wordt het "vrouwenkamp in Volkel ontruimd en in Woensdrecht, op art 219, het VAK, uit vrees voor "oproerige bewegingen; in A'dam wordt een brandaanslag gepleegd op de GDH, duizenden dossiers verbrandden - in aug wordt

aktie gevoerd tegen de toeristenindustrie: een rondvaartboot wordt bekogeld - een inbraak in een MIBO in okt is uitgelekt: 6 arrestaties. Bij het proces in Dordrecht blokkeren 350 mensen de rechtbank; S 114 wordt weer ontruimd - in nov wordt ingebroken in de knoepkazerne: de CID-papers worden buitgemaakt - en in dec neemt de Tweede kamer de "leegstandswet" en de "voordeurders- en kraakkorting" aan --

De ontruiming van Wijers zal de laatste grote "mobilisering" blijken te zijn van de kraakbeweging. De wonden worden gelikt. Over de ontruiming van S 114 wordt nog dezelfde week gezegd: "geen onderhandelingen, geen alternatieven, geen "nieuwe sympathieke lijn", geen vredes pogingen. Kortom de kaarten zijn geschud. S114 is bewoond en moet dat blijven." De ruzies barstten los rond Wijers: "praten en onderhandelen blijkt niets uit te halen. Dat betekent dat er in de toekomst meer gekraakt moet worden. Onze opstelling zal harder zijn. De schade die ons is toegebracht moeten ze nu maar eens zelf voelen. Met geweldloze acties is niets te bereiken."

Binnen de beweging beginnen in '84 de interesses te verschuiven. Woensdrecht wordt de katalysator voor een anti-militaristische beweging en die wordt nog versterkt door een aantal spektakulaire inbraken. Nadat in '81 de anti-kernenergieweging in Doodewaard is gesmoord, althans de "brede beweging", zien we dat velen zich in de loop van '83 beginnen te richten op de "brede vredesbeweging". Is het de frustratie over de kraakbeweging die niet meer is wat die geweest is? Of is het de massaliteit van de twee grote vredes-demos, die ons aantrekt: "Op naar Woensdrecht was de Pavlov-reaktie van de vredesbeweging. En hoe dichterbij het tijdstip van de plaatsing komt, des te meer richt de vredesbeweging zich op Woensdrecht. Ook de radikale delen van de vredesbeweging leggen er hun bezoeke af: 18-2 een bezettingspoging, 1-4 pick-nick op de basis, 7-4 een geplande bezettingsaktie, die naar Volkel wordt verplaatst en de nog komende bezettingen/blokkades op 1,2,3 juni". (9)

Bij de blokkade-aktie worden hier en daar wel wat vraagtekens gezet: "Alle gepraat over basisdemocratie, wat zo vaak omslaat in pure retoriek, zou eens vanuit deze invalshoek bekeken moeten worden. Die hele ideologie van dat wij beter met elkaar omgaan, het leven in tentenkampen, geweldloze aktie, massaliteit, het is allemaal uiterst functioneel in het beeld dat wij het Goede zijn. We zijn ook wel goed, we hebben ook gelijk, en zijn ook vernieuwend, maar het is in werkelijkheid natuurlijk ook een beerput van ruzies, meningsverschillen die niet uitgesproken worden, hiërarchische tendenzen, frustraties, eenzaamheid, verliefdheden, leuke jongen aan de haak slaan, meiden versieren, net doen alsof je niet sexisties praat en

denkt. Iemand van de persgroep zal zijn eigen mening geven, een junk gaat er met de kas vandoor, een aantal jongens is 's avonds zat, ja enkele zullen aan de rand van het weiland liggen te kotsen, een aantal vrouwen zal zwanger worden en op het tentenkamp zullen overheersend blanken zijn. Laten we dus alsjeblieft geen mooi weer spelen bij grote akties."

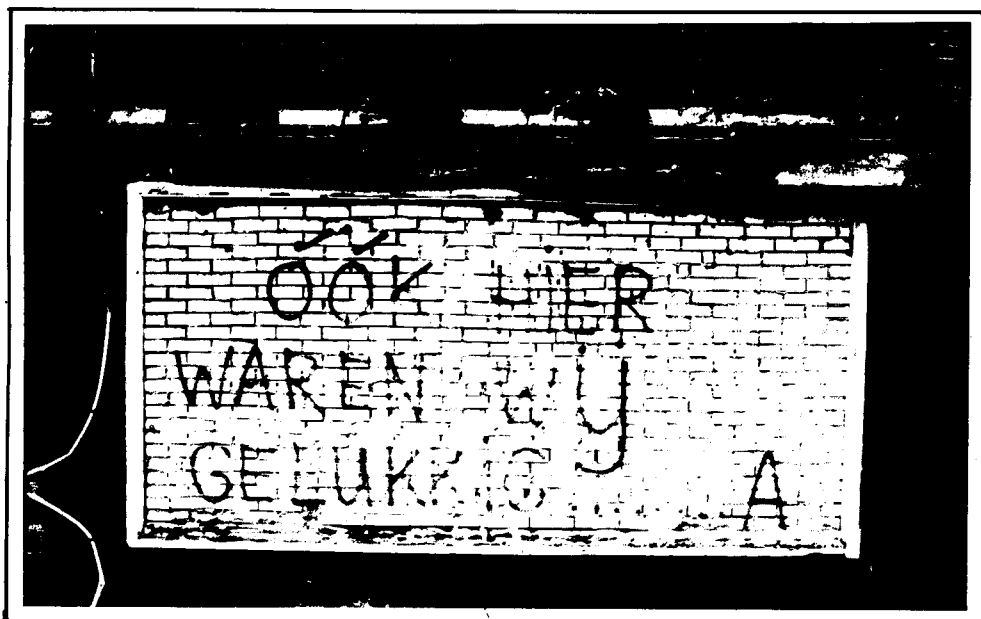
Binnen de beweging wordt inmiddels gesproken over het radikaliseren van de vredesbeweging Iemand van de bezettingsaktie van 18-2 zegt over de aktie: "Bewust hebben we tijdens de voorbereidingen van deze aktie geen contact gezocht met vredesgroepen, waarvan we wisten dat ze niet zouden meedoen" (10), dat hield dus in dat alleen mensen uit de "scene" gevraagd werden. De Zwarte publiceert een RZ-stuk, dat ingaat op de pogingen tot radikalisering van de "burgelijke vredesbeweging": "De gretigheid waarmee achter iedere brede basis een begin van een revolutionaire massabeweging wordt verondersteld, heeft links weer behoorlijk parten gespeeld. Opnieuw blijkt de stille verwachting, dat de beweging misschien toch alles is en het doel op de tweede plaats komt, onjuist te zijn en de gevolgen hiervan moeten we allemaal dragen" (10).

De veranderende oriëntatie van de beweging, althans de poging daartoe, blijkt ook uit het volgende voorbeeld, een voorbeeld waar de beweging in feite helemaal geen raad mee wist.

In '84 wordt de beweging ook solidaire met de Engelse mijnwerkers, die al maanden aan het staken zijn en middelen gebruiken, die velen "bekend" voorkwamen. Maar deze vorm van verbreding stuitte ook op grote argwaan: "Solidariteit met de strijdende", of "de onderdrukte .." is vergeleken met de krakers, die op dezelfde manier wonen of leven, een stuk abstrakter en dus ook problematiser. Een aantal zwaktes van "de beweging" worden dan ook extra pijnlijk als er gesproken moet worden over, of zelfs met "anders-lewendens", ergens in de wijde wereld of in verzakt Amsterdam. Om terug te komen op de Britse mijnwerkers, blijkt bijv. dat er gelijk een rookwolk van argwaan en laatdunkendheid opstijgt als er contact wordt gezocht met mensen die andere belangen of andere voorstellingen van solidariteit hebben. "Voer je eigen aktie maar", "zekeer een trotskist" en dat soort botte opmerkingen rollen dan uit autonome botte koppen." (8)

1985

In januari wordt de toon gezet voor een nieuwe periode: de aanslag op de villa van Deuss door de Pyromanen tegen Apartheid - het kabinet besluit tot de bouw van twee nieuwe kerncentrales: 50 mensen bezetten het ECN in Den Haag en in Doodewaard proberen 250 mensen het terrein te bezetten - In Wageningen wordt de 10 Zilverlingen ontruimd. - In febr zijn er akties rond de hongerstaking

in de BRD - Tegengas begint te kanten - mrt: 80 mensen bezetten de UCN in Alemelo, zijn er akties bij reisbureaus i.v.m. apartheid, wordt een kolentransport geblokkeerd uit solidariteit met de Britse mijnwerkers, en zijn er akties tegen de dreigende voordeurdelerskorting - BONK wordt opgericht - april: S'114 wordt voor de 6e keer herkraakt door 250 mensen, in Leiden wordt de Jan Vossesteeg in twee dagen tijd twee keer gekraakt en ontruimd - In mei wordt de TH in Delft bezet uit protest tegen de studie-financieringsplannen en komt de Paus naar Nederland: in Utrecht demonstreren 6000 mensen, er zijn akties bij Sociale Zaken in Den Haag en er wordt een aanslag gepleegd op Oldelft - in juli worden de panden in de Rembrandtskade in Utrecht ontruimd: barricades en 55 arrestanten, er wordt een aanslag gepleegd op Nucon en de "Wraak" breekt in bij Economische Zaken - aug: in Woensdrecht wordt John Gardener ontmaskerd - sept: in R'dam wordt een voorlichtingsavond voor kernenergie verstoord - en in okt is er een terreinbezetting in Moerdijk door 700 mensen en worden er in Woensdrecht hekken geknipt door 700 mensen . Op 25 okt overlijdt Hans Kok in een politiecel - nov: In Boskoop, Waddinxveen en Gouda wordt aktie gevoerd door het 1-nov-commando, ook in andere plaatsen zijn akties tegen de "plaatsing", de politie doet een inval bij AMOK vanwege de CID-papieren, Roger wordt gearresteerd en komt na 16 dagen weer vrij; er wordt ingebroken in de "kunstbunker uit solidariteit met het CLD in Delft - En in dec. wordt het ministerie van Onderwijs in Zoetermeer bezet door 500 studenten en wordt er ingebroken bij observatiegroep West II door "Stille Nacht, Heilige Vrucht-

Ondanks de succesvolle akties van de "Wraak" en "Stille Nacht, heilige Vrucht", ondanks de aanslagen bij o.a. Deuss en de akties rond de Paus, en ondanks de vele solidaire akties na de dood van Hans Kok, was 1985 een somber jaar: "Het geloof in een snelle verwezelijking van idealen is bedrogen uitgekomen. Een algehele desillusie en resignatie doortrekt

de maatschappij en dus ook de tegenbewegingen. Men trekt zich weer terug achter ligusterhagen en trendy facades. Reaktionale kringen hebben weer meer speelruimte. Dit is de nieuwe situatie, waarin verzet en protest nog steeds geboden is, waarin echter steeds minder mensen het zien zitten om wat te doen en waarin de oude inhouden steeds minder aanspreken. Je moet wel steeds scheler gaan kijken om niet te zien, dat bij akties en demonstraties (bv. rond Zuid-Afrika, Hans Kok, Moerdijk) steeds minder mensen meedoen. Tegenover de paar duizend tot paar honderd nu, stonden bij gelijksoortige onderwerpen een paar jaar geleden nog veelvouden van het aantal huidige deelnemers. Natuurlijk: daarnaast vinden tegenwoordig meer en militantere prikakties plaats maar Van Thijn's Endlösung van het krakersvraagstuk, de nieuwe rol van het wetenschappelijk bedrijf als motor van technologische vernieuwingen/ economische groei/ crisisbestrijding/ omvorming van de maatschappij/ atoomwapens als onderdeel van een heel pakket middelen om de positie van het imperialistische systeem veilig te stellen, etc, etc, - dat laat steeds meer mensen koud" (11). 1985 was het jaar waarin de radikale beweging steeds sterker ging zoeken naar andere aktiemiddelen: een groot aantal inbraken, steeds meer grote aanslagen, etc. De beweging belandt steeds meer in de "illegaliteit". Daarnaast zien we ook een andere oriëntatie groeien, bijv. tijdens de RAF-hongerstaking: "De kernvraag is natuurlijk: waar wil je naartoe? Het begrip "revolutie" raakt steeds meer uit de mode, terwijl aan de andere kant steeds duidelijker wordt hoe belangrijk het is de machtsbolwerken van multinationals, regeringen leger- en politieapparaten te breken." De belangstelling en de akties in Nederland rond de hungerstaking roepen ook gelijk vragen op: "Niks organisatie van het verzet, bouwen aan een beweging! De inpoldering van de Markerwaard, bedenk ik spontaan, daar kun je tegen vechten. Of een bepaalde wapenproducent of een andersmerig bedrijf (niet te groot, op dit moment kan IBM met haar huidige winst sneller bouwen, dan de 'bewe-

ging' op kan blazen). Of het buitenlands beleid van een land. Als het maar prakties aan te pakken is en echt resultaat op kan leveren en dus uit te leggen is. De rest is nuttig voor een algemeen wereldbeeld, om structuren enzo te snappen, te pakken is het niet. Struktureel kun je pas dingen afdwingen, dat leert de geschiedenis ons ook, als er genoeg mensen zijn om de barrikades te verdedigen. Een hele hoop dus. De vlucht naar voren is ook een vlucht." (12)

Het groeiende aantal aanslagen wordt ook bekritiseerd: "Onze kracht heeft nooit gelegen in het opwerpen van theoretiese mistbanken om onze akties te verklaren. Onze kracht ligt erin dat onze akties zichzelf verklaren. Op de tegenstelling tussen

woningnood en speculatie is kraken een vanzelfsprekend antwoord, net als een MIBO-inbraak dat is op de tegenstelling tussen oorlogsvoorbereiding en medicijnengebrek in de Derde Wereld. Waafom gaan we daar niet gewoon mee door? Omdat we uiteindelijk eens Harde Slagen willen gaan toebrengen? Omdat het tijd wordt dat we eens overwinningen gaan binnenhalen? Vijf jaar na de vondelstraat en (naar het schijnt) vele "nederlagen" verder lonkt het perspektief van de Echt Effektieve Akties." (13)

De vredesbeweging is alweer over z'n hoogtepunt heen. De bereidheid tot hardere akties bij al die honderdduizenden in '83 viel zwaar tegen. Ook de oprichting van BONK bracht niet wat er gehoopt werd. Ook de beweging begint langzamerhand Woensdrecht voor gezien te houden. In april zijn in Nijmegen de Anti-Militaristische-Diskussiedagen: "Het gaat niet waar het over moet gaan. In plaats van verder te praten over het voorbeeld van de aktie bij Deuss, i.v.m. de apartheid in Zuid Afrika, willen veel mensen de vredesbeweging erbij sleuren als voorbeeld van een brede volksbeweging "tegen de kruisvluchtwapens" wordt er geklaagd. En "Ik denk dat antimilitaristen zichzelf onduidelijk maken als ze kruisraketten als uitgangspunt maken om mensen te radikaliseren. Het gevaar is groot dat het een a-politieke strijd blijft". Ook de akties bij Woensdrecht zelf krijgen kritiek: "Het heeft geen zin om zomaar een axieweekend uit te roepen als het niet leeft in de koppen van de mensen. Dat komen er veel te weinig gemotiveerde mensen. Dat kan alleen maar een teleurstelling opleveren, die je jezelf beter kunt besparen. De meeste mensen komen om wat te klooiën, om met een groepje wat te knippen en vooral niet opgepakt te worden, want morgen heb ik weer allerlei afspraken. Als zo'n stemming er eenmaal is, krijg je hem niet snel meer weg."

De verdeeldheid binnen de beweging groeit nog steeds. Rond Hans Kok zien we weer even wat eenheid. In veel steden worden nachtelijke akties gevoerd, ruiten sneuvelen, brandaanslagen, etc. Op een demo in A'dam lopen enkele duizenden mensen

mee. De woede leidt ertoe dat de rijen zich weer even sluiten. De hardheid van veel akties is ook opmerkelijk en typerend. Maar al snel laaien de discussies weer op: "Na één week samen of naast elkaar aktie voeren, maken sommige mensen zich al weer druk alsof er wat op het spel staat. Diskussies zouden "open-gegooid" moeten worden. Waarom? Wat is er nou eigenlijk veranderd? Natuurlijk kritiek op de Staats'. Al jaren. Allang besloten om daar geen verwachtingen meer van te hebben, in de zin van dat praten zou helpen. Ropen we net dat de beweging dood is en vinden daarin nieuwe inspirerende mogelijkheden, begint het verdomme weer een beetje te bewegen. En meteen gaat het weer over de eenheid, het "wij"-gevoel, dat er even was en samen sterk. Ja precies twee dagen ja."

1986

Januari: in Wateringen gaat Videorama in rook op (het bedrijf distribueert 99% van alle porno-video's in Ned.) na een aanslag van de "Vuurspuugersters tegen seksueel geweld"; in A'dam valt een knokploeg het vrouwenpand Miep Kraak aan (met Voogd en Ton H.) en in Den Haag demonstreren 5000 studenten - in mrt wordt in Delft het CLD ontruimd en bezetten 100 vrouwen psych.inricht. Zon en Schild in Amersfoort; de CP haalt in 5 plaatsen een zetel; Eind maart wordt in Kedichem een CP/CD vergadering aangevallen. - In april zijn de installaties van de CPers: in A'dam is een demo met 10.000 mensen en een blokkade met 7000 mensen, in Utrecht een demo met 2000 mensen en een blokkade door 500 mensen, in R'dam een demo met 1500 mensen - op 27 april is de ramp in Tsjernobyl - mei: 500 mensen blokkeren bij Woensdrecht, in Leiden vierden ze "Kittenpret, Na Tsjernobyl zijn er hier en daar akties: in Den Haag worden 10000 nep-folders verspreid, in Nijmegen demonstreren 300 mensen, bij Doodewaard is een blokkade:60 mensen; Er worden akties gevoerd bij Shell pompen door de groep "Nachtschade" en door "Nog meer Nachtschade". - In juni bezoekt "splitsj apartheid" het kantoor van Anglo American; In Den Haag is de Soweto-demo: 5000 mensen en 9 arrestaties; in Den Helder is een brandaanslag op het militair-opleidingscentrum gepleegd - in juli brandt Van Leer af in Amstelveen: RARA; in aug. zijn er aanslagen bij de Stichting Olympiese Spelen '92 in de Bijlmer en bij Teleport in Sloterdijk: Ins Blaue Hinein - in sept zijn er aanslagen bij Woensdrecht-bouwers: Heymans in Den Bosch en de Beton Mij de Schelde en bij de HBG in Gouda ; op prinsjesdag zijn er in veel steden akties tegen de Krisispolitiek; In Nijmegen wordt de Mariënburcht gekraakt - Okt: de Okeghemstraat wordt ontruimd:19 arrestanten; er gaat een bus naar Lausanne om te protesteren tegen de Olympiese onzin in A'dam; er demonstreren 2500 mensen 1 jaar na de dood van Hans Kok;-op de landelijke kraakdag worden veel panden gekraakt

en vrijwel allemaal weer ontruimd-nov. in Utrecht demonstreren 20.000 mensen tegen de "pasjeswet" (overwegend buitenlanders); het CLD wordt even herkraakt; op de Internationale Aktiedag tegen Shell zijn er veel akties bij pompen (overdag) en in R'dam demonstreren 1000 mensen - In dec. zijn er aanslagen op de Makro's in Duiven en A'dam: RARA ; in Den Bosch worden 7 vrachtwagens gesaboteerd in de pontonnierskazerne door de Leger Bestrijdings Dienst; en de centrale in Borssele wordt bezet; in het hele land worden 16.000 V&D-kadobonnen verspreid en geïnd -

De akties zijn in 1986 overwegend bepaald door de RARA (en andere)-aanslagen. Diskussies hierover zijn er binnen de beweging bijna niet (in de bladen). Het gebruik van dit soort aktiemiddelen is deels geaksepteerd en als er al bedenkingen zijn, bij velen speelt ook het (al dan niet heimelijke) gevoel mee dat er in ieder geval "nog wat gebeurt" We stortten ons "massaal" op Shell-pompen in het nachtelijk duister. Woensdrecht is bijna vergeten. Het VAK is er nog steeds en wordt bijna wekelijks ontruimd, maar de anti-militaristische beweging heeft kennelijk z'n langste tijd gehad. De diskussie die '86 lange tijd beheerste was de Kedichem-aktie. Op 29 mrt wordt het hotel in Kedichem aangepakt omdat er een CP/CD-vergadering aan de gang is over een nieuwe samenwerking. Er komen zo'n 250 mensen naar toe, er breekt brand uit en er worden 72 mensen gearresteerd. De aktie leidt tot felle diskussies over de slechte organisatie en de slechte afspraken, het gebruik van geweld en over hoe enkelen een aktie naar zich toe trokken. Een reactie: "Op één punt dreigt de aktie te mislukken. In tegenstelling tot andere landen bestaat in Nederland nog een relatief "nauwe" band tussen groepen die binnen de grenzen van het systeem opereren (bv. de verhouding Onkruid - gematigde vredesbeweging). De twijfels die wij nu aantreffen in de beweging over de aktie worden mede bepaald door de band, die voor velen vanzelfsprekend wordt gevonden, met (ver)burgerlijk(t)e instanties

en media. Hun behandeling is daarom voor velen in de beweging maatgevend." (14)Als een maand later de Blokkade-akties tegen de CP een redelijk groot succes worden wordt er geschreven: "Het belangrijkste van vandaag is dat we hebben laten zien dat we met duizenden en duizenden zijn. Alles en iedereen door elkaar is toch een beetje een doorbraak. De aktie van vandaag bleef eveneens geweldloos: we hebben ook laten zien dat we ons kunnen beheersen. Dat de gore verdachtmakingen van politieke partijen en klups als de Anne Frank-Stichting net zo min ergens op slaan als de woorden van Van Thijn!"(15)

Over de organisatie bij Kedichem gaat de diskussie nog even door: "Wij zijn teruggegaan in ons aktieverleden. Wij hebben in basisdemokratische groepen aktie gevoerd. We hebben ook akties gedaan die door een kleinere groep georganiseerd waren, waar de grote groep ja of nee tegen kon zeggen. Bijv. in verband met uitlekken, of omdat het in grote groepen absoluut niet meet lukte, alles bij voorbaat kapot gepraat werd. Bijv. Woensdrecht Moerdijk, Volkel. De strijd tegen de voordeurdelerskorting in Nijmegen was een combinatie: akties die voorbereid werden door kleine groepen en tussendoor akties die openlijk en door een grote vergadering georganiseerd werden. We hebben ervaren dat de door een kleine groep georganiseerde akties heel goed kunnen gaan, als die organiserende groep heel verantwoordelijk optreedt. - Mis dus! We lopen er bij onszelf tegenaan dat we de laatste tijd geen heldere uitgangspunten, doelen waarnaar we streven, ideeën over welke akties en welke manieren, naar buiten hebben gebracht. Dat hebben we gedaan omdat we niet goed weten hoe het allemaal verder moet. Welke aktievormen en strategieën goed zijn. Een van de gevolgen hiervan is dat we mensen die heel anders in akties staan dan wij, bijv. mensen die een hardere aanpak voorstaan, het voordeel van de twijfel gegeven hebben." (16)

1987

In januari wordt de anti-kraakwet,

oftewel de "Leegstandswet" ingevoerd. Anoniem dagvaarden wordt mogelijk gemaakt; De Mariënburcht wordt ontruimd: barrikades en bulldozers en 12 arrestanten en een NMB-bank verbouwd; De SHV trekt zich terug uit Zuid-Afrika - Febr: tijdens de Wintex-oefening wordt op de Archem-erberg een zendmast omgezaagd, wordt in Zoeterwoude een bunker met peurschuim behandeld en wordt in Maarseveen een bunker opengebroken; er is een aktie bij de poort van UCN en in A'dam demonstreren 100 mensen voor de Palestijnen - In mrt worden in A'dam de eerste processen gevoerd op grond van de nieuwe leegstandswet, 400 mensen demonstreren: "Leegstandswet is oorlog"; Onkruid goes to Hollywood breekt in Noordwijk een bunker open; In A'dam wordt het buro Bijzondere Omstandigheden bezet: 20 arrestaties; In Nijmegen worden 8 mensen gearresteerd op art. 140 vanwege de Mariënburcht, op een demo lopen 1000 mensen mee; - april: in Borssele is een blokkade: 2000 mensen; er is een inval bij de knipselkrant: Paul M. wordt gearresteerd wegens steun aan het CCC; en er is een inval bij Bluf! vanwege het publiceren van BVD-papieren; er wordt ingebroken in een mobilisatiekompleks in Ede: mediese apparatuur wordt meegenomen - mei: Hexennacht in A'dam, 100 vrouwen worden met grof geweld door de politie uit het Vondelpark geslagen; poging tot inbraak in NS-bunker in Maarsbergen; in A'dam is het kongres "Uitval na de Inval" met 400 mensen; de groep W.O.B. breekt in in A'dams gemeentehuis - juni: 300 mensen demonstreren tegen 20 jaar bezetting van de Westbank; in Alphen a/d Rijn wordt een aanslag gepleegd op Boot Olie en bij Nieuwegein en Zaandam op twee Shell-stations: afz. RARA; In woensdrecht komen op de aktievierdaagse 150 mensen- sept: rond Reforger zijn er veel grote en kleine akties, variërend van kladden, tot blokkades en vernielingen; 30 BONKers bezetten in Den Haag een voorlichtingskantoor van de marine; in de week voor Prinsjesdag zijn er in diverse steden akties tegen de krisispolitiek; in Haarlem is een demo tegen de CP: 2000 mensen; in Den Haag is dezelfde dag een demo tegen de Krisispolitiek: 1000 mensen;

De Blauwe Aanslag wordt daarna dagenlang aangevallen - okt: in A'dam wordt het Paleis van Justitie in het prikkeldraad gezet tegen art.140; in Den Haag is een anti-fascisme-demo van 3000 mensen; in Arnhem wordt Melchemie bezet door 40 mensen; op het Binnenhof is een picket-line tegen het bezoek van Duarte: 150 mensen; en in Arnhem is het Kongres Solidariteit en Verzet; nov: BIVAK-demo in Den Haag met 15.000 mensen; S'114 wordt voor de 7e keer herkraakt en ruikt daarna naar boterzuur- dec: 30.000 studenten demonstreren tegen Deetman; Nijmegen neemt een anti-kraak-apv aan; bij Doodewaard demonstreren 300 mensen; de "8" van Nijmegen worden veroordeeld, maar de rechter aksepteert art.140 niet.

De toon van '87 wordt gezet met de invoering van de leegstandswet en de ontruiming van de Mariënburcht. De ontruiming leidt in eerste instantie tot de nodige euforie: "De Shell heeft z'n kantoor terug, de regering z'n eerste ontruiming na de invoering van de leegstandswet. De regering dacht dat de tijd rijp was om de kraakbeweging op te rollen. Volgens de kranten en zelfs hun eigen lijfblad de Bluf! bestond die namelijk niet meer. Voor hen kwam ons vastberaden verzet onverwacht. Voor ons niet! In veel steden wordt meer gekraakt dan ooit tevoren. De scheidslijnen in de samenleving worden steeds groter. - Verzet tegen de leegstandswet is geen luxe, maar noodzaak! Met de miljoenen schade aan het adres van de schuldigen proberen we dit duidelijk te maken. Alleen als zij door blijven gaan ons bestaan onmogelijk te maken zijn de vernielingen zinloos geweest." (17)

In een reactie schrijft iemand anders: "Eigenlijk had ik mijn vertrouwen in massakonfrontaties met de repressie allang opgegeven. Ik had al vaak meegemaakt dat mensen zich zo lieten intimideren dat angst en vluchtneigingen onderlinge solidariteit en de kracht om te strijden gingen overheersen. Ik had al te vaak meegedaan aan akties die als belangrijkste resultaat grote aantallen arrestanten en gewonden hadden. Sombereg begon ik me

af te vragen of het ons, met al onze impulsiviteit, ongecoördineerdheid, achterdocht en verdeeldheid, ooit nog zou lukken om tegen dat geperfectioneerde politieapparaat op te kunnen boksen. Nu na de Mariënburcht-ontruiming besef ik pas hoe stompzinnig het was om in de superioriteit van de smeris-machine te geloven" en "De ochtendspits was inmiddels al aangebroken en het glasgerinkel klonk door de straten. Ik ben benieuwd wat er door de automobilisten heenging toen ze een grote groep gemaskerde demonstranten door de straat zagen trekken." (18)

De antwoorden op deze vraag komen later dat jaar met de 8 art.140-arrestanten. In Zwarte 71 staat een ander antwoord, uit een discussie die niet over de Mariënburcht ging maar over vergelijkbare situaties: "Ook moeten we ermee ophouden een militant voorkomen te koppelen aan de middelen, of het nou een steen is een bivakmuts, een möllie of een pistool. De hele verdomde geweldsdiskussie heeft ook z'n sporen achter gelaten: vaak onbewust stellen we militantie op één lijn met hardere akties en rellen en reduceren het daarmee tot de burgerlijke interpretatie. Maar wat erger is we beginnen zelfs met de geweldsvraag onderling tot scheidslijn te maken: wie "geweldloos" is is bang en verdiend op z'n minst een medelijdend lachje. Wie daarentegen de strijd met de kit zoekt is militant, kortom goed bezig. Maar het gaat niet om de vraag wie een "geweldloos" of een "heftig" voorkomen heeft, maar om welk doel er nagestreefd wordt - Als men ons alleen maar aan de bivakmuts herkent en niet meer aan de doelen, als men ziet dat we geëlektrificeerd op elke agent reageren, zonder duidelijk te maken wat er achter die ME-linie beschermd wordt, dan zijn we bezig met hun doelen, inplaats van met onze eigen doelen." (19)

De pers veroordeelde de aktie en de politiek reageerde woest, temeer omdat de rellen kort na de twee Makro-branden kwamen. "Ja het is elke keer weer vreemd om te merken hoe goed je dingen ook voorbereidt, dat het shocking-effekt van zo'n rel ongrijpbaar is. Waar je daarna met je argumenten en feitelijke verhalen over de ontruiming geen poot meer aan de grond krijgt. Zo werkt het en we hebben die doolie vis maar te slikken." en "Echt waar, de meeste reakties komen van links en kleinlinks. Zij distanciëren zich het felst."

Het distanciëren is op dat moment toch ter discussie, want de AABN distancieert zich van de RARA-aanslagen: "De politiestaat lijkt met elke terreurdaad dichterbij te komen zegt R. Huygens in De Waarheid. Anderen bevestigen dat door te zeggen dat er nu alleen nog maar gesproken en geschreven wordt over terreur en terreurbestrijding en niet meer over waar het feitelijk om zou moeten gaan."

De reaktie van RARA ("Zuur aan de

wortels"): "Het enige effectieve tegengif is dat je helder blijft analyseren en berichtgeving en hetze van elkaar onderscheidt. Dat hetgeen je met aanslagen, campagnes, etc. wilt bereiken, inzichtelijk en begrijpelijk wordt gemaakt. En te bekomentariëren moet zijn voor zoveel mogelijk mensen. Daarvoor mag je geen mogelijkheid onbenut laten. Die mogelijkheden liggen echter niet voor het opscheppen. De media hebben zo hun eigen opvattingen over nieuws en aktualiteiten. Zelfs de "linkse" pers lijkt over het geheel genomen sinds eind 60er begin 70er jaren in een comatueuze toestand te zijn vervallen. Begrippen als solidariteit, betrokkenheid en partij kiezen, zijn tot uitgeholde karikaturen verworpen." (20) De discussie over en rond de RARA leidt tot "nieuwe" begrippen binnen de beweging: "Bij dit gewapend verzet gaat het om de strijd tegen het huidige systeem, gaat 't om een revolutionair perspectief. Dat betekent dat het bij aanslagen tegen de Makro misschien mooi meegenomen is, dat de SHV haar positie haar positie in Zuid-Afrika herzielt maar dat het eigenlijk om iets anders gaat: om het scheppen van een revolutionair klimaat, om het verbreiden van het idee, dat 't wezenlijk anders moet en om de gedachte dat de huidige kapitalistische heerschappij niet zal verdwijnen door tegen de heersende klik alleen maar te zeggen dat ze kunnen vertrekken, maar dat ze verslagen zullen moeten worden. En aangezien er nu nog geen sprake is van een revolutionair klimaat zal het er vooral om moeten gaan, eerst wat in de hoofden van al die mensen te veranderen, die nu nog volkomen gelijkgeschakeld zijn of niet de idee hebben dat het beter kan zonder het huidige systeem. Dat betekent ook dat al diegenen die nu proberen (mogelijk) revolutionair verzet in kapitalistische banen te leiden, die proberen mensen die het niet zien zitten, zoals het nu gaat (met redelijk succes) weer in het systeem te integreren, die pijnlijke eisen tot een voor het systeem ongevaarlijk nivo terug te brengen, zoals de sociaal-demokratie en de mientjanfabers doen, niet zozeer

medestanders zijn, die je de eerste stapjes van je aktiekampagne kan laten zetten, maar tegenstanders, wanneer je uitgaat van een revolutionair perspectief." (21)

Rond de blokkade bij Borssele duikt de "verbredings-diskussie" weer op: "Verbreiding van de beweging lijkt vooral een kwantitatief ingevuld begrip te zijn. Wederom het meerderheidsidee, waardoor veranderingen tot stand zouden kunnen komen. Vergeven wordt dat niet alleen de kwantiteit van verzet telt, maar ook - of juist - de kwaliteit van verzet. De aantallen op zich hebben een signaalfunctie: het zegt nix over de effectiviteit van verzet. "Verbreiding" van de beweging heeft te maken met perspectief. Het perspectief van verzet wordt niet bepaald door het aantal mensen, dat verzet pleegt maar door het resultaat van het verzet; dat bepaaldt de mobiliserende werking van verzet." (22)

De "suksevvolle" Mariënburcht-rel wordt in Borssele nog een keer over gedaan: bij Poort 11 "versloegen" we de ME, alleen niemand zag het. De politie wist niet hoe ze het had (de rest van de blokkade ook niet). De Krisisdemo op 19 sept in Den Haag maakte aan vele illusies weer snel een einde. Toen de demo werd aangevallen door "krullies, FCers, en anderen (onder aanvoering van o.a. Ton H.) en daarna de Aanslag werd belegerd, was de "militantie" ineens weer ver te zoeken en de woede wordt gespuid op de "autonomen" die er een zootje van gemaakt hadden: "Ik denk dat we moeten waken voor de valkuil, waarin het niet meer gaat om de effectiefste, maar om de heftigste aktie. Natuurlijk zijn rellen en sabotage noodzakelijk om het systeem te bedreigen en geven ze vaak nog een kick ook. Maar het blijven middelen en geen doelen. Dit is niet alleen een strategiese, maar ook een psychologische kwestie. Er bestaat in onze kringen een heftigheidskultus en we moeten niet aarzelen die aan de kaak te stellen. Het macho street fighterdom smokkelt weer alle oude zgn. "mannelijke" waarden onze rijen binnen onder het mom van strijd tegen het systeem. En zo brengen we de verbeelding niet aan de macht."

(23). "In de demo van de 19e in Den Haag was er nauwelijks vertrouwen en ook ideeën werden nauwelijks naar buiten gebracht. Alleen een semi-duits spandoekje met RAF-symbool moest iets van verzet duidelijk maken." (24) Bij de belegering van de Blauwe Aanslag sluiten de rijen zich weer eens én is er veel steun van buiten de scene: "Wat doen we met de plotselinge kontakten met gemeenteraadsleden? Hoe is de verhouding tot de buurt? Hoe organiseren we een breder en vooral effectiever anti-fascisties verzet? Hoe houden we de onderlinge eenheid vast? Hoe gaan we om met vormen van militant verzet of verdediging? De praktijk heeft geleerd dat we in een crisis veel steun hebben aan elkaar en voor een deel van buitenaf. Maar dat die vooral wordt bepaald door de mate van betrokkenheid, de mate waarin mensen al ervaringen hebben met dit soort konfrontaties." Eén van de konklusies is: "Dat we betere kontakten moeten leggen onder die groepen die misschien niet geheel dezelfde politieke lijn hebben als wij, maar dezelfde strijd voeren." (25)

De verwarrende discussies van de afgelopen jaren, de grote onderlinge verdeeldheid en het zoeken naar een gemeenschappelijke politieke analyse resulteert uiteindelijk in oktober in het Kongres "Solidariteit en Verzet". Het kongres moet een aanzet zijn voor discussies over anti-imperialisties en anti-patriarchaal verzet. Had tot doel om veel "deelstrijden" te verbinden op basis van meer gemeenschappelijke analyses. "Basis van de discussie over verzet in Nederland was een kritiek op de bestaande beweging. Deze kritiek richt zich vooral op de deelstrijdpolitiek waarin geen politieke samenhang duidelijk wordt, de golgbewegingen en het sektarisme van de beweging." Er waren twee hoofdreakties: "Eén was dat er meer campagne gericht gewerkt moet worden. Dat scheidt een samenhang voor de beweging, omdat je je op een gemeenschappelijk onderwerp richt. Op die manier creëer je de mogelijkheid om kleine overwinningen te bereiken. Dat is belangrijk voor de motivatie van mensen, omdat ze zien dat we samen iets kunnen bereiken. Bovendien maakt het de toegankelijkheid voor mensen groter, die zich op verschillende nivo's van aktievoeren kunnen aansluiten. Zo ontstaat er weer een grotere openheid voor de beweging. Een andere groep was voor de opbouw van een politieke tegenmacht op basis van analyse van de sekse-, ras- en klassetegenstellingen, zoals die zich op dit moment wereldwijd en binnen Nederland manifesteren. Deze tegenmacht moet gebaseerd zijn op een wisselwerking tussen theorie en praktijk." (26)

En met deze twee politieke opvattingen gaan we de laatste jaren van '80 in. Er kwam veel kritiek op de inhoud van de kongres-diskussies, maar duidelijk is wel dat de discussies een rol hebben gespeeld in de politieke meningsvorming van velen. (27)

1988

januari: aanslag op de ELBA-drukkerij mislukt; op de landelijke kraakdag wordt in Utrecht het Militair Hospitaal gekraakt en zeer grof ontruimd door de ME en de BSB - febr.: in Havelte blokkeren 40 mensen de Johannes Post-kazerne; Korthals Altes kondigt de oprichting van een speciaal RARA-team aan; in R'dam zijn 35 Koerden aan het hongerstaken en bij een solidariteitsdemo lopen 300 mensen mee; In R'dam stopt de "PH" -mrt: 3000 mensen op een Palestijnen-demo in A'dam; er worden tientallen Shell-pompen aangepakt; bij het BRD-konsulaat is een picket-line voor "Ulla en Ingrid"; in R'dam en in andere steden wordt actie gevoerd tegen pornoshops; In Den Haag demonstreren 5000 mensen in een demo van de jongerenbeweging; en de "Bluf!" stopt ermee - april: de grote Homo-demo in A'dam tegen Clause 28; In Delft demonstreren 600 mensen tegen de kranslegging van Janmaat; bij een Palestijnen-demo in Den Haag komen 300 mensen; de Mariënburcht wordt even herkraakt; in A'dam worden 8 mensen gearresteerd op verdenking van het "RARA-lidmaatschap", op een demo komen 500 mensen - juni: in A'dam demonstreren 10.000 mensen tegen apartheid; in Zaandam wordt ingebroken bij Combined Amsterdam Shipping Agency; in Scheveningen wordt het Europa-hotel met boterzuur behandeld tegen het Europees Zuid Afrikaans Verbond; In A'dam is een Manifestatie voor het RARA-proces: 400 mensen; er wordt een aanslag gepleegd op Philips Telekommunikatie in A'dam; in Den Haag wordt actie gevoerd tegen de HTM - sept: actie bij unilever in R'dam met 25 mensen; en acties tegen de NMB en Philips in A'dam en banken in Utrecht n.a.v. het IMF-kongres; in A'dam is de grote FNV-demo (met een radikaal blok(je)); in R'dam blokkeren 60 mensen Coal Trans en in Den Haag bezetten 350 mensen Sociale Zaken; op een Heerema-kantoor wordt een mislukte aanslag gepleegd; in Den Haag is een Koerden-demo met 300 mensen; in Utrecht begint een serie prik-acties tegen de ontruiming van de Maliesingel - er zijn dat jaar vele acties bij Shellpompen -

Binnen de "beweging" is het thema anti-apartheids-strijd in '88 het belangrijkste actie-onderwerp geworden en Shell wordt de speerpunt. De anti-apartheidsbeweging wordt steeds groter en ook de RARA-arrestaties hebben een "positieve" invloed. Rond de arrestaties en het proces laaien binnen de beweging de anti-anti-imp diskussies op: "De zware zinnen van de arrestantengroep, van de RARA-verklaringen, van de anti-impies zijn absoluut. Er is strijd, er zijn fronten, wij zijn commando's. Vechten naast, met en voor alle strijders in de Derde Wereld is ons enige perspectief. De repressie neemt toe, politieke gevangenen worden gemaakt, we worden voortdurend in de gaten gehouden. Het wordt harder, maar we vechten door met de rug tegen de muur. Mooie strijd, wie wil daar nou bij horen? Waar is de ironie, de speelsheid, het spotten met de staat, die niet begrijpt? Waar is de kick, die vreugde die we hadden als er weer een actie was gelukt? Waar is de eigen cultuur, ons aantrekkelijke leven gebleven?" staat in een pamflet. De reactie is: "De indruk die het stuk oproept is die van VERZET ALS HOBBY. Wat is dan de eigen cultuur, dat aantrekkelijke leven van ons? Is het leven in de sub-kultuur die de "beweging" is werkelijk zo anders, zo bevrijd?" en "Ons antwoord op de ontwikkelingen (de Europese eenwording als imperialistische herstructurering) moet in staat zijn de strategische sectoren van de herstructurering te blokkeren".- "We hebben geen andere mogelijkheid dan ons authentieke revolutionaire proces in doelen en perspectief te verbinden met andere strijdende groepen in West-Europa." (28)

De Palestijnen zijn al maanden met hun 'intifadah' bezig. Rondom dit verzet worden een aantal dingen georganiseerd. Voor de binnenschippers die al maanden actie aan het voeren zijn, bestaat nauwelijks enige aandacht binnen de beweging. De vraag wordt gesteld: "Vallen arbeidsconflicten nu wel of niet binnen ons perspectief en hoe belangrijk is het om ons in de strijd tegen de imperialistische herstructurering ook te be-

moeien met die conflicten? Of is verzet alleen verzet als er totaal op staat?".(29)

Er ontstaat voor de zoveelste keer in de jaren tachtig een discussie over de "beweging", onder andere t.a.v. de verhouding tussen radicale en gematigde groepen en tegelijkertijd over de verhouding tussen radicale en revolutionaire groepen. "Ik denk dat het radicale deel van de strijd (de anti-apartheidsstrijd) altijd gedragen moet worden/wordt door een grotere/bredere groep in de samenleving. Als er niet zo'n opvallende anti-Shell-stemming heerste dan zouden radicale activisten nog veel meer gekriminaliseerd worden. Hoe breder het verzet tegen apartheid, hoe groter de kans dat radicale acties instemming zullen vinden". (30) Op de vraag over de binnenschippers wordt als volgt gereageerd: "De acties van de binnenschippers vallen te vergelijken met andere sociale conflicten, zoals de ontruiming van een kraakpand of een Moluks woonoord. De scherpte ervan zit vooral in de legitimering van de macht en legitimiteit van de Staat. Radikaal is echter nog niet revolutionair. Revolutionaire strijd veronderstelt een onverzoenlijke houding t.o.v. staat en kapitaal en is gericht op hun omverwerping en vernietiging. Radicale strijd daarentegen neigt er vaak toe tijdelijk te zijn, door gebrek aan lange-termijn-doelen en perspectieven."(31)

Diskussies genoeg. Het zoeken naar nieuwe politieke uitgangspunten verdeeldt de beweging steeds verder in kampen: "de gematigden", "de radicalen", "de revolutionairen". En ook de "repressie" eist z'n tol (de RARA-arrestaties, art.140, etc). Het perspectief van de actie-beweging wordt steeds vager. De Bluf! ziet het niet meer zitten: "Met het verdwijnen van acties is de pijler onder Bluf! weggevallen. Daardoor is er niet alleen weinig nieuws, maar worden de achtergronden ook willekeuriger en is er vanzelfsprekend geen discussie meer - Het geeft geen zelfvertrouwen, maar bevestigt enkel het idee dat "het allemaal niks meer is" en dat is voor een politiek weekblad fataal. Als stimulerende acties niet meer gecovered kunnen worden, blijven alleen repressie en wereldwijde onderdrukking over als thema's" (32).

In de discussie worden vele standpunten gegeven: "We moeten onze activiteiten niet afhankelijk maken van het al dan niet bestaan van massabewegingen, maar zelf onze strijdt terreinen kiezen. En daarnaast moeten we in een politieke discussie blijven met de (nog) gematigde groepen om onze stellingname duidelijk te maken, door bijv. te werken in komitees, door bijv. met een eigen blok mee te lopen in demo's, door de eigen bladen toegankelijker te maken en te houden voor een "brede" discussie." (33)

Bij de RARA-proces-manifestatie wordt het volgende gesteld: "Revolutionair, militante strijd ondersteunt de bewustwording (en andersom). Zij maakt de tegenstellingen

helder. De propaganda van de daad is vaak wel in staat door de hegemonie (overheersing) van de burgerlijke ideologie heen te dringen." en "Door al de versplintering zal hier nooit zomaar een brede massabeweging ontstaan. Daarvoor zijn alle - historische - begrippen als strijd en solidariteit teveel tot op het bot toe uitgehold. Daarom moet de strijd er hier anders uitzien. Zal een proces moeten zijn waarbinnen we al strijdend vóór en mét elkaar nieuwe krachten opbouwen." (34)

Het voorhoede-koncept wordt bekritiseerd: "Naast de strijdende arbeiders beweging (het traditionele proletariaat, uitgebreid met een nog veel grotere groep arbeiders die werkzaam zijn in de "dienstensektor") zijn er tal van anti-kapitalistische bewegingen ontstaan, waar de revolutionaire organisatie zich niet tegenover kan stellen als "de bundeling van de wil van de bewuste en strijdende voorhoede". De milieubeweging, de antimilitaristische beweging, de bewegingen van vrouwen, jongeren, etniese en seksuele minderheden, weigeren zich-terecht- in te laten kapselen door een op reformisme ingestelde arbeidersbeweging, zoals die wordt vertegenwoordigd door PvdA, FNV en grote delen van "klein links".

Maar het feit dat genoemde bewegingen ook wel "nieuwe sociale bewegingen" genoemd, in principe op anti-kapitalistische standpunten (zouden moeten) staan, is een pleidooi om vanuit de revolutionaire beweging tenminste een dialoog open te houden en wellicht de mogelijkheid tot samenwerking op concrete punten te bezien. In deze dialoog en eventueel daaruit voortvloeiende "samenwerkingsverbanden" heeft de revolutionaire beweging niet het recht om op te treden als "leider" van de strijd van alle anti-kapitalistische krachten. De revolutionaire beweging oriënteert en inspireert de anti-kapitalistische strijd." "Zomaar ergens beginnen leidt slechts tot spontaanisme en uiteindelijk tot een nieuw failliet van de beweging. In de kern zit de beweging op een cruciaal punt in haar ontwikkeling: men kan zich laten leiden door kleinburgerlijke sentimentalisme na de RARA-processen en geforceerd een aantal stappen overslaan, of men kan doelbewust streven naar het slaan van de eerste paal voor een krachtige beweging, krachtig genoeg om uiteindelijk de tegenstander te verslaan, zonder een (groot) aantal noodzakelijke stappen in het revolutionaire proces over te slaan." (35)

Rond de FNV-demo in oktober woedt nogmaals een korte discussie waarin de "dialoog-politiek" centraal staat: links-af-slaan-of-meelopen-met-een-eigen-herkenbaar-blok-, daarna wordt het stil

in januari, in febr. is de landelijke kraakweek, in mrt veel anti-Shell-akties, in april is er in A'dam een solidariteitsdemo voor de hongerstakers in de BRD en is de Shell-spektakel-blokkade. In H'sum pleegt RARA een aanslag. In mei zijn er vele D.A.G.-akties en worden de Maliesingel en de Maliebaan in Utrecht ontruimd. In juni wordt Pudoc gekraakt. In aug. vernielen de "ziedende bintjes"proefvelden in Wageningen. In sept zijn in Den Haag de anti-Festivities. Janmaat wordt herkozen (er demonsteren 100 mensen!). In nov wordt de tesselschadestraat ontruimd (barrikades en 300 mensen -"we zijn er weer"). En in dec is de Schiphol-actie met 450 mensen.

Verdachte R. wordt in januari alsnog vrijgelaten. In z'n pleitnota zegt hij: "Het grote verschil tussen ons, de "beweging van tachtig" en de nederlandse generatie van '68, is het feit dat er niet alleen een periode van 20 jaar tussen ons zit, maar juist ook het hele projekt van de verzorgingsstaat. Histories gezien is het natuurlijk een vliegpoepje. Maar in de ontwikkeling van de juiste vragen stellen en de goede antwoorden te formuleren, maakt het een wereld van verschil. Voor ons ligt niet de opbouw van een verzorgingsstaat, maar een verregaande afbraak ervan en een verenigd europa. Voor ons ligt niet de mogelijkheid van een 'mars door de instituties' ter emancipatie van de mens, met behoud van het vrije-markt-mechanisme, maar de konkureer-en-presteer-of-sterf-maatschappij. Naast ons ligt niet de "Derde Wereld" die geholpen moet worden, maar zijn het kameradinnen die dezelfde strijd voeren met gemeenschappelijke doelen en vijanden. Ze zijn niet langer objekt van onze solidariteit. Achter ons ligt de linkse reformatie van de jaren zeventig en voor ons het revolutionaire proces. En dat maakt de verhouding met solidariteit een fundamenteel andere." (36)

De drie belangrijkste ontwikkelingen binnen/voor de beweging in '89 waren de Shell-blokkade, de anti-EF-week en de ontruiming van de Tessel-

schadestraat. Ontwikkelingen die voor een deel strijdig aan elkaar lijken te zijn, maar veel met elkaar te maken hebben.

De Shell-blokkade trekt redelijk veel mensen, ook van buiten de eigen scene. Het begrip "verbreding" wordt hier in de praktijk gebracht. De belangrijkste kritiek op de SUZA-groep is dat de "inhoudelijke" kant te weinig naar voren is gebracht. In de RARA-verklaring lezen we: "Het lijkt een bewuste keuze van het SUZA de rol die de west-europese staten spelen niet te willen betrekken bij het inhoudelijke discussie-proces rond de blokkade. Een keuze om de lijn niet door te trekken naar een aanval op de politiek van de nederlandse staat. Omdat dan het brede samenwerkingsverband met sociaal-demokratische organisaties en komitees wel eens in duigen zou kunnen vallen. Hetgeen ten koste zou gaan van die zo nagestreefde massaliteit. Klemzitten noem je dat!

De verbreding die het SUZA-komitee heeft gezocht is geen verbreding van anti-parlementaire politiek. Het is een bewuste verschuiving naar rechts richting sociaal-demokratie, ten koste van de radikale delen van de beweging." (37)

De omkering hiervan vinden we terug bij de European Festivities. Naast een demo werd hierbij met name gekozen voor de inhoudelijke kant van de europese eenwording en de opkomst viel tegen: "Politiek bewustzijn is niet iets dat van de ene op de andere dag totaal aanwezig is. Dat betekent dat er taktiese korte-termijndoelen moeten worden geformuleerd, waarop wél massaal valt te mobiliseren, en aan de hand waarvan dieperliggende tegenstellingen duidelijk gemaakt kunnen worden." (38)

Bij beide projekten werd in ieder geval wel geprobeerd om inhoud te geven aan de discussie over verbreding. Bij de Tesselschadestraat is dat weer geheel zoek. Brandende barrikades, helmen en bivaks suggereerden "dat we er weer waren". De ontruiming zou in het kader van cityvorming worden gezet, maar dat kwam totaal niet uit de verf: "In de burgerlijke pers van links tot rechts werd ons verhaal over city-

1989

Een overzicht van de akties van dit jaar zat al in Zwarte 143. Nog even de "belangrijkste": de aktiegroep Gen-noeg verspreid brieven over medewerking aan een "genenpaspoort"

vorming enigszins ondergesneeuwd onder de algehele verbazing over het 'hernieuwde eendrachtige optreden van de doodgewaande kraakbeweging'."(39)

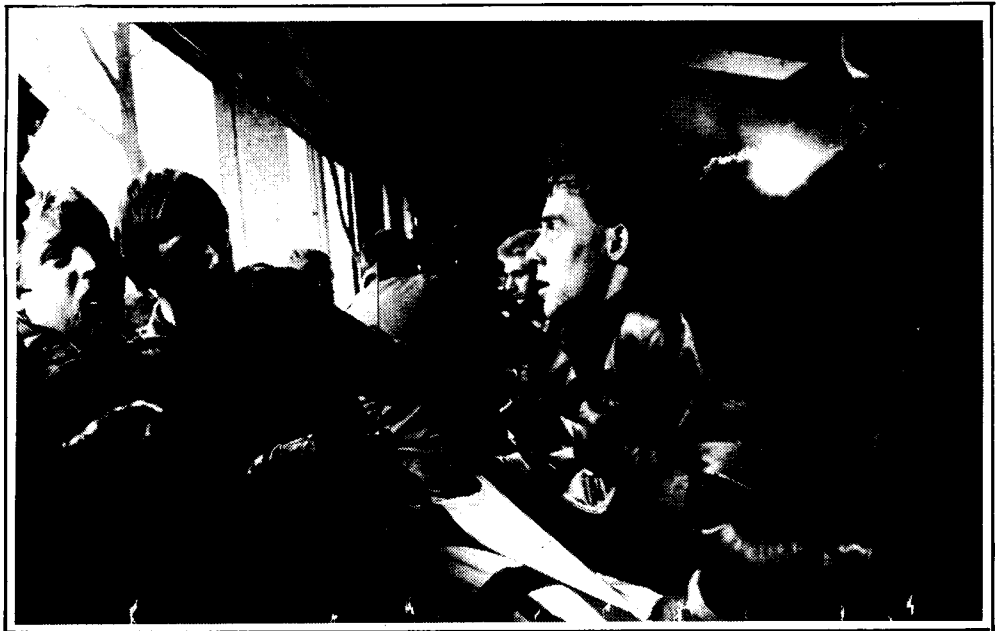
DE BEWEGING VAN TACHTIG

"Een kikker in een put zegt:"de hemel is niet groter dan de opening van de put." Dat is niet waar, want de hemel heeft niet slechts de omvang van de opening van een put. Als de kikker gezegd had dat "een deel van de hemel de omvang heeft van een put", dan zou de uitspraak kloppen, want hij komt overeen met de feiten."

Mao

De ontwikkeling van de (kraak)-beweging verloopt vanaf '80 steeds dramatiser. Bestaat er begin '80 nog een brede actieve (en publicitaire) steun, met elke rel zien we die steun kleiner worden. Velen haken af, omdat ze geen zin hebben in de konstante konfrontaties met de ME, vrouwen haken af vanwege het macho-militante karakter van sommige acties, etc. De Luyk-herkraak en ontruiming is een tijdelijk keerpunt. De vele discussies over de zin van het gebruikte geweld leiden ertoe dat rond Wijers een wat andere strategie wordt gevolgd: er wordt weer overlegd. De discussies rond Wijers, waar de beweging voor het eerst een ander politiek gezicht toont - in de woon-werk-diskussies-zorgt tijdelijk voor een opleving in de "breedte", maar het feit dat het toch ontruimd werd zorgde bij velen voor een forse kater. De militante lijn, die na de Luyk diskutabel was geworden wordt weer opgepakt. Binnen de kraakbeweging (landelijk) is er in feite geen discussie over wat er bij Wijers nou goed en fout is gegaan. Het feitelijke verlies van het kompleks telt het zwaarst, niet het perspectief van de (kraak)-beweging. En die begint daarna langzaam in een isolement te verdwijnen. De berichten in de pers dat de "kraakbeweging" dood was werden door ons smalend bekeken, maar hadden ons toch wel aan het denken moeten zetten. Velen binnen de beweging gingen zich met name bezig houden met het runnen van alternatieve bedrijfjes, het "zelfbepaalde leven" drukte een steeds zwaarder stempel op de beweging, en zorgde ervoor dat we in feite steeds verder van het dagelijks leven van anderen verwijderd raakten: "maar wij gingen het voorbeeld geven voor een andere manier van leven!" De kikker in de put zag steeds minder.

En we begonnen ons op nieuwe politieke items te richten: de vredesbeweging en Woensdrecht en periodiek op de CP. De militante lijn werd meegenomen. En naast het feit dat we verdwenen achter de "staalplaten" van de beweging, in de eigen kroegen, bedrijfjes, etc., verdwenen we ook steeds sterker in de "illegaliteit". De discussies rond Wijers zorgden tegelijkertijd voor een publieke discussie over alternatieve bedrijf-

jes. Na de invoering van de voordeurdelerskorting en de kraakkorting lieten we die discussie ook maar achterwege, want anders kon je wellicht gekort worden. Op dat terrein werden we monddood gemaakt. En daarnaast deden de "militante acties" de rest. De repressie werd harder en de acties dus steeds geheimer. Al in '82 beschrijft de groep Stop Dumping de problemen die kleven aan dit soort acties, maar voor het probleem van de tegenstelling tussen "verbreding" en "militantie" komt geen oplossing. Wel werden de interne tegenstellingen groter. Het is zoals Sierksema al zei in '82: "het militaire aspekt binnen de (kraak) beweging overheerst, omdat de (kraak) beweging zich alleen op het nivo van de verdediging als eenheid presenteert". Het militaire aspekt is nauw verbonden met het aktievoeren van een beweging die met name een aktiebeweging is. Aktievoeren kun je op vele manieren, van ludiek tot zeer militant, maar het wezen van elke aktie is gericht op het behalen van korte-termijnsuksessen. Daarnaast is aktievoeren heel sterk gekoppeld aan de media. Welke aktievoerder/ster holt niet na een aktie naar de kiosk om te kijken of z'n aktie de krant heeft gehaald? Om daarna weer te kunnen schelden op de burgerlijke pers, die er weer niets van had begrepen. De beweging is de afgelopen tien jaar verhard en illegaler geworden. Het tweede was een gevolg van het eerste. Het eerste had grotendeels z'n oorzaken in de "suksessen" van de kraakbeweging eind jaren '70. Maar het geweld in die periode steunde sterk op de argumenten die er waren over de woningnood en de "brede" steun die er was voor het kraken. Toen op een gegeven moment die suksessen begonnen uit te blijven, zochten we naar hardere middelen, zonder dat die steun aanwezig was. "Wij verdedigden ons zelfbepaalde leven - en niet onterecht! - maar verzuimden om daar ook de politieke steun bij op te bouwen, die nodig is om ons te kunnen verdedigen, terwijl we ondertussen zelf kwantitatief behoorlijk in aantal geslonken waren.

Ontruiming na ontruiming volgt dus en de staat voert probleemloos de anti-kraakwet in - wat ze begin '80 dus eerst niet lukte. De ontruiming van de Mariënburcht, Borssele, De Krisisdemo en de Tesselschadestraat zijn stuk voor stuk acties, waarbij we niet het sukses behaalden wat we dachten te behalen, waar we militante rituelen herhaalden uit een ander verleden, zonder ons af te vragen of die "rituelen" nog wel zin hebben (op dit moment!). In het begin van dit artikel haalde ik het voorbeeld aan van de kraak in Boskoop, die breed gesteund werd. Vijf jaar later wordt door het "1 november commando" in o.a. Boskoop een militante aktie uitgevoerd. De Breedte is allang weer verloren en nu denken we door dit soort acties de "massa's" achter ons te krijgen. Dat is de tragiek van de beweging. Het hiervoor beschreven verhaal is natuurlijk zeer inkompleet. Wat ik heb geprobeerd is de lijn aan te geven, de ontwikkeling van de beweging, tot wat die nu is, en dan met name toegespitst op de organisatorische en strategische discussie.

Het verloop van de beweging de afgelopen tien jaar is op twee manieren te benaderen: in kwantitatieve zin en in kwalitatieve zin. De vraag daarbij is natuurlijk wat je daarbij als uitgangspunt neemt. Ik praat hier dan over politieke machtsvorming van radikaal-links. In kwantitatieve zin zijn we er dan op achteruit gegaan. Als we kijken naar de "massa's" die we eind zeventig, begin tachtig op de been wisten te krijgen, bijv. in Nijmegen rond de Piersonstraat (20.000 mensen) of nu bij een Shell-blokkade (3000 mensen), om maar te zwijgen van vele andere acties, dan kan de enige konklusie zijn dat we er kwantitatief op achteruit zijn gegaan. In kwalitatief opzicht is het moeilijker in te schatten, maar ben ik toch van mening dat daar de laatste jaren een kentering ten goede in zit. Op een aantal terreinen is er inhoudelijk wel wat verbeterd. Ik denk dat daar bijv. de radikale-anti-shell-krant en de EF-krant wel voorbeelden van

zijn. Bijv. bij de anti-apartheidsstrijd is er vanuit de beweging veel gedaan om die strijd inhoudelijk te verdiepen, om meer aan te geven over de achtergronden van het racistiese apartheidbeleid. Maar we moeten natuurlijk wel realistisch blijven. In feite is er in Nederland een enorme politieke armoede ontstaan, zijn er geen studies die een wat meer samenhangende linkse analyse geven, waar we wat meer mee uit de voeten kunnen. Dat veel discussies over bijv. "verbreding" daarom al vast lopen voordat ze begonnen zijn (en daarom ook continue terugkomen) is geen wonder. Er is geen enkel politiek-inhoudelijk perspectief te bieden op basis waarvan die "verbreding" dan enige zin zou hebben. En het is dus ook onmogelijk om een strategie te ontwikkelen, om die "verbreding", oftewel radikaal-linkse machtsvorming te bereiken.

In het stuk "Avanti Dilletanti" in Zwarte 140 werd geschreven: "Het is zo opvallend dat als je alles naast elkaar legt dat er de laatste tijd uit radikale hoek op papier is gezet, je met een vergrootglas moet zoeken naar een poging om de anti-shell-kampagne te analyseren of een inschatting te maken van wat het opgeleverd heeft en hoe dat dan gegaan is. Pak alle persverklaringen, brochures, stukken in bladen, kranten en boeken en je komt bedrogen uit. Het gaat óf over een bepaalde aktie (zonder veel kontekst) óf over Shell zelf en de schurkenstreken die die uithaalt óf verzand in grote woorden over de wereldrevolutie. Daartussen zit (bijna) niets, op enkele allang weer vergeten artikels na, geen (praktiese) analyse en geen poging te theoretiseren over de strategie. En dat terwijl er ondertussen wel heel wat papier bedrukt is. Het duidt op een sterke stagnatie in de radikale ideeën en het structureel ontbreken van een vruchtbare discussie." Dit stuk handelde met name over de shell-akties van de laatste vijf jaar, maar wat hier gezegd wordt is in feite ook van toepassing op de discussie binnen de hele "beweging".

Het is verbazend om te zien, als je gaat terugbladeren in de oude bewegingsbladen, hoe vaak de "verbredings-diskussie" terugkomt. En hoe weinig daarmee gedaan wordt. Maar dat kan ook niet, omdat de structuren van de beweging daar ook nooit op ingesteld zijn geweest. Het begrip 'beweging' suggereert een soort eenheid, maar politiek-organisatories heeft die nooit bestaan. In de inleiding heb ik al iets gezegd over de inhoud van de zgn. nieuwe sociale bewegingen, waartoe dus ook de kraakbeweging en de radikale beweging behoren, over de typiese kenmerken: geen samenhangende ideologie, lage organisatiegraad en een korte betrokkenheid bij thema's. De sociale bewegingen richten zich op hele beperkte thema's (in het algemeen): de neutronenbom of kruisraketten, kernenergie, woningnood, apartheid. De betrokkenheid bij die

thema's wordt vaak bepaald door ofwel moreel-humanitaire normen of door angst, of door solidariteit met bewegingen ergens ver weg Het is dan ook niet verbazingwekkend dat die thema's vaak na enkele jaren gewoon weer verdwijnen. Doodewaard moest dicht, maar staat er nog steeds, zelfs na Tsjernobyl. Het is dus zeer verbazingwekkend, dat radikale groepen keer op keer weer dit soort "massa-bewegingen" aangrijpen in een poging ze te "radikaliseren"/te "politiseren". En dat er nooit pogingen zijn gedaan om eens te onderzoeken wat er bijv. fout ging bij bijv. de antikernenergie-beweging van begin '80, voordat we ons weer op de volgende "massa-beweging" stortten.

Bij de nieuwe sociale bewegingen hoort nog een essentieel element. Bij het ontstaan ervan -eind '60/begin '70 - ging het in het Westen economies "vrij goed". Den Uyl klaagde weliswaar in '73 tijdens de olie-krisis, dat het "nooit meer zou worden zoals het was", maar voorlopig ging het alleen maar beter. De economiese krisis van '80 lijkt wel gewoon aan ons voorbij te gaan, in ieder geval is de versplintering en de individualisering zo groot geworden dat er geen vuist meer tegen gemaakt kan worden. "Er is een rollback-offensief ingezet door de werkvers: ingrepen in de lonen, in de werktijden, in de vrije weekenden, etc. Alle grondslagen van het "sociale partnerschap" worden frontaal aangevallen. En in deze situatie moeten we er eens over nadenken, vanuit een revolutionair standpunt: a) wie vertegenwoordigen de vakbonden eigenlijk nog de komende jaren? en b) wat gebeurt er als ze zover naar de rand worden gedrongen of uitgesloten worden, zoals in Engeland is gebeurd. Wat verandert er dan in dit land? Vanuit die analyse volgt dan de noodzaak om discussies te voeren met groepen uit de restanten van de vakbeweging, die deze ontwikkelingen zien en proberen een tegenpositie op te bouwen vanwaaruit er dan weer nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn. Het is m.a.w. eenvoudigweg zeer belangrijk om je met Links bezig te houden met deze ontwikkelingen en op basis van een zo exact mogelijke prognose over deze ontwikkelingen duidelijk te krijgen wat er de komende jaren moet gebeuren en gaat gebeuren." (40) stelde K.H. Roth in een interview, dat pas in de Zwarte stond. Het zijn begrippen waar we binnen de beweging niet eens meer over nadenken. Het kongres in Arnhem is op zich een aanzet geweest om weer meer te zoeken naar een politieke analyse, om weer te zoeken naar enige "ideologiese samenhang". Ook bij de anti-EF en bij een aan-

tal radikale anti-apartheidsgroepen is de laatste twee, drie jaar geprobeerd om meer inhoudelijk te werk te gaan. Als we praten over de "beweging van de jaren '90" denk ik dat we afscheid moeten nemen van de beweging als aktie-beweging - niet van de akties! - en dat we moeten proberen, samen met andere linkse groepen, om te werken aan een nieuwe analyse over wat er de komende jaren gaat gebeuren in internationale kontekst. M.a.w. een analyse maken van het zich herorganiserende kapitalisme, van de omwenteling in oost-europa, van de krisis bij links en de internationale bevrijdingsbewegingen, van de wereld-economiese cyclus. Een analyse vanwaaruit er misschien weer wat perspectief kan ontstaan voor radikaal links, in een nieuwe gemeenschappelijke strijd - waarbij we het begrip verbreding dus eens serieus gaan nemen - een analyse waar ook de deelbewegingen profijt van kunnen hebben, waarbij dus ook een eind wordt gemaakt aan de tegenstelling tussen allerlei groepen, tussen "gematigd" en "revolutionair", tussen "deelbewegingen" en "militante voorhoedes", etc.

"Tegengeweld loopt het gevaar tot geweld te verworden als het handelen door de politie wordt bepaald, als machteloze woede in de plaats van rationaliteit komt, als een para-militaire aanpak van de politie met para-militaire middelen wordt beantwoord."

Ulrike Meinhof, mei '68

hdb

noten:

- (1) Bluf 45; (2) Bluf 51 ; (3) Bluf 35;
- (4) Bluf 45; (5) Bluf 79; (6) Bluf 80;
- (7) Bluf 85; (8) Bluf 137; (9) Zwarte 6;
- (10) Zwarte 5; (11) Zwarte 46;
- (12) Zwarte 19; (13) Bluf 160 ;
- (14) Zwarte 52 ; (15) Bluf 219;
- (16) Bluf 219 ; (17) Zwarte 70;
- (18) Zwarte 70; (19) Zwarte 71 ;
- (20) Bluf 256 ; (21) Zwarte 85;
- (22) Zwarte 75 ; (23) Bluf 287 ;
- (24) Zwarte 86 ; (25) Zwarte 87;
- (26) Zwarte 91 ; (27) brochure Solidariteit en Verzet; (28) Zwarte 103;
- (29) Zwarte 104 ; (30) Zwarte 105;
- (31) Zwarte 105 ; (32) Bluf 309;
- (33) Zwarte 106; (34) Zwarte 107;
- (35) Zwarte 111 ; (36) Zwarte 118;
- (37) Zwarte 126 ; (38) Zwarte 136;
- (39) Zwarte 141; (40) Zwarte 139;

excuses voor het feit dat bij de diverse bladen niet het artikel is genoemd, maar de fragmenten zijn vrijwel allemaal uit de discussiestukken gehaald, dus wel terug te vinden.

DEN HAAG

woensdag 1 maart kraakbios eisenstein, buitenom 214 twee videoos over de strijd tegen kernenergie "breaking the nuclear chain" & "radioactief afval" toegang gratis.

woensdag 8 maart kraakbios eisenstein, buitenom 214 film "mädchen in uniform" van leontine sagan, Duitsland 1931, de film werd destijds gezien als protest tegen de strenge opvoedingsnormen en de nationaal-socialistische moraal. 3 gld.

AMSTERDAM

dinsdag 23 febr. buurthuis amstelveeld, prinsengracht 688 15.30 verzamelen voor akties tegen de werkplicht georganiseerd door het netwerk uitkeringsgerechtigden (NU), trek laarzen aan als het even kan... ook in andere steden zullen er akties zijn.

zondag 18 febr. ultimatum houtkoperswal 15 infomiddag, vanaf 15.00 uur een reisverslag door chili.

dinsdag 20 febr. de filistijnen, prins Hendrikstraat 111-115, 20.30 uur shellvergo over de aktieplannen die er al liggen.

dinsdag 20 febr. filmhuis de lange adem 20.30 uur de film 'family viewwing', gaat over t.v. junkies.

donderdag 22 febr. wittenstraat 100 om 20.15 infoavond over 'de toekomst van de beide Duitslanden.

WAGENINGEN

woensdag 21 februari wilde wereld, herenstraat nr. 11 om 20.00 uur info- en diskussieavond over de verkiezingen in nicaragua met een spreekster van het nicaragua komitee nederland en video '10 jaar naast nicaragua'.

vrijdag twee maart 20.30 uur in la fraternite, niemeyerstraat 37, diskussieavond over de media en de verkiezingen. aansluitend een benefietfeest in kafe de overkant om de vermoedelijke overwinning van het FSLN te vieren, vanaf 22.30 met veel latijnsamerikaanse muziek.

UTREG

de kargadoor, oudegracht 36, 25 febr. 13.00 uur landelijke suzavergadering BREEK SHELL!!!

zaterdag 17, catharijnesinel 131 om 10.00 begin scholingsweekend tegen racisme georganiseerd door rebel i.v.m. de internationale dag tegen racisme (21-3) diskussies en s'avonds feest, aanvang zondag 11.00 uur.

NIJMEGEN

onderbroek tweede walstraat 19 23.00 uur "aphrodites lawyer" & "moengo tapoe" 17 febr. kost 4 gldn.

onderbroek tweede walstr. 19, 3 mrt. 23.00 uur "dungeon dwellers" kost 2 gulden 50.

Zaterdag 17 feb.
DEMONSTRATIE van het Mandela-
plein naar de Zuidafrikaanse
ambassade vertrek om 15.00
DEN HAAG

DELFT

donderdag 22 febr. mekelweg 3, collegezaal D om 12.45 tot 13.45 Tam-Tam-lunchcollege over de verkiezingen in nicaragua, een overwinning voor wie?

ROTTERDAM

woensdag 21 febr. de informant hudsonstraat 57b video over de ontruiming van de tesselschadestr. en video over de dead kennedys om 20.00

donderdag 22 febr. de fabriek mathe-nesserdijk 410 om 20.30 uur infoavond over vrouwenstrijd in el salvador met spreekster & video

zaterdag 24 febr. Oranjeboomstr. 74 de parel van zuid 1 jaar gekraakt!! feest met muziek, videoos & hapjens

AMERSFOORT

vrijdag 23 febr. de kelder lieve-vrouwenstr. 15, 21.00 uur benefietfeest voor het acu met bandjes, hapjes en dixo kost 5 gulden

BREDA

ginnekenweg 76, zondag 4 maart van 12.30 tot 16.30 tentoonstelling links-radikale bladen en fanzines vanuit het punk/hardcore gebeuren.

